Poštnina plačana v gotovini.
Leto XVI., št. 277
Ljubljana petek 29. novembra 1935
Cena 2 Din

Upravništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. — Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125, 31266.
Inseratni oddelek: Ljubljana, Šelenburgova ul. 3. — Tel. 3492, 2492.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št. 2. — Telefon št. 190.
Računi pri pošt. ček. zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga číslo 78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan, razen ponedeljka. Naročnina znaša mesečno Din 25.— Za inozemstvo Din 40.—

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva ulica 5. Telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126. Maribor, Gosposka ulica 11. Telefon št. 2440. Celje, Strossmayerjeva ulica štev. 1. Telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

Nemška knjiga o Slovenski Štajerski

V zadnji dobi smo mogli zaznamovati že precejšnjo vrsto pojavov, ki so pričali, da se je v Nemčiji začelo čistiti politično ozračje, kar se tiče odnošajev do Jugoslavije. Vedno več je bilo glasov, ki so objektivno in pravično poročali o naši državi in naših razmerah ter ugotavljali brez pridržka znatne stopnje napredka, ki se morejo opazovati v celotnem razvoju naše kraljevine. Mogli smo čedalje češče čitati v nemškem časopisju članke, ki pričajo, da so njihovi avtorji skušali neposredno poiskati pravih in zanesljivih virov za svoje informacije, to je proučitve stanja samega. Enako ugodno spremembo smo opazili v knjigah, ki so postajale pravičnejše napram nam, napram našim težnjam in stremljenjem, pa tudi napram našim uspehom.

Ko smo se vpraševali, odkod preobrat v razpoloženju ter premotrivanju, so nam rajhovski glasovi sami pokazali, kje nam je iskati odgovora, s tem, da so ga prav za prav dali sami, posredno ali neposredno. Stvar je jako preprosta. Dokler so rajhovci iskali informacij o nas pri naših ljubih neposrednih sosedih na severu, so na nas gledali skozi njihova očala, pa so spričo tega pač dobili spačeno sliko. Avstrijski nemški šovinisti so zrasli v naziranju, da smo jim dani v podložništvo, pa da je ves slovenski ter jugoslovenski narodni preporod samo delo peščice ljudi, omejeno na majhne kroge, narod pa da želi še nadalje ostati pod tujo, seveda pod njihovo peto. To je bilo ono zablodno naziranje, ki je v avstrijskih časih, v letih strastne nacionalne borbe, zastrupljalo ozračje, onemogočujoč vsakršen sporazum. Kako zmotno je bilo to naziranje, je najlepše pokazala usoda Avstro-Ogrske sama po sebi.

Prav tako spačeno sliko kakor o nas, ki smo bili njihovi neposredni sosedje, prebivajoč z njimi tako rekoč pod isto streho, so dajali avstrijski nacionalni šovinisti tudi o ostalih Jugoslovenih, pred vsem o Srbih v predvojni dobi. Tako je imel rajh o Srbiji povsem napačne informacije, kar je zakrivilo napačno politiko in končno v prav veliki meri pripomoglo k usodni katastrofi. Zato ni čuda, da so mnoge izjave v teku zadnjih let, podane s strani predstavnikov sodobne Nemčije, naglašale, da je bilo razmerje napram Jugoslaviji in napram Jugoslovenom nenormalno in nezadovoljujoče, ker so ga diktirali predsodki, izvirajoči iz avstrijskih časov, iz dobe, ko je Nemčija vse informacije črpala iz nemško-šovinističnih virov dunajske in graške provenience.

Na vse to smo se spomnili, ko smo pregledali najnovejšo knjigo, ki obravnava razmerje med Nemci in Slovenci na Slovenskem Štajerskem, izišlo pravkar v Stuttgartu. Knjiga nosi naslov »Sprache und Volkstum in der Untersteiermark« ter obsega 175 strani. Izšla je iz graške šole in je datirana v Gradcu z marcem 1935. Pisec je dr. Gerhard Werner, ki se v predgovoru zahvaljuje graškima univerzitetnima profesorjema, rajnkemu dr. R. Siegerju in dr. H. Pircheggerju, češ da je od njih izšla pobuda za delo o narodnih razmerah na Slovenskem Štajerskem. S tem se je knjiga tako rekoč legitimirala, da si lahko mislimo, kaj je v njej, še preden jo vzamemo v roko. Zato ne bi se bavili obširneje z njo, ako bi tudi izšla v Gradcu, toda izšla je kot del znane in ugledne nemške zbirke »Forschungen zur Deutschen Landes und Volkskunde« v Stuttgartu, pa zaradi tega ne moremo mirno preko nje.

Avtor popisuje zgodovinski razvoj narodnih odnošajev na Slovenskem Štajerskem jako na široko in zelo podrobno. Začne s predslovensko dobo ter zaključi z rezultati našega ljudskega štetja v letu 1931. Zlasti podrobno analizira vse rezultate ljudskega štetja, one iz stare avstrijske dobe od l. 1880. dalje in jugoslovenske popise prebivalstva v l. 1921. in 1931. Vmes vpleta rezultate »privatnega štetja« iz l. 1928., ki se je izvedlo z nemške strani. Posebno pažnjo posveča pisec mestom, mestecem in trgom, ki so imeli kdaj nemškutarsko večino ali pa vsaj omembe vredno manjšino. V zadnjih poglavjih popisuje ter analizira silno nazadovanje nemštva in nemškutarstva, ki ga seveda mora priznavati.

Prav za prav moremo reči, da je napravil Werner s svojo knjigo večjo uslugo nam nego Nemcem. Zakaj rezultati njegove analize so za Nemce porazni. Saj izhaja iz nje povsem jasno, da v lepi slovensko-štajerski deželi Nemcev skoro da več ni. Nič ni bolj instruktivnega kot primerjati karte, ki kažejo razporeditev Nemcev dejansko: nemškega občevalnega jezika! in Slovencev v letih 1880., 1890., 1900. in 1910., pa karto, ki ima naslov »Der deutsche Kulturfriedhof in Untersteiermark« in ki vsebuje označbo vseh nemških ter nemškutarskih šol, društev in različnih drugih institucij, ki sta jih tu ustanovila, bodisi direktno ali indirektno, Schulverein ali Südmark. Na prvi pogled se že vidi, da so bile to raznarodovalne institucije, saj stoje po ogromni večini na tleh, kjer izkazujejo pravkar imenovane karte ogromno večino slovenskega prebivalstva. Zadostuje, da objektivnemu človeku pokažemo samo obe karti pa ima na mah pravo sliko o predvojnih »nemških« pozicijah v deželi. Tudi daje še povrhu potrdila o pravem stanju stvari, ko na primer na str. 106. povsem nemaskirano priznava: »Stremljenje in cilj naseljevalne akcije Südmarke sta bila mariborski nemški jezikovni otok po nepretrgani verigi občin z nemško večino povezati s strnjenim nemškim ozemljem.« Mimogrede rečeno: kako pač bi se začudil vsak inozemec, če bi po tem neženiranem priznanju izvedel, da je Jugoslavija vse te nemške priseljence lepo mirno pustila na njihovih naselbinah!

Zelo instruktivna je karta nemškega veleposestva v deželi. Pogled na njo nepristranskemu opazovalcu bolj nazorno pokaže, na kake sile se je naslanjalo pri nas nemškutarstvo, nego bi mogle to storiti dolge besedne argumentacije.

Jako krepak vtis napravijo ugotovitve nemškega privatnega štetja iz leta 1928., ki se tu navajajo v podrobnem. Po teh podatkih se tudi avtor strinja z dejstvom, da se je število Nemcev v deželi silno skrčilo, po njegovih navedbah za polovico. Ali ni zopet to dejstvo najzgovornejši dokument zoper šovinistične nemške teze? Priznanje, da je v vsen avtonomnih mestih z Mariborom vred le še 12.400 Nemcev, je klavrna opora za tirade o nemškem Mariboru ali Celju ali Ptuju. Pri tem niti ne mislimo zapeljati diskusije na vprašanje, kako je privatno štetje doseglo svoje številke, niti, za koliko so še previsoke z ozirom na dejansko stanje.

Bralec iz Nemčije, ki mu je knjiga namenjena, se bo moral tu začudeno vprašati, kaj naj še išče nemška politika v deželi, ki vendar na tako očiten način kaže svoj slovenski značaj. Tega bralca hoče avtor ujeti z onimi starimi, obrabljenimi tiradami o nemških kulturnih tleh, pa o nemški kulturni misiji in vlogi, pa o simpatijah Slovencev za nemško kulturno in nacionalno vodstvo, kakor jih poznamo iz dobe štajercijanstva in iz mentalitete obmejnega nemškega šovinizma. Ali na tej zaslepljeni mentaliteti se danes ne dado več graditi mednarodni odnošaji in ako so avstrijski nacionalni šovinisti s temi gesli zapravili staro habsburško monarhijo, bi se res morali čuditi, če bi se jim posrečilo, da bi sedaj z njimi pridobivali duhove v novi Nemčiji. Zakaj, da je knjiga koncipirana kot apel na Nemčijo, na nemški revizionizem, odseva iz neštetih mest, še posebno pa iz uvoda, kjer skuša ločiti od nacionalnih Slovencev posebno skupino ostalega prebivalstva, seveda večino, označujoč jo kot »die Windischen«, in postavljajoč jo ob stran — Kašubom, Mazurom ter Zgornjim Šlezijcem.

Upamo, da bo knjiga učinkovala med rajhovskimi Nemci s svojo stvarno vsebino, reakcionarni šovinistični tendenci pa da bo nemška javnost pokazala pravo mesto, kamor spada, to je v preteklost, ki se ne more več povrniti. Slovenska Štajerska ne more biti nemška Grenzmark, marveč je slovenska, je jugoslovenska pokrajina, po teritoriju in prebivalstvu, pa po vsem svojem kulturnem udejstvovanju.

Pregrupacija italijanskih armad

Maršal Badoglio je že prevzel poveljstvo in izdal važne odredbe
Priprave za novo italijansko ofenzivo

Addis Abeba, 28. novembra. d. Oficielni abesinski krogi so objavili naslednji pregled položaja na bojiščih:

Združitev abesinskih armad na severu

Na severni fronti sodelujejo tri velike vojske pod vodstvom rasa Kase, rasa Sejuma, in rasa Mulugete, ki so zavzele izredno močne in utrjene postojanke. Njihovo sodelovanje je povsem izvedeno ter so razvrščene v nepretrgani zvezi na vsem ozemlju od Sudana do Danakilske puščave. Vojska rasa Kase je na levem krilu, vojska rasa Mulugete tvori desno krilo, v središču pa je ras Sejum. Vse tri armade so se po več tednov trajajočih pohodih skozi divje in neprehodne predele združile in pošiljajo samostojne oddelke celo za italijansko črto. Ti oddelki imajo za voditelje stare, izkušene in hrabre bojevnike, ki zelo dobro poznajo vse razmere na terenu, na katerem operirajo, tako da se jim je posrečilo priti neopaženo skozi italijansko fronto in prodirati za italijanskimi črtami. Ker prebivalstvo na okupiranem področju podpira te oddelke, so postali velika nevarnost za italijansko vojske, zlasti, ker se jim je že večkrat posrečilo popolnoma presekati zvezo med fronto pri Makali ter italijanskimi oskrbovalnimi oporišči. Zato je položaj italijanske vojske na severni fronti postal skoro nemogoč ter se morajo italijanske čete naglo umikati, da bi se izognile nevarnosti obkolitve. Odkar se je pričela abesinska ofenziva na severni fronti, se je v teku zadnjih štirih dni položaj popolnoma izpremenil. Abesinske čete so dosegle velike uspehe in se bore sedaj samo še z italijanskimi zaščitnimi stražami, dočim se jedro italijanske vojske umika na prejšnjo črto Adua-Adigrat, kjer se misli upreti abesinskemu napredovanju.

Ofenziva rasa Mulugete na danakilski fronti

Na vzhodni fronti v Danakilski puščavi vojne operacije ves čas niso imele posebnega pomena in italijanska vojska tu ni mogla doseči velikih uspehov. Sedaj se je pričela abesinska ofenziva tudi na tej fronti, ter se italijanske čete umikajo proti Eritreji. Včeraj popoldne je prešel na tej fronti v ofenzivo tudi ras Mulugeta, ki načeluje desnemu krilu severne abesinske vojske. Cilj njegove ofenzive je zavzetje pogorja Musa Ali.

Položaj na somalski fronti

Na južni fronti napreduje velika ofenziva abesinske vojske neprestano ter resno ogroža italijanske čete. Tri vojske na južni fronti, desna pod poveljstvom rasa Deste, središče pod poveljstvom Vehiba paše in levo krilo pod poveljstvom rasa Nasibuja, so vzpostavile med seboj zvezo in prisilile italijansko vojsko, da je izpraznila večji del Ogadena, ki ga prej zavzela rasu Desti, neguševemu zetu, se je posrečilo prodreti med dve italijanski koloni, ki sta operirali severno od Gerlogubija in Goraheje ter prekiniti zvezo med njima. Vehib paša je pričel svojo ofenzivo severno od Goraheje, ras Nasibu pa prodira vzdolž meje Angleške Somalije.

Močan oddelek pod osebnim poveljstvom rasa Deste je prodrl v Italijansko Somalijo, zavzel mesto Dolo in prodira sedaj proti Mogadisciju, glavnemu mestu Italijanske Somalije. Če se bo temu oddelku posrečilo prodreti italijanski vojski za hrbet, bi prišla armada generala Grazianija v zelo težaven in nevaren položaj.

Negus Haile Selasi, ki se še vedno nahaja v Addis Abebi, je izjavil včeraj novinarjem, da je po velikih uspehih abesinske vojske zmaga abesinskega orožja popolnoma zagotovljena in da bodo Italijani v nekaj tednih pognani z abesinskega ozemlja.

Pred važno odločitvijo

Addis Abeba, 28. novembra. o. V tukajšnjih vojaških krogih trdijo, da je po zadnjih uspehih Abesincev na severni fronti nastal sedaj tak položaj, da se bodo morali Italijani odločiti za odločilen spopad s četami rasa Sejuma, ali pa se bodo morali umakniti še dalje nazaj preko Adigrata.

Kronski svet v Addis Abebi

Addis Abeba, 28. novembra. o. Včeraj se je sestal pod predsedstvom Haile Selasija kronski svet. Sklenjeno je bilo, da se odpošljejo še nova ojačenja na vse fronte. Posvetu je prisostvoval tudi bivši abesinski minister in delegat pri Društvu narodov Tekle Havariate, ki je poročal o uspešnih borbah na južni fronti, kjer so se Abesinci začeli posluževati stare abesinske taktike obkoljevanja sovražnika, ki ga nato presenetijo z nenadnim napadom. Priznal je, da je tudi vreme mnogo pomagalo Abesincem, ker se je vsa ogadenska pokrajina pretvorila v eno samo blatno jezero, kjer je bila vsaka uporaba modernega in motoriziranega orožja nemogoča. Italijanske čete so razen tega hudo trpele zaradi tropskih boleznih, zlasti malarije.

Komunike št. 57

Rim, 28. novembra. AA. Ministrstvo za tisk in propagando je objavilo naslednji komunike št. 57:

Vrhovni poveljnik v vzhodni Afriki poroča: Na področju prvega armadnega zbora dovršujejo naše enote svoja utrjevalna dela pri Makali. Obenem nadaljujejo oddelki kolone Mariotti očiščevanje terena proti vzhodnemu obronku visoke planote. Letalstvo nadaljuje svoje opazovalne polete.

Italijani zanikajo abesinske uspehe

Rim, 28. novembra. AA. Z uradne strani kategorično demantirajo vesti iz Addis Abebe o zmagi Abesincev in o tem, da so Abesinci zopet zavzeli Gorahejo, Ualual in Makalo.

Italijanski poizvedovalni poleti

Asmara, 28. novembra. AA. Italijanska opazovalna letala so včeraj naletela južno od Kvorama v bližini jezera Ašangi na veliko abesinsko taborišče. Abesinci so obstreljavali letala.

Nova razvrstitev čet na severu

Rim, 28. novembra. o. Iz Asmare poročajo, da je maršal Badoglio takoj po prevzemu vrhovnega poveljstva odredil novo razvrstitev čet na severni in južni fronti. Prvi armadni zbor pod poveljstvom generala Santinija bo prevzel odsek na črti Dolo—Makale, kjer so bili doslej askari in prva divizija fašistične milice. Čete, ki so se umikale s črte Dolo—Makale, bodo odslej operirale v odseku Geralte in Tembiena. Pri Makali in Dolu so vrši velika pregrupacija italijanskih čet. Zatrjujejo, da se pripravljajo Italijani na novo ofenzivo. Ras Guksa ima nalogo, da prodre čimdalje v notranjost Abesinije na področju Tembiena. Na vzhodnem krilu severne fronte bodo odslej danakilske čete pod poveljstvom polkovnika Mariottija.

Asmara, 28. novembra. o. Tukajšnji vojaški opazovalci zatrjujejo, da bo novi italijanski vrhovni poveljnik maršal Badoglio izpremenil dosedanjo taktiko prodiranja z velikimi vojaškimi oddelki. Sestaviti namerava iz najbolj odpornih vojakov posebne leteče kolone, ki bi naglo prodirale in bile bolj gibčne, glavno pa je, da bi se taki manjši oddelki lažje oskrbovali s hrano in municijo. Maršal Badoglio je prepričan, da bo na ta način lažje dosegel večje uspehe.

Prihod maršala Badoglia pomeni ne le znatno izpremembo organizacijske službe, temveč tudi izpremembo delovnega sistema in vojskovanja. Zaradi sedanjih težkoč v Evropi Italijani svoje odprave v Abesinijo ne bodo več tolmačili kot civilizatorične, marveč kot pravo vojno. S prihodom Badoglia bodo nastopile velike izpremembe tako v upravi doslej zavzetih krajev kakor v samem poveljstvu raznih čet.

Abesinija naravna trdnjava

Addis Abeba, 28. novembra. o. Posebni poročevalec agencije »Associated Press« James Mills se je vrnil z daljšega potovanja po severni abesinski fronti ter je imel priliko podrobno se poučiti o dejanskih razmerah. Po njegovem mnenju je docela nemogoče, da bi italijanske čete prodrle skozi džungle in gozdove, ki pokrivajo abesinske planine in tvorijo naravno in nepremagljivo trdnjavo. Gorovje je na drugi strani polno sotesk, ki nudijo Abesincem varno zavetje, tako da bi mogli s prav majhnimi četami uničiti cele italijanske armade.

Lidž Jasu zastrupljen

Rim, 28. novembra. AA. Dopisniki italijanskih listov s tigrejskega bojišča trdijo, da je bil bivši abesinski cesar Lidž Jasu postopno zastrupljen z rastlinskim mlekom suforbija.

Demanti abesinske železniške uprave

Džibuti, 28. novembra. AA. Nekateri tuji listi so objavili vest, da je uprava železniške proge Džibuti—Addis Abeba zahtevala od abesinske vlade, naj se ne poslužuje železnice za transporte vojaštva na fronto. Železniška uprava te vesti demantira.

Ras Desta prodira že po Somaliji

Njegove čete so po kratki borbi zavzele mesto Lugh, 70 km globoko v Italijanski Somaliji

Harar, 28. novembra. d. Abesinske čete pod poveljstvom rasa Deste nadaljujejo svoj pohod v Italijansko Somalijo ter resno ogrožajo zveze vojske generala Grazianija z jugom. Poizvedovalni odelki plemena Fano so prodrli že v bližino mesta Iscia Baidoa, važnega kraja v Italijanski Somaliji, ki leži približno na polovici pota med obmejnim mestom Dolom ter glavnim mestom Mogadiscijem.

Glavni abesinski oddelek, ki izvaja ta napad, se nahaja razmeroma ne daleč v severno-zahodni smeri. Ras Desta prodira s svojo vojsko 100.000 mož na Italijansko ozemlje po reki doline Džube. Somalske plemenske poglavarje, ki so služili pod italijansko zastavo, je pomilostil, vendar pa jim je odvzel orožje ter jih poslal v ozadje. Pri prodiranju so v teku bojev in zaradi mrzlice, ki razsaja v tamošnjih pustinjah izgubili življenje mnogi njegovi vojaki. Kljub temu so oddelki rasa Deste prodirali v ovinkih neprestano dalje. Njegovo prodiranje je izzvalo v Mogadisciju veliko razburjenje ter je prisililo Grazianija, da je poslal večje odedlke proti Džubi z nalogo, naj preprečijo načrte rasa Deste.

Zavzetje mesta Lugha

Addis Abeba, 28. novembra. o. Danes so semkaj prispele vesti, da so čete rasa Deste obkolile in napadle mesto Lugh v Italijanski Somaliji. Po kratki in krvavi borbi so italijanske čete v begu zapustile mesto in prepustile Abesincem velike zaloge orožja, municije in živil. V abesinskih vojaških krogih pripisujejo zavzetju tega mesta največjo važnost. Lugh je z vojaškega stališča strateško silno važna utrdba, ki leži na najvažnejšem križišču karavanskih cest. Kdor ima v posesti to utrdbo, je gospodar vse okolice. Lugh. leži približno 70 km južno-vzhodno od Dola.

Pred veliko bitko na somalski fronti

Addis Abeba, 28. novembra. g. Po konferenci z abesinskimi vojskovodji in Tekle Havariatom, vrhovnim poveljnikom na južni fronti, je izdal cesar povelje, naj abesinska vojska nadalje napada na južni fronti in prisili Italijane, da do zadnjega zapuste svoje postojanke. V oficielnih krogih zatrjujejo, da bo cesar skupno s Tekle Havariatom sredi prihodnjega tedna sam odšel na južno fronto. V dvornih krogih menijo, da bo prišlo sredi decembra med Italijani in Abesinci do velike bitke, ki bo v danih okoliščinah morda tudi odločilna. Negus hoče svojo veliko zasnovano ofenzivo začeti šele tedaj, če bo imel ogromno premoč.

General Graziani pripravlja novo ofenzivo

Džibuti, 28. novembra. o. Tu so razširjene vesti, da general Graziani zbira čete in se pripravlja na novo akcijo, ki naj bi bila največja ofenziva, kar jih je bilo doslej v kolonialnih vojnah. Ofenziva bi se imeda pričeti že v par dneh Graziani namerava prodirati znova vzdolž reke Šebeli proti Sasabani.

Laval dobil zaupnico

Na včerajšnji seji parlamenta je bila izglasovana Lavalovi vladi zaupnica s 120 glasovi večine

Pariz, 28. novembra. w. Danes se je pričelo jesensko zasedanje poslanske zbornice. Ministrski predsednik Laval, čegar govor so pričakovali z največjo napetostjo, je govoril mirno, toda zato z nič manjšim poudarkom in samozavestno.

Laval je med drugim izjavil: Zahtevam prvenstvo za obravnavo interpelacij o finančni politiki vlade, ki so jih vložili razni poslanci. Vlada se ne umika odgovornosti in se tudi v bodoče ne bo umaknila nobeni razpravi o kateremkoli predmetu. Glede na sklep konference predsednikov poslanskih klubov predlagam, naj se po finančno-politični razpravi v torek dopoldne začne razprava o zakonskem osnutku, ki ga je predložil radikalni poslanec Rucart glede javnih manifestacij in vzdrževanja reda in miru, popoldne istega dne pa proračunska razprava. Vlada se ne bo upirala razpravi o levičarskih interpelacijah glede lig po končani finančno-politični razpravi, če bo zbornica tako želela.

Da se v naprej izključujejo vsa nesporazumevanja, izjavljam, da potrebuje vlada vso svojo avtoriteto, da bo mogla delati na notranjem, finančnem in zunanjem političnem polju. Zato se ne bo zadovoljila s pogojnim sramežljivim ali časovno omejenim zaupanjem in postavlja v polnj zavesti odgovornosti popolnoma odkrito in jasno vprašanje zaupanja.

Lavalova izvajanja so napravila na desnico in centrum in veliko večino radikalov vidno močan vtis.

Blumovi očitki Lavalu

Ko je več poslancev podalo izjave, zakaj bodo glasovali, za prioriteto finančno-politične razprave ali proti njej, je v imenu skrajne levice izpregovoril predsednik socialistične zbornične frakcije Leon Blum, ki je med drugim izjavil, da se vlada skliče na nujno potrebo tesnega in uspešnega sodelovanja s parlamentom, da bi mogla ojačiti svojo avtoriteto na zunaj in znotraj. Ta želja doslej ministrskemu predsedniku očividno ni bila posebno pri srcu, ker bi sicer ne dovodil podaljšanja parlamentarnih počitnic do 28. novembra. Ministrski predsednik je v danem trenutku celo razmišljal o možnosti, da bi se dosedanji proračun z zasilnimi odredbami podaljšal še za l. 1936. Laval je prekinil Bluma z besedami: To bi bil tudi storil, če bi imel po ustavi pravico. (Živahno odobravanje desnice in centruma, burno ugovarjanje in ropot na skrajni levici)

Glasovanje

Po govorih še nekaterih poslancev se je začelo glasovanje o dnevnem redu, pri katerem je dobila vlada s 345 glasovi proti 225 glasovom — približno 40 poslancev ni glasovalo — 120 glasov večine.

Da je vlada pri prvem glasovanju o zaupnici dobila mnogo večjo in sigurnejšo večino, kakor so pričakovali prav v dopoldanskih urah, je po mnenju parlamentarnih krogov vzrok dejstvo, ker je ministrski predsednik izjavil, da je pripravljen takoj po končani finančno-politični razpravi pristati na razprave o milicah.

Po glasovanju o dnevnem redu je zbornica takoj začela finančno-politično razpravo.

Povratek Nj. Vel. kraljice Marije

Bukarešta, 28. novembra. AA. Snoči ob 22.50 je odpotovala v Beograd z dvornim vlakom Nj. Vel. kraljica Marija s kraljevičema Tomislavom in Andrejem ter s svojim spremstvom. Pred odhodom se je vršila v dvorcu Cotroceni intimna večerja, ki so ji prisostvovali kralj Karol, kraljica Marija, rumunska kraljica-mati, prestolonaslednik Mihajlo, bivša grška kraljica Elizabeta itd. Kraljeviča Tomislav in Andrej večerji nista prisostvovala, ker sta že ob 19. odšla v pripravljeni vlak.

Po končani večerji se je ob 22.40 Nj. Vel. kraljica Marija v spremstvu kralja Karla, kraljice matere, prestolonaslednika Mihajla in kraljice Elizabete odpeljala z avtomobilom na postajo Cotroceni, kjer so že bili predsednik vlade, člani dvorne suite, zastopniki vojaških in civilnih oblastev, ter člani jugoslovenskega poslaništva. Po prisrčnem slovesu od svojcev, članov rumunskega kraljevskega doma, in od vseh drugih navzočih je kraljica Marija odšla v dvorni vlak, ki je par sekund nato odpeljal.

Beograd, 28. novembra. p. Danes popoldne ob 16.50 se je Nj. Vel. kraljica Marija s kraljevičema Tomislavom in Andrejem vrnila iz Bukarešte v Beograd. Na topčiderski postaji so jo pričakali in pozdravili Nj. Vel. kralj Peter II., knez namestnik Pavle, kraljeva namestnika dr. Stanković in dr. Perović, predsednik vlade dr. Stojadinović z ostalimi člani vlade ter zastopniki dvorske suite. 7

Sklepi vlade

Beograd, 28. novembra. p. Pod predsedstvom dr. Stojadinovića je bila nocoj od 17. do 19. seja ministrskega sveta. Razpravljali so o raznih tekočih resornih vprašanjih. Med drugim je bilo sklenjeno, naj se takoj prične v državni režiji graditi železniška proga Ustiprača - Foča.

Dalje je bil dovoljen kredit 50 milijonov dinarjev, da se oskrbijo z vodo oni kraji, kjer vode primanjkuje. Gradbenemu ministru je bilo naročeno, naj čim prej sestavi podrobne načrte in proračune ter jih predloži ministrskemu svetu.

Prometni minister dr. Spaho je poročal o svojih razgovorih z rumunskim železniškim ministrom glede gradnje mostu čez Dunav, ki bo spajal Jugoslavijo z Rumunijo.

PRAVICO IMATE VEČ ZAHTEVATI
od nas kot tovarnarja. Mi Vam moremo in resnično dajemo isto kvaliteto po nižji ceni.
CENE NAŠIH ŠTOFOV SO OD 80.— DO 180.— DINARJEV.
Industrija volnenih tkanin
VLADA TEOKAROVIĆ I KOMP.
Paraćin

Masaryk bo odstopil?

Po praških vesteh, ki pa jih čsl. vlada odločno zanika, namerava predsednik Masaryk zaradi visoke starosti odstopiti — Njegov naslednik bo dr. Beneš

Praga, 28. novembra. o. V zadnjih tednih se kljub demantijem vlade vedno nanovo širijo vesti, da namerava predsednik republike dr. Masaryk zaradi svoje visoke starosti in slabega zdravja odstopiti. Ako res pride do tega, bo za predsednika izvoljen sedanji zunanji minister dr. Edvard Beneš. Baje se že dalje časa vršijo o tem zaupna pogajanja med strankami vladne koalicije in še nekaterimi drugimi skupinami. Za izvolitev dr. Beneša je že v naprej zagotovljena velika večina. Zanj ne bodo glasovali le vsi senatorji in poslanci, ki pripadajo vladni koaliciji, marveč tudi komunisti, o katerih se zatrjuje, da so v tem pogledu dobili striktna navodila od Kominterne. Tudi slovaška opozicija ne bo glasovala proti njemu, marveč se v najslabšem primeru glasovanja vzdržala.

V javnosti se obširno govori tudi o drugih spremembah, ki bi bile potrebne zaradi izvolitve dr. Beneša za predsednika republike. Kot najresnejši kandidat za novega zunanjega ministra se imenuje dr. Osusky, ki je sedaj češkoslovaški poslanik v Parizu. Kancelar predsedníkove pisarne (Njegove funkcije odgovarjajo nekako funkcijam, ki jih pri nas izvršujeta minister in maršal dvora. Op. ur.) naj bi postal Masarykov sin dr. Jan Masaryk, ki je sedaj češkoslovaški poslanik v Londonu. Sedanji kancelar dr. Šamaj bo po teh verzijah ostal še nadalje dodeljen dr. Masaryku.

Iz vladnih krogov se vse te vesti in verzije odločno demantirajo ter se naglaša, da za nje ni prav nikakega povoda. Predsednik dr. Masaryk je kljub svoji visoki starosti še telesno in duševno čil ter v redu in tekoče odpravlja predsedniške posle.

Politična situacija

Težkoče in nesoglasja v Delovnem klubu — Kdaj se sestanejo skupščina in njeni odbori — Organizacijske naloge slovenskih poslancev JRZ

Beograd, 28. novembra. p. Kakor izgleda, se bo formacija tako zvanega »Delovnega kluba« zopet razšla. V vojvodinski skupini so nastala huda nesoglasja. Dosedanji voditelj dr. Kosić z dvema ožjima tovarišema nagiba v JRZ. odnosno, se hoče priključiti tako zvanemu večinskemu klubu, dočim so ostali vojvodinski poslanci navezali stike z Neodvisnim klubom. Tudi hrvatska grupa bivšega ministra Preke se kaže do Delovnega kluba vedno bolj desinteresirana. Ako se ne posreči odstraniti razpotja, bo Delovni klub ostal v glavnem omejen na skupino neopredeljenih poslancev iz dravske banovine, v kateri pa naziranja tudi niso enotna.

Do razčiščenja v Delovnem klubu bo prišlo šele, ko se bo narodna skupščina zopet sestala. Po najnovejših vesteh se to ne bo zgodilo še tako kmalu, ker želi vodstvo JRZ. da se poslanci, ki pripadajo tej stranki, sedaj pred vsem posvetijo organizatornemu delu in je v to svrho bilo vsakemu izmed njih dodeljeno vodstvo organizacijske akcije za JRZ ne samo v lastnem srezu, temveč tudi v onih sosednih srezih, katerih poslanci ne pripadajo novi radikalski stranki.

V dravski banovini so dobili taka polnomočja razven za lastni srez poedini poslanci še za sledeče sreze: Miha Brenčič za Maribor levi breg, Karl Gajšek za Maribor desni breg in Šmarje, Rudolf Pevec za Slovenjgradec in Prevalje, Anton Kersnik za Celje, dr. Šemrov za Radovljico in Logatec, dr. Koce za ljubljansko okolico, Metliko in Kočevje ter dr. Veble za Krško in Novo mesto in dr. Klar za Ljutomer. V Ljubljani sami bo organizacijo vršil banovinski odbor JRZ.

Predsednik Narodne skupščine g. Čirić je danes popoldne posetil predsednika vlade dr. Stojadinovića in z njim dalje časa konferiral o zasedanju narodne skupščine in njenih odborov. Ni še znano, ali je prišlo do kakšnih konkretnih sklepov, splošno pa se pričakuje, da se narodna skupščina pred Božičem ne bo sestala, temveč šele proti koncu januarja ali začetku februarja. Pač pa računajo, da bo še pred katoliškim Božičem začel finančni odbor s proračunsko razpravo in da se bodo na kratke seje sestali tudi drugi odbori, ki so bili izvoljeni za razne, od vlade predložene zakonske predloge.

Beležke

Dnevnik dr. Mačka

Kakor nam poročajo iz Zagreba, bo z Novim letom, če ne mogoče že poprej, začel izhajati v Zagrebu nov dnevnik, ki bo službeno glasilo politike dr. Mačka. Ta vest je v hrvatski javnosti vzbudila precejšnje presenečenje, ker so dosedaj veljali za organe Mačkove politike »Jutarnji list«, »Obzor« in »Večer«, ki jih izdaja znano izdajateljsko in založniško podjetje Tipografija. Direktor vseh teh listov je g. dr. Milivoj Dežman, ki osebno vodi zlasti politiko »Obzora«. »Obzor« je v zadnjih mesecih vedno nastopal, kakor da je avtentični tolmač naziranj dr. Mačka in njegove politike. V javnosti je tudi veljal za polslužbeno glasilo dr. Mačka.

Očividno pa vse to dr. Mačku ni po godu in bi se rad otresel kuratele »Obzora«, odnosno dr. Dežmana. Zato se je odločil, da bo začel izdajati svoj list, ki naj bo v resnici avtentičen tolmač njegove politike. List pa bo imel ob enem značaj informativnega dnevnika, pa si krog dr. Mačka obeta, da se bo pri današnjem razpoloženju hrvatskega prebivalstva v kratkem času močno razširil.

Še otroke denuncirajo

V »Slovencu« se je pričela, očividno kot važna vzgojno-politična, svobodoljubna in demokratična akcija, kakor to pač današnji časi zahtevajo denunciantska kampanja celo proti otrokom. V ponovnih beležkah so se današnji preporoditelji morale spravili nad nacionalno srednješolsko dijaštvo v Celju, ki je organizirano, ne morda v kakih tajnih koventiklih ali previdno pobarvanih krožkih, temveč v šolskem, od ministrstva prosvete potrjenem in pod nadzorstvom profesorjev stoječem društvu »Sloga«. V tem društvu se sicer ne fabricirajo letaki proti »diktatorskemu« režimu, se ne pišejo pamfleti proti jugoslovenski ideologiji, zato pa se o groza, čitajo tudi nacionalni časopisi »Jutro,« »Domovina« in celo v cirilici tiskana »Politika.« Zelo pomembno je »Slovenec« k objavi tega groznega početja pripomnil, da »tu pač ni treba nobenega komentarja.«

Takoj drugi dan se je podvizal konstatirati, da je njegova težka obtožba »o razmerah med pohorsko gimnazijsko mladino zadela v živo. Prišli smo tako daleč, da mlečnozoba mladina razpravlja med seboj, kako bo razbila »Slovenca.« Včeraj nekaj minut pred 12. uro se je pripodilo kakih pet do sedem dijakov v našo podružnico!« Kaj so tam delali, tega »Slovenec« ne pove. Zato pa je kmalu nato zvedel, da se je »*neka* skupina dijakov *tik prej pogovarjala*, da bo šl ain razbila ‚Slovenca'.«

Atentat je ostal neizvršen in prostori »Slovenca« niso bili demolirani. Toda se je *pozneje* ugotovilo,« da je »*nekdo*« na nekem eksemplarju »Slovenca« pomazal noticO z denunciacijami proti »Slogi«! Po vsem tem sodi ljubljansko glasilo JRZ, da se nacionalno dijaštvo ne samo politično, nego tudi moralično kvari.

In ko je preporoditeljski list na ta način razkrinkal zaroto tretje- in petošolcev, je pokazal še svoje konjsko kopito češ, kdo pa je vsemu temu kriv? Direktor gimnazije! Višja šolska oblast na plan v zaščito zapeljane mladine!

Marsikaj nevšečnega smo že doživeli v naših političnih borbah. Od davnih časov pa je denunciranje mladine ostalo privilej one družbe, ki, kadar ima moč, brezobzirno tepta kakor slon med porcelanom vse, kar se ji slepo ne pokorava. Po logiki te gospode bi morala omladina, ki ji »Slovenec« ne diši, čitati najbrž »Rdeče signale«. Sodbo o takih denunciantih, ki se povrh še skrivajo za »starše,« naj izreče naša javnost sama.

Usoda humanistične gimnazije

Tudi Sarajevo ima svojo humanistično gimnazijo, na katero so Serajlije zelo ponosni. Težava je z njo samo ta, da je ostali profesorski zbor brez klasičnih filologov. O priliki zadnje premestitve profesorjev so namreč premestili s te gimnazije na druge zavode po državi skoro vse učitelje klasičnih in humanističnih ved. Ostal je samo še en profesor latinščine, ki pa ima že polna službena leta, ter čaka vsak dan, da prejme dekret o upokojitvi.

Omejitev „Pohoda"

Zadnji »Pohod« naznanja, da bo v bodoče izhajal mesto tedensko le vsakih štirinajst dni. Kot razlog navaja, da izdaja zadruga, ki je lastnica »Pohoda,« sedaj tudi mladinsko glasilo »Naša volja.« List izraža upanje, da bo redukcija le začasna.

MLADIM MATERAM in ženam pomaga po večkratni nosečnosti naravna
FRANZ-JOSEFOVA
voda — grenčica
največkrat že v malih količinah, za redno delovanje črevesja.
Ogl. reg. S. br. 15485/35

Smernice avstrijske zunanje politike

Berger-Waldenegg o zunanje-političnem položaju Avstrije — Napetost v Evropi Avstrije nič ne ogroža

Dunaj, 28. novembra. o. Dopoldne se je sestal avstrijski zvezni parlament. Na dnevnem redu je bila odobritev izprememb in dopolnitev avstrijsko-italijanske pogodbe z dne 14. maja 1934 in 4. januarja 1935. Gre za sporazum o izmenjavi blaga med Avstrijo in Italijo. Seji so prisostvovali tudi člani vlade s kancelarjem dr. Schuschniggom na čelu in je vladalo zanjo veiko zanimanje v diplomatskih krogih, ker je bil napovedan ekspoze zunanjega ministra Berger-Waldenegga.

Pred prehodom na dnevni red je povzel besedo zunanji minister Berger-Waldenegg, ki je najprej z gospodarskega in trgovskega stališča raztolmačil predlagane izpremembe pogodbe z Italijo, nato pa obširno govoril o zunanjem političnem položaju Avstrije. Izjavil je, da sedanja napetost v Evropi v nobenem pogledu ne ogroža političnih interesov Avstrije in da obstoja v tem pogledu še vedno absolutna soglasnost med Anglijo, Francijo in Italijo. Z zadovoljstvom je ugotovil, da se tudi odnošaji Avstrije do Češkoslovaške in Jugoslavije razvijajo v prijateljskem duhu in da so se začele tudi razmere med Nemčijo in Avstrijo normalizirati, čeprav dosedanji rezultati še niso zadovoljivi. Kakšne izpremembe zunanje politične smeri Avstrije seveda ni pričakovati.

Avstrija je danes prav tako kakor prej interesirana na tem, da pride čim prej do sklenitve podunavskega pakta, vztraja pa na tem, da sodeluje pri tem paktu kot enakovreden činitelj.

Končno se je avstrijski zunanji minister dotaknil tudi vprašanja sankcij in izjavil, da bi bila Avstrija v gospodarskem pogledu brez moči, če bi sodelovala v sankcijah proti Italiji, ker bi s tem sama uničila ves svoj gospodarski sistem. Upa, da bo ob vsestranski dobri volji čim prej prišlo do mirne poravnave italijansko-abesinskega spora.

Posvetovanje voditeljev nekdanje SKS

V sredo je bil v Ljubljani sestanek nekaterih nekdanjih pristašev bivše Samostojne kmetijske stranke. Navzoči so bili tudi senatorja Pucelj in dr. Marušič ter narodni poslanci Koman, Mravlje in Lenarčič. Sestanku je predsedoval poslanec Albin Koman, ki je podal politično poročilo. S strani uglednih podeželskih nekdanjih samostojnežev se je v živahni debati ostro grajala politika, ki so jo izvestni veljaki vodili proti JNS in v njej organizirani enotni nacionalni fronti. Zlasti se je obsojalo taktiziranje z bojevniško in drugimi podobnimi akcijami ter nesrečni način, kako so se izvajale zadnje volitve. Večina podeželskih govornikov je izjavljala, da taki politiki ne bi mogli ve čšlediti. Zakonito priznana stranka JNS je tudi danes edino torišče, kjer se morejo najti v skupnem delu vsi pošteni in trezni nacionalni ljudje.

Senatorja dr. Marušič in Pucelj sta ponovno povzela besedo in poskušala pojasniti in deloma braniti posamezne ukrepe in nastope, ki so bili predmet tako ostre kritike. Debata je trajala ves dan in so se udeleženci razšli s sklepom, da je treba obnoviti sodelovanje v organizacijah JNS.

Kakor je znano, so poslanci, ki so nekdaj pripadali bivši SKS, bili potem mandatarji JNS, po volitvah pa se angažirali za »gospodarsko socialno akcijo« g. dr. Marušiča. V Narodni skupščini so sedaj po večini člani tako zvanega Delovnega kluba, senatorja dr. Marušič in Pucelj pa ne pripadata nobeni parlamentarni klubski organizaciji.

Kjuseivanov o nalogah nove bolgarske vlade

Sofija, 28. novembra. AA. Predsednik vlade in zunanji minister Kjuseivanov je podal opoldne zastopnikom tujih listov v Sofiji o notranji in zunanji politiki svoje vlade naslednjo izjavo:

Razlogi, ki so povzročili zadnjo ministrsko krizo, so vam znani iz izjav, ki jih je o tem dal bivši predsednik vlade Tošev. Naglica in lahkota, s katero je bila sestavljena nova vlada, sta jasen dokaz, da imajo osebe, ki sodelujejo v njej, docela enaka naziranja tako o načinu vladanja kakor o nalogah, ki naj jih izpolnijo.

V notranji politiki si je postavila vlada za temeljno nalogo, da pomiri ljudstvo, okrepi edinstvo naroda in dokončno normalizira stanje v državi. Skrbela bo, da s pomočjo zdrave in ustvarjajoče uprave uvede primerno moralo, red, zakonitost in pravičnost. Obenem bo istočasno proučila pogoje in možnosti najpravilnejšega sodelovanja ljudstva pri upravi države.

Obenem bo vlada v okviru finančnih možnosti skušala povečati blagostanje širokih ljudskih krogov. Pri tem svojem delu računa na podporo in aktivno sodelovanje vseh zdravih ljudskih sil.

Zunanja politika Bolgarske, ki so jo vse prejšnje vlade izvajale z izredno doslednostjo, je poledica iskrene želje in neomajne volje bolgarskega ljudstva, ki hoče živeti v miru in medsebojnem razumevanju z vsemi narodi. V duhu te bistveno miroljubne politike je Bolgarska iskreno pozdravljala in aktivno podpirala vse pobude in prizadevanja mednarodnega značaja, ki so skušala okrepiti mir in omogočiti iskreno sodelovanje med narodi. To pojasnjuje tudi njeno zvestobo in popolno zaupanje napram Društvu narodov. V tej ustanovi vidi močno sredstvo za urejevanje mednarodnih odnošajev.

Nova vlada bo še posplošila prizadevanja, ki naj okrepe prijateljske stike z vsemi državami, posebno pozornost pa bo posvetila sosednim narodom, napram katerim izvaja Bolgarska politiko medsebojnega spoštovanja in prisrčnega, prijateljskega sporazumevanja, deleč z njimi splošno željo po okrepitvi miru na Balkanu.

Vlada bo skušala, v kolikor bo to od nje odvisno, odstraniti tudi zadnje ovire in bo pripravljena likvidirati vsa še neurejena vprašanja med Bolgarsko in njenimi sosedi. Zaradi prijateljskega razpoloženja, ki že obstoja na Balkanu in zaradi medsebojne dobre volje, v katero nihče ne dvomi, je vlada prepričana, da bo mogoče tudi ta vprašanja prav lahko zadovoljivo urediti. Vlada je globoko prepričana, da bo na ta način pospešila in okrepila delo splošnega miru.

Kočevski rudnik zopet pred ustavitvijo

Kočevje, 28. novembra.

Kakor strela z jasnega je danes učinkovala v Kočevju, osobito pa pri tukajšnjem rudarskem delavstvu vest, da so državne železnice ponovno reducirale naročilo premoga iz kočevskega rudnika. Kakor je znano, je pri končni splošni redukciji dobav premoga iz slovenskih premogovnikov ostalo za Kočevje samo 200 ton na mesec in je grozila sploh ustavitev obrata. Borba za revizijo teh redukcij je ostala žal brez uspeha, pač pa so se med to borbo povišale dobave iz vzhodnih rudnikov za območje ljubljanske železniške direkcije od 4000 na 5200 ton mesečno. Vse, kar se je moglo doseči, je bilo to, da je prometni minister pristal na povišanje kočevskega kontingenta od 200 na 800 ton. S tem je bila kočevskemu rudniku omogočena nadaljnja eksistenca in z odpovedmi že pripravljena likvidacija rudnika je bila odgodena.

V novembru je kočevski premogovnik oddal železnici 800 ton. *Danes pa je bilo to povečano naročilo za december preklicano in so državne železnice določile kot dobavni kontingent za december zopet samo 200 ton.*

S tem je vprašanje obstoja kočevskega rudnika zopet odprto. Kočevski srez je zadnje čase zaradi sankcij posebno težko prizadet. Redukcija dobav premoga pomenja zanj nov hud udarec, ki bo še bolj povečal splošno bedo.

Kakor se zatrjuje, je prišlo do ponovne redukcije dobav zaradi tega, ker odloka prometnega ministra za povišanje dobav na mesečnih 800 ton, niso podpisali vsi ministri in je torej moralo ministrstvo prometa ostati pri prvotnemu sklepu ministrskega sveta, po katerem znaša naročilo za premog iz kočevskega rudnika za državne železnice le 200 ton. Senatorji in poslanci iz dravske banovine so bili naprošeni za nujno intervencijo.

Komunistični upor v Braziliji zadušen

Vsi poizkusi proglasitve sovjetske republike so se ponesrečili — Vladne čete so upornike povsod porazile

Rio de Janeiro, 28. novembra d. V noči na sredo se je uporniško gibanje pojavilo tudi v glavnem mestu, kjer je prišlo do hudih bojev med vladnimi četami in vstaši. Vstaja je izbruhnila med vojaki dveh bataljonov 3. pehotnega polka in med podčastniki letalske šole. Proti obema skupinama upornikov so takoj poslali močne čete s topništvom, katerim se je posrečilo zadušiti upor. Predsednik Vargas je sam prispel na bojišče, kjer so ga oficirji vladnih čet informirali o položaju. O uporu in bojih je policijsko predsedništvo izdalo naslednje uradno poročilo:

Okoli 2. zjutraj je stotnik Aguinaldo Barata poizkušal izvesti z dvema bataljonoma 3. pehotnega polka vojaški prevrat ter je pozval po radiu ostale čete prestolniške posadke, naj se mu pridružijo. General Enrico Gaspar je takoj nato podvzel napad na glavni stan upornikov. Vladi zveste čete so podprli pri napadu ostali zvesti oddelki 3. pehotnega polka. Obenem z izbruhom upora med pehoto so napadli podčastniki letalske šole svoje oficirje ter poizkusili izvesti prevrat. Proti upornikom so poslali topništvo. Prevrat je bil zadušen, toda uporniki so zažgali hangarje na letališču Campo dos Alfonsos. Vse ostale čete prestolniške posadke so ostale vladi zveste.

Uporniki v Pernambucu so se morali včeraj po bombardiranju iz vladnih letal in pred napadom zvezne pehote umakniti. Na bojišču so pustili 60 mrtvecev. Vladne čete so ujele 120 upornikov. Po podatkih vladnih listov je bilo doslej ubitih 100 vstašev, 300 pa ujetih. Tri kolone zvezne vojske so odšle ločeno proti Natalu, ki so ga imeli vstaši še zasedenega. Križarki »Osabia« in »Rio Grande do Sul« sta dobili povelje, naj obstreljujeta mesto, če ga vstaši ne bodo hoteli predati. Odrejeno je bilo tudi bombardiranje vstašev iz letal. Vstaši so zato zapustili Natal, se vkrcali na ladjo »Santos« in odpluli neznano kam.

Premestitve

Beograd 28. novembra. p. Premeščena sta Fran Haberman, učitelj osnovne šole v Krčevini, na meščansko šolo v Mariboru in učiteljica Marija Bandelj z osnovne šole v Brežicah na meščansko šolo v Št. Vidu.

Naši Sokoli na berlinski olimpiadi

Beograd, 28. novembra. p. V jugoslovenskem olimpijskem odboru bo SKJ zastopal načelnik dr. Alfred Pihler. SKJ je prijavil olimpijskem odboru 236 udeležencev in sicer 200 članov in članic, ki bodo nastopili v raznih skupinah, 16 sokolskih tekmovalcev in 6 članov vrhovnega vodstva. Sokoli bodo nastopili kot posebna skupina na velikem olimpijskemu stadionu ter bodo v raznih vežbah, ki bodo trajale tričetrt ure, pokazali uspehe sokolske vzgoje po Tyrševem sistemu. Vežbanje sokolskih tekmovalcev bo v Ljubljani in Beogradu.

Stavka v brodski tvornici vagonov

Slavonski Brod, 28. novembra o. Danes je stopilo delavstvo tukajšnje tvornice vagonov v stavko. Do konflikta je prišlo, ker je vodstvo tvornice odklonilo zahteve delavstva glede nove ureditve mezd in delovnih pogojev. Delavske organizacije in delavska zbornica so takoj intervenirale ter pričakujejo, da bo spor hitro rešen.

Za filateliste

Beograd, 28. novembra. AA. Ker vlada v filatelističnih krogih veliko povpraševanje po znamkah z likom blagopokojnega kralja Aleksandra I. Uedinitelja v admiralskem kroju, ki so prišle v promet 9. oktobra 1935, je poštna uprava zbrala od posameznih pošt preostale količine in jih bo 23. decembra dalje prodajala pri pošti Beograd I.

Nova justična palača v Beogradu

Beograd, 28. novembra. AA. Vprašanje pravosodne palače v Beogradu je postalo pereče. V to poslopje bi se vselila vsa beograjska sodišča. Obenem bi bilo eno najbolj reprezentativnih zgradb prestolnice. Pravosodno palačo nameravajo zgraditi na Starem dirkališču, kjer stoji že več lepih državnih zgradb. V kratkem bodo objavili že podrobnost tega načrta. Sedanji pravosodni minister je posvetil tej misli vso pozornost.

Match Aljehin - Euwe

Amsterdam, 28. novembra. n. V 23. partiji je igral Aljehin redko uporabljivo varianto damskega gambita, ki se pa ni obnesla in je Euwe prišel v prednost. V 30. potezi bi lahko Euwe zmagal, vendar je prezrl odločilno potezo in se je njegov nasprotnik rešil v končnico trdnjav. Ob prekinitvi je imel Holandec kmeta več, pa najbrže ne bo zadostovalo za zmago.

Vremenska napoved

Novosadska vremenska napoved za petek: Oblačno in megleno v notranjosti, jasno v Primorju. Dež v vardarski banovini.

Zagrebška vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, megleno, hladno.

Dunajska vremenska napoved za petek: Z zapada pooblačitev, toda še zmerom milo. V prihodnjih dnevih se bo najbrže vreme zelo spremenilo.

Naši kraji in ljudje

Unija za varstvo otrok

Kongres bo v soboto in nedeljo v Beogradu

Ljubljana, 28. novembra.

Jugoslovenska unija za varstvo otrok je bila ustanovljena 9. julija 1933 v Beogradu in prevzela je nalogo, da širi v javnosti zavednost o potrebi podpiranja revnih otrok, da podpira organizacije in ustanove, ki se bavijo z zaščito dece in da ustvarja zveze med državnimi, samoupravnimi in privatnimi organizacijami za varstvo otrok ter da v primeru velikih katastrof vodi večje akcije za varstvo otrok. Nj. Vel. kraljica Marija, ki se zgledno udejstvuje na čelu mnogih dobrodelnih organizacij ter posveča največjo pozornost deci, je blagovolila sprejeti častno predsedništvo unije. V prvem letu je unija posvetila posebno skrb proučevanju odredb v korist otrok, ki jih predpisuje zakon o občinah in narodnih šolah, ter propagandi idej ženevske deklaracije o varstvu otrok. Da bi se najširši sloji zanimali za vprašanja dečje zaščite, je jugoslovenska unija uvedla proslavo »tedna otrok« v naši državi. Prvi tak teden se je vršil od 6. do 13. maja 1914 in ker je minilo že 10 let od sprejetja ženevske deklaracije o pravici in varstvu otroka, je bila glavna skrb te prireditve, da naša javnost spozna vsebino in cilje ženevske deklaracije.

Glavni odbor jugoslovenske unije je ustanovil naslednje svoje odbore: zakonodajnega, finančnega, odbor za publikacije in propagando ter odbor za zaščito dece in mladine. V počastitev spomina kralja Uedinitelja pa je bil ustanovljen fond za graditev dečjih ustanov. Glavni odbor unije je vložil v ta fond iz svojih sredstev 30.000 Din.

Prva redna skupščina Jugoslovenske unije za varstvo otrok se je vršila v Beogradu lani 16. decembra. Na tej skupščini so bila sprejeta nova pravila. V uniji so včlanjena mnogoštevilna društva, ki podpirajo revne otroke. Iz dravske banovine so člani unije naslednje organizacije. V Ljubljani: Dečji in materinski dom kraljice Marije, Društvo za otroško varstvo, Kolo jugoslovenskih sester, Telesno kulturno društvo Atena in Banovinski dečji dom. Iz Trbovelj Društvo za varstvo otrok in mladež, iz Celja Kolo jugoslovenskih sester, iz Maribora pa Društvo za zdravsveno zaščito otrok in mladine.

V naši javnosti se zaščita otrok motri in razumeva v veliko večji meri kot zadeva humanega občutka, kakor pa kot velika in važna dolžnost skupnosti. Iz občutka humanosti storijo razne organizacije marsikaj dobrega, a če pregledamo vse delo naših uradnih in privatnih organizacij v korist dece, vidimo naslednja dejstva: Sredstva in delo naših uradnih in privatnih organizacij so kvantitativno popolnoma nedovoljna. Delo teh organizacij je mnogokrat neracionalno in nestrokovno ter zaradi tega ne da učinkov, ki bi odgovarjali naporom in izdatkom posameznih organizacij. Med raznimi organizacijami ni prave vzajemnosti in tako vsa naša zaščita otrok niti približno ne predstavlja one akcije, ki bi bila neobhodno potrebna za boljšo bodočnost naroda in države.

Jugoslovenska unija je delavna zajednica privatnih združenj in uradnih ustanov in organizacij, ki se bavijo z zaščito dece. Njena važna naloga je ustvarjanje vezi in organiziranje vzajemnosti vseh organizacij. Unija se bo reorganizirala po razmerah, ki jih bo prinesla bodočnost, njen duh pa bo ostal, ker ženevska deklaracija o pravici in zaščiti otroka kratko in jasno izraža bistvene dolžnosti skupnosti napram otroku. Ženevska deklaracija je danes sprejela kot vrhovni zakon dečje zaščite v vsem svetu. Ženevska deklaracija bo naši uniji vedno dajala vodilno ideio ne glede na to, kako se bo organizacija unije razvijala v bodočnosti.

Notranjci in sankcije

Občutne posledice zastoja kričijo po kompenzaciji

Dolnji Logatec, 28. novembra

Izmed vseh banovin v Jugoslaviji občuti dravska banovina najbolj posledice sankcij proti Italiji in spet je od vseh naših srezov najbolj prizadet logaški srez. Tu, kjer gre za tisoče ljudi, ki živijo od izvoza, nikakor ne smemo prikrivati dejstev. Zato je dopisnik »Jutra« zbral podatke po logaškem srezu. Stanje je naslednje:

Sankcije proti Italiji so se občutile v naših krajih v vsem gospodarskem življenju že takoj prve dni po uvedbi. Prav posebno pa sta prizadeta naša trgovina z lesom in mlekarstvo. Očitno je da gravitira naša izvozna trgovina zaradi zemljepisne lege vsega sreza na Trst, na Italijo. Izvoz našega lesa v Italijo ni več mogoč, za druge države pa ne pride vpoštev, ker je naš lesni tip izdelan v pretežni večini samo za potrebe italijanskega lesnega trga.

Več lesnih industrijskih obratov je že ustavilo proizvodnjo. Kolikor pa jih trenutno še dela, bodo ustavili obratovanje v najkrajšem času, ker v nastalem položaju pač ni več mogoče delati. Cena lesa je padla v teku enega tedna od 4.25 Din na 3.50 Din za kubični čevelj ali za okroglo 23 Din pri kubičnem metru. Zdaj je dovoz in izvoz lesa z lesnih skladišč popolnoma ustavljen. S tem je prizadetih v logaškem okraju okoli tisoč voznikov, ki se preživljajo izključno le od prevažanja lesa. Delavstva je nekaj še zaposlenega pri pospravljanju lesnih skladišč in pri urejevanju lesnih zalog. Čim pa bo delo v celoti ustavljeno, bo ob ves zaslužek posredno in neposredno okoli 20.000 oseb.

Kmečki proizvodi ne pridejo vpoštev, ker se ne pridela poljskih pridelkov zadosti niti za lastno potrebo prebivalstva. Živina nima takorekoč nobene cene več. Izvoz mleka v Italijo je bil ustavljen z italijanske strani takoj drugi dan po uvedbi sankcij. S tem so prizadeti vsi naši kmečki posestniki vzdolž vse meje. Logaška zadružna mlekarna je dobavila v Trst vsak drugi dan lepo količino mleka, ki ga je redno odvažal tržaški tovorni avto. Zdaj ga ni več ponj in niti posode za mleko ni več nazaj. Mlekarna ima na dobavljenem mleku terjatev, ki gre v težke tisočake. Tako je torej ob redne dohodke vse naše kmečko gospodinjstvo. Mlekarna bo morala predelovati mleko v sir, ki pa ne pojde tako kmalu v gotov denar kakor mleko samo in bodo morali dobavitelji mleka čakati zaradi pomanjkanja gotovine mesece in mesece na izplačilo.

Posredno pod vplivom izvajanja sankcij je potrebno ugotoviti, da so prizadete tudi trgovine in gostilničarska obrt, katerih dnevni inkaso se je zmanjšal približno za polovico. Že in navedenih ugotovitev sledi torej, da je prizadejalo izvajanje sankcij našemu gospodarskemu življenju globoke sledove, ki jih občuti najtežje prav naš obmejni okraj. Ljudstvo s skrbjo gleda v bodočnost, kaj bo, ko prenehajo sredstva za preživljanje in to prav zdaj na zimo. V Beogradu naj upoštevajo, kako hudo so prizadeti naši kraji; dobiti moramo kompenzacije na domačih tleh in v mednarodni trgovini. Živeti hočemo in moramo, saj mi smo stražarji meje na zapadu Jugoslavije.

Naši rojaki v Clevelandu

so pri občinskih volitvah dosegli uspeh, kakršnega še ni imela nobena skupina bivših priseljencev

Cleveland, novembra

Izid občinskih volitev v Clevelandu 5. t. m., o katerem je »Jutro« že poročalo, pomeni pohvalno priznanje zavednosti in zrelosti jugoslovenskih rojakov, ki živijo v tem velemestu. Da so bili izvoljeni štirje slovenski in en hrvatski član mestne zbornice, je tolik uspeh, da ga bo beležila zgodovina vsega našega izseljenstva. Občinske volitve so pokazale, kako močno so usidrani Jugosloveni v javnem življenju Clevelanda. Pet naših ljudi bo dve leti predstavljalo to velemesto v mestni zbornici. V Clevelandu še ni nobena narodnostna skupina bivših priseljencev dosegla tolikega uspeha.

Pomislite! Naših rojakov je v Clevelandu okrog 50.000, Čehov in Slovakov okrog 70.000, Nemcev pa blizu 100.000. Toda Čehi so izvolili samo dva svoja zastopnika, Nemci samo enega, druge narodnostne skupine pa so bile skoraj prezrte pri volitvah. Velike zasluge pri tem političnem uspehu ima smotrno delo organizacij naših rojakov, ki so za svoje člane ustanovile šole, v katerih so slušatelji dobili vsa potrebna navodila za dosego ameriškega državljanstva, v prvi vrsti pa pouk o ameriški zakonodaji in sploh o ameriškem javnem življenju. S takimi šolami so organizacije utrle pot svojih članov v javno življenje. Pri tem pa so dosegle tudi to, da so naši ljudje ostali strnjena celota in da se niso, kakor v mnogih drugih mestih, izgubili v tujem življu. Vsi predstavniki našega rodu v Clevelandu uživajo velik ugled vse javnosti, so pa istočasno tudi pravi zastopniki svojih rojakov.

Velika čast volilnega uspeha pa je razvidna tudi iz naslednjih podatkov: mestna zbornica v Clevelandu šteje 33 članov — councilmanov. Amerikanci imajo 12 članov, takoj za njimi pa pridejo naši rojaki, ki so poslali v mestno zbornico pet svojih predstavnikov, izvoljenih v posameznih volilnih okoliših z veliko večino. To so, kakor že navedeno, slovenski rojaki: Travnikar, Pucel, Novak in Vehovec ter Hrvat Emil Guzdanovich_Crown. Židje, ki so se dobro organizirali s pomočjo svojih verskih občin in organizacij, so spravili v mestno zbornico 4 svoje predstavnike. Ravno toliko predstavnikov imajo Poljaki, ki pa številno daleč nadkriljujejo Jugoslovene. Močna skupina Irlcev je izvolila samo enega mestnega svetovalca, Čehi dva, Italijani in Nemci pa po enega. Tri zastopnike je poslala v zbornico precej dobro izvedena organizacija zamorcev.

O politični zrelosti in o velikem volilnem uspehu naših rojakov pišejo s priznanjem ameriški listi. Tudi oni, ki vodijo in netijo odpor proti »tujerodcem«, morajo priznati, da so se jugoslovenski rojaki močno usidrali v clevelandskem javnem življenju, ker so po svojem zastopstvu na čelu vseh »tujih« skupin.

Računa se, da bodo veljale občinske volitve v Clevelandu kakih 300.000 dolarjev. Država Ohio, ki nadzoruje in plačuje volitve, bo imela kakih 100.000 dolarjev stroškov za volilne prostore, uradnike, tiskovine, razsvetljavo in kurjavo. Ostalo bo pripisano na kredit obeh županskih kandidatov, demokrata Millerja in republikanca Burtona, ki je bil izvoljen. Za volilno agitacijo je imel republikanec Burton na razpolago dovolj denarnih sredstev od veleposestnikov in velebankirjev. Računa se, da je samo za govore po radiu potrošil v zadnjih 14 dnevih volilne agitacije nad 20.000 dolarjev.

Dnevnik Slovenske dobrodelne zveze »Ameriška domovina« se je ves zavzel za kandidaturo demokrata Millerja. Sedaj, ko je Miller propadel, naglaša ta dnevnik, da je postal demokratski kandidat žrtev razcepa v demokratski stranki, oziroma v njeni organizaciji v Clevelandu. Če bi bil sprejel kandidaturo slovenski rojak, mestni sodnik Lauše, bi bil tudi kot kandidat demokratske stranke zmagal, še častnejša pa bi bila njegova zmaga, če bi bil nastopil kot neodvisni kandidat. Zanj bi bila gotovo glasovala velika večina demokratov in tudi mnogi republikanci ter seveda vsi naši rojaki.

»Ameriška domovina« smatra Burtonovo zmago v Clevelandu za začetek ogromne republikanske kampanje po vsej Ameriki. Večina mestnega sveta pripada demokratom in zaradi tega gleda »Ameriška domovina« kaj skeptično na položaj republikanskega župana. Očita mu, da je bil poln obljub kakor nekdaj predsednik Hoover, ki je obetal po dva avtomobila v vsaki garaži in dva piščanca na vsaki mizi.

KINO UNION
Telefon 22-21
DANES ZADNJIČ.
Dickensova nesmrtna mojstrovina
MALA DORRIT
v filmu. V naslovni vlogi Anny Ondra.
Predprodaja vstopnic od 11. do 12.30 in od 15. ure dalje.

Anabella nastopi

Elitni kino Matica predvaja od danes dalje film »Natašа«, prirejen po sloviti noveli Pierra Benoita, člana Francoske akademije. Film se odigrava v Rusiji, sredi

svetovne vihre, ko je posurovelo vse, še ljubezen. Sredi tega miljeja je ustvaril Benoit ljubezensko zgodbo, ki po svoji pričljivosti in ljubkosti daleč presega meje povprečnosti. Slika nam ljubezen mladega častnika, ki ga obdolže, da se je vdal vohunstvu. Lepa bolničarka Nataša, za katero se poteguje tudi bogat vojni dobavitelj, bije v filmu boj med ljubeznijo in dolžnostjo. Naposled, ko že pričakujemo tragičnega konca, pa se vse spretno razplete in Nataša dočaka srečo, za katero se je tako bala.

Lilm je eno najboljših del letošnje francoske produkcije, ki si čedalje bolj osvaja filmski trg, in noben gledalec, ki si ga bo ogledal ne bo razočaran.

Križev pot ukradene hranilne knjižice

Škofja Loka, 28. novembra

V noči na 12. t. m. je bilo vlomljeno v podstrešje bajtarice Mine Cegnarjeve v Šutni. Vlomilca sta bila dva, kakor se je pozneje dognalo. Pozno ponoči sta se prikradla k hiši. Brezposelni Aleš Demšar iz Zakobiljeka v Poljanski dolini je stal na straži, a njegov pajdaš, neki Francelj, se je splazil na podstrešje in mimo dimnika k skrinji. Izdolbel je z dletom in nožem vanjo tolišno luknjo, da je lahko odtrgal ključavnico in oplenil skrinjo. 75-letna Cegnarjeva je medtem spala v hiši in ni česar čula, kar je naglušna. Vlomilca sta ji odnesla hranilno knjižico Mestne hranilnice kranjske, glasečo se na dobrih 12.000 Din, 1050 v gotovini, dve odeji in nekaj pločevinaste posode.

Škofjeloški orožniki s komandirjem g. Krainerjem so se takoj lotili zasledovanja. Mestni hranilnici v Kranju je bilo sporočeno, naj vsakogar, ki bi hotel dvigniti denar na to knjižico, izroče oblastvom. Poizvedbe so orožnike kmalu spravile na pravo sled, le zanesljivih dokazov za krivdo je še manjkalo. Pomagal je čas sam. Po nekaj dnevih je prišel z ukradeno knjižico v hranilnico koncipient kranjskega odvetnika dr. Sabotnja. Ta jo je prejel od enega izmed svojih klientov. Na zadevno pojasnilo je bila knjižica seveda zaplenjena. Nadaljne poizvedbe so ugotovile, da je imela knjižica v tem kratkem času že štiri lastnike. Najprej je bila prodana v Ljubljani za 58% svoje vrednosti, potem pa je romala iz rok v roke. Naključje je naneslo, da je bil pri prvi prodaji, ko je prišla knjižica iz rok vlomilcev v druge roke, prisoten eden izmed Kranjčanov, ki je potem ko so Demšarja aretirali, takoj spoznal v njem tistega moškega, ki je knjižico prodajal. Vlomilca sta dobila za knjižico okrog 7000 Din, ki sta si jih razdelila.

»OMEGA« in »HELVETIA« ure
kakor tudi zlati nakit
NA OBROKE!
»Alem« kom. dr., Zagreb,
Nikolićeva 7/I.
Na željo pošljemo ilustr. cenik brezplačno.

Demšarja, ki je vlom v polnem obsegu priznal, so odvedli v zapore ljubljanskega okrožnega sodišča, a njegovega pajdaša še nimajo, ker ga Demšar noče po priimku priznati. Kaže pa, da so mu ure štete.

Šentviški mladi pevci bodo peli

Za mogočnim velikim orkestrom, sestavljenim iz orkestralnega društva Glasbene Matice in orkestra državnega konservatorija ter za odlično primadono gospo Zlato Gjungjenac-Gavello bo nastopil na novinarskem koncertu 1. decembra na Taboru mladinski pevski zbor Jadranskih stražarjev iz Št. Vida pri Ljubljani. Ta mladinski pevski zbor je bil ustanovljen pred tremi leti in si je do danes pridobil že velik sloves. Nastopal je večinoma v radiu in ga očarani poslušalci niso mogli niti videti. Spoznala ga je vsa Slovenija, s prenosi pa se je priljubil kmalu po vsej državi. Vsem je v spominu zmagovita svetovna prireditev, ko je 500 oddajnih postaj vsega sveta prenašalo petje mladinskih zborov 31 držav. Vsaka država je postavila samo po en zbor pred mikrofon po najbolj kritični izbiri. Za Jugoslavijo so tedaj zapele deklice in dečki iz Št. Vida, ki jih bomo slišali in tudi videli na novinarskem koncertu na Taboru.

Na koncertu bo nastopilo 50 deklic in 30 dečkov pod vodstvom svojega ljubljenega pevovodje učitelja g. Jovana, ki je ustanovitelj tega odličnega mladinskega zbora. Petje bo spremljal g. Neffat. Zbor se bo predstavil s svojim geslom, ki ga je zložil skladatelj g. prof. Tome, komponist znane himne pomladkov JS. Nadaljevali bodo s skladbami Emila Adamiča, Krsta Odaka, St. Premrla, C. Preglja, in P. Marolta, ki so skoraj vse v slogu narodne pesmi. Zapeli bodo tudi za mladinski zbor prav težko Osterčevo skladbo, zaključil pa bo častitljiv Aljažev »Triglav moj dom«.

Mladina iz Št. Vida bo dala s svojim nastopom novinarskemu koncertu prisrčno obeležje, novinarski koncert pa bo pomemben zaradi tega, ker bo mlade odlične pevce seznanil z najširšo ljubljansko javnostjo. Te mlade pevce so Ljubljančani že tolikokrat slišali in jih tudi občudovali, ko so peli v radiu, spominjajo pa se gotovo tudi, da je mladinski zbor že po enoletnem delovanju v unionski dvorani pri tekmi mladinskih zborov iz vse banovine dosegel prvo oceno med 23 pevskimi zbori. Vse to je gotovo najboljši poziv k mnogoštevilnemu obisku novinarskega koncerta, ki se bo vršil na narodni praznik 1. decembra ob 20, na Taboru.

V Dravo je padla in utonila

Ponoči se ji je udrla izpodjedena pot ob obrežju

Gorišnica, 28. novembra.

Vsakikrat, kadar narase Drava, trgajo močni valovi grude rodovitne zemlje ob obrežju. Pota ob Dravini strugi so po večini izpodjedene, tako da je hoja ob strugi na nekih mestih življenjsko nevarna. Tako se je te dni pripetila nedaleč ob Borla pri Ptuju huda nesreča. 34letna posestnikova hči Kujčeva Ana iz Gajevcev, občina Gorišnica, se je vračala proti večeru iz vinograda staršev v Zavrču in se mimogrede zglasila okoli 19. v mlinu Ožingerja Franca pri borlskem mostu. Čez kake pol ure se je poslovila od mlinarja in nadaljevala pot proti domu.

V mlinu se je takrat mudil posestnik Zamuda Ivan, ki je mladenko opozoril na nevarnost. Ponudil se ji, da ji bo svetil z lučjo in da naj gre z njim. Ani pa se je mudilo domov in ni mogla čakati na ustrežljivega posestnika. Zato je sama nadaljevala pot obložena s sodčkom, ki je držal tri litre vina, košaro jabolk in mrežo za listje. Pot jo je vodila tik ob Dravini strugi. Voda pa je zaradi zadnjega naliva precej narasla in bila zelo deročа. Spričo teme mladenka ni mogla dovolj paziti na izpodjedeno pot, ki se ji je zdajci vdrla in mladenka je padla v globoko Dravo, iz katere se ni mogla rešiti.

Naslednjega dne so našli sledove ob bregu, kjer se je udrla pot ponesrečenki. Na nekem otoku Drave pa so dobili sodček in pa košarico, v kateri je bilo še nekaj jabolk. Trupla doslej še niso našli. Ponesrečenka je imela srednjo postavo, temen okrogel obraz, kostanjeve dolge lase, v čeljustih spredaj umetne zobe in na čelu rjave lise. Oblečena je bila v volneno krilo zelenkaste barve, zelen pleten sviter, rjav naglavni robec s temnimi rižami, ponošene črne čevlje in črne nogavice.

KINO SLOGA
Ljubljanski Dvor Telefon 2730
Danes premiera ob 16., 19.15, 21.15 uri
HARRY PIEL
Velenapeti in senzacijonalni film
SVET JE MOJ!

Kako je z boleznijo otrok?

Stanje davice in škrlatinke v dravski banovini

Ljubljana, 28. novembra

Po podatkih, ki smo jih prejeli od ljubljanskih bolnišnic, smo včeraj zabeležili, da je val škrlatinke in davice že pričel pomalem upadati. Statistični izkaz, ki ga po poročilih okrajnih zdravstvenih referentov vsak teden sproti sestavlja državni higienski zavod, pa nam za čas od 15. do 21. novembra izpričuje še znaten porast obeh bolezni, dasi celotna slika vendarle ne kaže epidemije. V označenem tednu je bilo v vsej dravski banovini zabeleženih 177 primerov škrlatinke (2 smrtna) in 181 primerov davice (5 smrtnih). Nasproti stanju v prejšnjem tednu pomenijo te številke 33 novih in 29 ozdravljenih škrlatink ter 77 novih in 67 ozdravljenih davic. V času od 15. do 21. novembra sta ostala samo črnomeljski in metliški okraj brez teh dveh bolezni. V Ljubljani je bilo 19 primerov škratinke, novih 10, ozdravljenih 5 ter 13 davice, novih 9, ozdravljene 4, v okolici pa 11 primerov škrlatinke, novih 9, ozdravljena 2 ter 18 davice, novih 5, ozdravljenih 6.

Bolezen se nikjer ni pojavila v tolikšnem obsegu, da bi dalje časa zapirali šole, kar je pač edino uspešno sredstvo, če davica ali škrlatinka nastopita v maši. Vkljub temu pa priporočamo občinstvu, naj vsak sumljiv primer pošilja na preventivne preglede v Higijenski zavod, ki računa po 25 Din od osebe, a če otroka pošlje uradna zdravstvena inštanca, kakor sta šolska poliklinika in pa mestni fizikat, jih opravlja zastonj. Za uspešno borbo proti epidemiji je največje važnosti, da se predvsem ugotove bacilonosci, katerim same klice bolezni sicer niso nevarne, pač pa lahko okužijo druge. Od takšnih bacilonoscev se večkrat razširi bolezen na vso šolo, tako da so zadnjič pri neki preiskavi ugotovili na 100 učencev 10 inficiranih. Predvsem je nujno, da se takšni bacilonosci izolirajo ter ostanejo pod zdravniško kontrolo, posebno nevarni pa utegnejo biti, če so zaposleni pri kakršnemkoli delu živilske stroke, tako da s svojimi rokami v množicah trosijo bolezen med ljudi. Škrlatinka se prenaša lahko že s samim dotikom, lahko pa jo prenašajo tudi zdrave osebe, ki so prišle z bolnikom v stik. Obe bolezni sta sicer nevarni in zavratni, a če se bolnik o pravem času zateče k zdravniku, je lahka pomoč, medtem ko zamuda mnogokrat povzroči smrt.

Zdravniška veda je proti obema iznašla serum, ki predotavlja prav zanesljivo zaščitno sredstvo. Bakteriološki oddelek Higijenskega zavoda vsak dan razen praznikov in nedelj od 11.—12. cepi otroke za aktivno in pasivno imunizacijo proti davici in škrlatinki. Za aktivno imunizacijo se dajejo tri injekcije v razdobju 2 do 3 tednov, a cepivo je tako sestavljeno, da učinkuje proti obema hkratu. Imuniteta traja po tej cepitvi nekaj let. Za pasivno imunizacijo pa se daje ena sama injekcija, ki učinkuje nekaj tednov in ki je namenjena predvsem ljudem iz bolnikove okolice. Higijenski zavod je začel to cepljenje 21. t. m., a doslej so starši privedli samo 61 otrok, kar bo vsekakor v zvezi z dejstvom, da je treba za cepitev plačati 10 Din, a proti koncu meseca v številnih družinah ni gotovine. Razume se, da bi morala biti taka stvar brezplačna in naloga države, banovine in občine je, da v interesu javnega zdravja za to poskrbe.

KINO UNION PRIDE!
Münchenski
KRALJEVI VALČEK
iz 1852.

Domače vesti

• **Vodstvo zdravniške zbornice za dravsko banovino** je 26. t. m. prevzel začasni odbor imenovan od ministra za socialno politiko in narodno zdravje. Ta odbor tvorijo gg. dr. Ernest Dereani, dr. Valentin Meršol in dr. Josip Tičar. Ves prejšnji odbor je odstopil. Začasni odbor bo izvedel volitve novega odbora.

• **Konferenca o zdravstveni službi v prometnih ustanovah.** V Splitu so se sestali šefi zdravstvenih odsekov pri oblastnih železniških direkcijah v Zagrebu, Ljubljani, Subotici in Sarajevu. Namen sestanka je ureditev zdravstvene službe v prometnih ustanovah. Udeleženci konference bodo proučili posebne pravilnike o zdravstveni službi v ustanovah državne prometne službe kakor tudi o zdravstveni službi na parobrodih in železnicah, ki so v privatni eksploataciji.

• **Predavatelji ZKD bodo predavali:** Pri Sokolu v Šiški drevi ob 20. v Sokolskem domu g. Vekoslav Bučar o Koroški. Pri Sokolu v Mostah drevi ob 20. g. dr. Čermelj Lavo o temi: »Ob slovenski morski obali«. Predavanje spremljajo skioptične slike. Pri Sokolu na Viču 30. t. m. ob 20. g. Vekoslav Bučar o temi: »Ilirizem in naš narodni praznik 1. december«. Pri Sokolu v Trbovljah dne 30. t. m. ob 20. g. dr. Vrčon o Abesiniji.

• **V šolskem radiu** bo v soboto 30. t. m. ob 11. oddaja proslave narodnega praznika »Uedinjenja«. Oddajo bo vršila 1. dekliška narodna šola v Ljubljani.

ZA PULLOVERJE PRISTNA
ANGLEŠKA VOLNA
Toni Jager, Dvorni trg 1, Ljubljana

• **Deputacija društva za varstvo živali pri predsedstvu beograjske občine.** Predstavniki Društva za varstvo živali so se slovesno zahvalili predsedniku beograjske občine, ker je v Beogradu rešeno tako zvano »šinterskoc vprašanje. Beograjska občina ni obnovila svoje pogodbe s konjedercem Manojlovićem in bodo odslej njeni organi sami spravljali v kraj pse in mačke, ki se potepajo po mestu. Proti konjedercu in načinu njegovega lova na pse in mačke se je društvo za varstvo živali neštetokrat pritožilo. Deputacija društva se je predsedniku občine zahvalila tudi za razne druge usluge ter mu izročila posebno zahvalno spomenico, ki je okrašena z modrim križem, simbolom internacionalnega društva za varstvo živali. Društvo je tudi sporočilo, da bo na svoje stroške nabavilo sto toplih konjskih odej. Te odeje bodo dobili oni vozniki, ki lepo ravnajo s svojimi konji.

• **Lep primer verske strpljivosti.** V vasi Novi grad pri Šamcu so položili temelje nove pravoslavne cerkve. Slavnosti je prisostvovalo okrog 5.000 ljudi, med njimi skoraj polovica katolikov. Svečanost je bila prava manifestacija narodne sloge in verske strpljivosti. Vsi govorniki so naglašali, naj bo nova cerkev žarišče bratstva Srbov in Hrvatov v Posavini. Frančiškan Čosić je sam organiziral nabiranje prispevkov za novo pravoslavno cerkev. Zbirka izkazuje že okrog 10.000 Din.

• **Pozimi oskrbovane planinske postojanke SPD:** Koča pri Triglavskih jezerih je preurejena za zimski čas ter ima na razpolago razen skupnega ležišča tudi toplo kurjene sobe; oskrbovana bo ob Božičnih praznikih, ako se predhodno prijavi vsaj 10 interesentov, sicer pa bo stalno oskrbovana od 15. marca do 15. maja. Staničeva koča na Triglavu bo na vsak način oskrbovana od 20.12. do 2. 1. 1936 ter kasneje od 15.3 do 15.5 1936. Triglavski dom na Kredarici bo oskrbovan od 15.3 do 15.5 1936. Opozarjamo planince-šmučarje, da je v času, ko imenovane postojanke pozimi ne bodo stalno oskrbovane, dovoljen poset le v spremstvu gorskega vodnika ali oskrbnika dotične planinske postojanke. Član SPD, ki hoče sam brez vodnika obiskati navedene postojanke pozimi, mora dobiti v pisarni SPD v Ljubljani od predsednika Osrednjega društva podpisano dovoljenje, da sme posetiti planinsko kočo ter mora predhodno položiti kavcijo. Stalno so oskrbovani Dom na Krvavcu in koča na Veliki Planini. Smučišča v okolišu teh postojank so znana. SPD bo imelo v teh kočah stalnega smuškega učitelja in smuške tečaje. Cenen oddih nudita planincu pozimi hotel Zlatorog in Sv. Janez ob Boh. jezeru. Erjavčeva koča na Vršiču je odprta ob nedeljah in praznikih ter dan poprej.

Dober večer ⟶ Lutz
Cenik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

• Erjavčeva koča na Vršiču javlja 40 cm pršiča brez podlage. Koča bo v soboto in nedeljo oskrbovana.

• **Službeni list dravske banovine od 27.** t. m. objavlja navodila za vporabo uredbe o izrednem delnem odpisu davčnega dolga, objavo o cestnih in tržnih pravicah v srezu Šmarje pri Jelšah in razne objave iz »Službenih novin«.

• »Edeninštirideseti« je najnovejši roman iz dobe ruske revolucije in ga naša javnost že pozna s filmskega platna. Sedaj izhaja ta roman v izvrstnem Vukovem prevodu v ilustrirani tedenski reviji za radio, gledališče, film in modo »NAŠ VAL«. V novi številki tega prvega slovenskega magazinskega tednika, ki je pravkar izšla, najdemo v prilogi za ljudske odre še nadaljevanje klasične Goldonijeve komedije »Krčmarica Mirandolina«, v beletrističnem delu pa Jerome Rebourxovo duhovito črtico »Bedasta žena« in roman v slikah »Sequoia«. Zanimivosti iz domače in svetovne radiofonije, modne skice in križanke zaključujejo redakcijski del lista, kateremu so na 32 straneh priloženi programi vseh evropskih radijskih oddajnih postaj. »NAŠ VAL« je najcenejši slovenski tednik. Mesečna naročnina znaša komaj Din 12.—. Zahtevajte še danes brezplačno in brezobvezno eno številko na ogled. Pišite na naslov: Radijska revija »NAŠ VAL«, Ljubljana.

• **Uprava Dolenjskih Toplic** objavlja, da bo kopališče za čas od 1. decembra 1935 do 1. marca 1936 zaprto.

• Obledele obleke barva v različnih barvah in plisira tovarna JOS. REICH.
Slatina Petanjska zdravi in krepi, zato jo pijte redno tudi Vi!

• **Lovec brez roke v borbi z volkovi.** Na vznožju planine Sokolovice so kmetje iz kuršumlijske okolice priredili lov na volkove. Med lovci je bil tudi šolski sluga Aleksander Ivanović iz Beograda, ki je doma na dopustu zaradi bolezni. Desno roko nosi v povojih in tak je šel na lov. Ko se je, ločen od tovarišev, popel na gorsko planoto, je videl, da prihaja iz gozda proti njemu kakih 10 volkov. Stal je nekaj časa kakor ukopan. Ni se mogel odločiti, ali naj strelja ali pa beži. Ko je pripravljal puško, se je spomnil, da bi z ranjeno roko kaj težko streljal, in začel je bežati. Volkovi so jo vdrli za njim in nesrečnež je kmalu videl, da so ga obkolili. Klical je na pomoč tovariše, v največji nevarnosti pa je le dvakrat zaporedoma ustrelil. Dva volka sta padla, ostali pa so se umikali. V istem času so prihiteli tudi drugi lovci.

• **Nova nesreča v kamnolomu borskega rudnika.** Ni še minilo pet dni od nesreče v kamnolomu borskega rudnika, pri kateri je izgubil življenje delavec Spasić, njegov tovariš pa dobil nevarne poškodbe. Zdaj se je pripetila nova nesreča, ki je ogražala življenje štirih delavcev. Ti delavci so kopali jaške in zasul jih je velik plaz kamenja in prsti. Ko še ni zaključena preiskava o nesreči pred petimi dnevi, je moralo državno tožilstvo v Zaječaru določiti novo komisijo, ki se bo bavila s to nesrečo.

• **Organizirano tolpo tihopapcev,** ki je pošiljala v Italijo in druge države v Južni Srbiji nakupljeni opij so razkrinkali. Vodja tihotapske družbe je neki Evgen Katolnik, nemški državljan, ki je imel svoje pomočnike v Beogradu, Zagrebu in na Sušaku. Preiskave se vodijo sedaj v vseh teh mestih. Nekaj tihotapskega blaga so že pred tedni zajeli v garderobi zagrebškega kolodvora.

• **Uboj v rudniku Trepči.** V pisarni rudnika Trepče je bilo izvršeno krvavo maščevanje. Odpuščeni delavec Ilija Nešković iz neke okoliške vasi je ustrelil rudniškega prometnega upravnika inž. Marka Jurjevića, ki je bil doma iz Zagreba. Nešković je bil 19. t. m. odpuščen in je večkrat prosil inž. Jurjevića, da bi ga sprejel nazaj v službo. Oni dan je spet stopil v pisarno, kjer je bil po opravkih tudi delavec Šimonović. Nešković je zaklical: Srečno, gospod upravnik! in v istem hipu že potegnil revolver ter oddal pet strelov. Zločin je bil izvršen v nekaj trenutkih in delavec Šimonović ni mogel prihiteti inženjerju na pomoč. Pred pisarno je stala gruča delavcev, a se je atentator naglo preril skozi njo in zbežal proti Zvečanam. Bežal je kake 3 km daleč, potem pa so ga zajeli, ker so takoj po krvavem zločinu sirene rudnika alarmirale ves okoliš.

• **Tudi z dežele pridejo mnogi** vsako leto na novinarski koncert v Ljubljano. Zlasti naši bližnji večji kraji, ki imajo ugodne zveze kakor n. pr. Kranj, Tržič, Litija — so večkrat častno zastopani na elitni prvodecemberski prireditvi. Samo enkrat v letu se nudi popolna harmonična družabna slika Ljubljane in to na novinarskem koncertu, ki bo letos še posebno zanimiv v novem okolju, v ogromni dvorani na Taboru, in po prvovrstnem sporedu. Nujno priporočamo vsem posetnikom z dežele, da si pismeno zagotovijo sedež pri koncertni poslovalnici Glasbene Matice, ki jim bo vstopnice rezervirala in naj jih dvignejo v nedeljo do 18. ure.

Iz Ljubljane

u— **Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani** ima danes ob 18. znanstveni sestanek v predavalnici internega oddelka obče državne bolnice. Spored je naslednji: 1.)Šef dr. R. Blumauer: Divertikel ezofago. 2.) Dr. Bajc: Možganski sinusi. Demonstracija iz možganske kirurgije. 3.) Dr. Hafner: Delo prvega kirurgičnega oddelka v letu 1934. Vabljeni vsi gg. zdravniki.

u— **Izvrstna dela sodobnih avstrijskih skladateljev** so na sporedu intimnega koncerta Glasbene Matice, ki bo v ponedeljek v Hubadovi pevski dvorani pod naslovom Koncert avstrijske sodobne glasbe. Najprvo bomo slišali tri Piskove koncertne skladbe za klavir, dalje tri pesmi Arnolda Schönberga, ki jih bo pel operni pevec Vekoslav Janko. Skladatelj Apostel je zastopan s svojo ritmično sonato za klavir. Prve tri klavirske skladbe in to sonato izvaja dr. Švara. V II. delu intimnega koncerta zaigra najprvo prof. Šivic Bergovo sonato, nato poje g. Janko tri Piskove pesmi, sklepna točka večera pa je Plessov trio za violino, violo in klavir, katerega izvajajo Marcel Vekjet, Albert Dermelj in prof. Šivic. Sedeži v Matični knjigarni.

u— **Društvi »Soča« — matica in »Tabor«** bosta v soboto 30. t. m. ob pol 9. zvečer v salonu pri »Levu« primerno proslavila 17. letnico osvobojenja in narodnega ter državnega uedinjenja. O velikem pomenu našega narodnega praznika nam bo govoril priznani predavatelj — pisatelj prof. dr. Ivan Lah. Na tem večeru, ki bo manifestacija vseh emigrantskih društev v Ljubljani in okolici, nastopi pevski zbor bratskega društva »Tabor« pod vodstvom g. Venturinija. Na dnevnem redu bodo tudi večeru primerne deklamacije. Vse Sočane in člane drugih bratskih društev ter naše prijatelje vabimo, da se polnoštevilno udeleže te proslave. Vstop vsakomur prost, vsi dobrodošli.

u— **Nabiralna dneva 30. t. m. in 1. decembra se bližata.** Ponovno prosimo, naj nihče ne odkloni ponujenih kuponov. Pričakujemo, da se bodo premožnejši odzvali z nakupom večjega števila kuponov, manj premožne pa prosimo, da žrtvujejo vsaj po en dinar.

u— **V počaščenje spomina blagopokojne gospe Ivane Urbasove** sta nabrali moška in ženska šentpeterska CM podružnica 300 Din za eno pokroviteljnino. Iskrena hvala!

u— **Sokolsko društvo Ljubljana Šiška.** Drevi ob 20. bo predaval g. Vekoslav Bučar: Koroška in koroški Slovenci. Skioptične slike. Po predavanju film »Madam Dubarry«, vstopnina 3.— Din.

u— **Danes ob pol 15.** predvaja ZKD senzacionalni rusko-nemški velefilm »Volga v plamenu«, v katerem igra glavno vlogo N. Jakišinov ter N. Kovanko. Film je režiral slavni režiser Turžansky. V filmu so napeta dejanja, prekrasni motivi iz prirode in prelestne pesmi. Vse to očara vsakega gledalca. Vstopnina 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50 iDn.

ELITNI KINO MATICA
TELEFON 21-24
Danes ob 4., 7¼ in 9¼ uri
SVEČANA PREMIERA VELEFILMA NAD VELEFILMI.
Največji film svetovne produkcije.
NATAŠA
MOSKOVSKE NOČI.
HARRY BAUR — ANNABELLA
PESEM, BALALAJKA, LJUBEZEN, STRAST IN BOJI.
CIGANSKI ORKESTER.
Predprodaja vstopnic od 11 do ½13. ure.
PREMIERNI KINO

u— **»Nataša«** — Moskovske noči — je velefilm, kakršnega le redkokdaj vidimo. To filmsko delo štejejo med največje umetnine v zadnjih 10 letih. Glavno ulogo igra slavni filmski igralec Harry Baur. Film je posnet po resničnih dogodkih v Moskvi leta 1916. Poleg razgibanega življenja z lepimi motivi nam kaže tudi vse znake preobratov. Najhujši pretresi pa niso vzeli ljudstvu veselja in smeha ter trdne nade, da tudi najhujše zlo ne more ugonobiti življenja. Gledalce in poslušalce očarajo pesmi cigank, balalajk ter prizori iz življenja, ki noče poznati meja.

u— **Otvoritev dramskega tečaja** Zveze kulturnih društev bo v torek. Priglasi se sprejemajo še dnevno od 9. do 12. in popoldne od 3. do 6. v kazini II. nadstr. Vpisnina znaša 10 Din, mesečni prispevek pa 20 Din. V tečaju se bo razpravljalo o vseh gledaliških vprašanjih, ki zanimajo inteligente in prijatelje gledaliških umetnosti.

Društvo slušateljev filozofske fakultete v Ljubljani je na svojem 32. rednem občnem zboru 23. t. m. izvolilo za predsednika Vernika Feliksa cand. phil. V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Kobe Vanda, stud. phil., Lipovec Vinko, cand. phil. in Šega Milan, cand. phil. Ostali odbor se je na predajni seji 27. t. m. formiral takole: podpredsednik: Janhuba Rudolf, stud. phil., načelnik kluba slavistov, tajnik Koch Vladimir, cand. phil., načelnik kluba romanistov, blagajnik: Sušnik Pavel, stud. phil., načelnik kluba klas. filologov, arhivar: Hočevar Marjan, cand. phil., načelnik kluba naravoslovcev, zapisnikar: Gosak Cirila, cand. phil., delegatka kluba germanistov. Odborniki brez mandatov so: Hvastja Franc, cand. phil., načelnik kluba historikov, Kociper Stane, stud. phil., načelnik kluba pedagogov, Gerbec Alojzij, cand. phil., načelnik kluba matematikov, Lipoglavšek Slava, cand. phil., načelnica kluba geografov.

u— **Modna revija Obrtniškega društva** bo predvajana v Trgovskem domu v soboto 30. t. m. ob pol 9. zvečer, v nedeljo ob 16., v ponedeljek, torek in sredo pa ob 16. in pol 21. Rezervirajte vstopnice pri Obrtniškem društvu, Beethovnova 10, pritličje, telefon 30-88.

»Gospod, če želite postati moj zet, izkažite se kavalirja, pa peljite svojo nevesto in mene v nedeljo zvečer na Tabor, kjer bo novinarski koncert. Moja hči, kakor veste, rada pleše, jaz pa nad vse cenim prijetno družabno zabavo.«

Iz Celja

c— **Članski sestanek JNS v Celjskem domu** je bil v sredo zvečer izredno lepo obiskan. Predsednik dr. Kalan je poročal o izpremembi v celjski Mestni hranilnici, nato pa je narodni poslanec Ivan Prekoršek izčrpno poročal o razvoju političnih prilik v državi, o delu in grupiranju v narodni skupščini od 20. oktobra dalje, o organizaciji naše stranke in o nastopanju izvenparlamentarne opozicije. Navzočni so sledili obširnemu, temeljitemu poročilu z veliko pozornostjo in so nagradili g. poslanca z živahnim odobravanjem.

c— **Bahrovi »Otroci« v celjskem gledališču.** Ljubljanska drama bo gostovala v torek ob 20. z Bahrovo komedijo »Otroci«. Predstava je za abonma. Neabonenti dobijo vstopnice v knjigarni »Domovini«. Za koncert Celjskega pevskega društva, ki bo v nedeljo ob 20. v veliki dvorani Celjskega doma v proslavo narodnega praznika in 100letnice rojstva Davorina Jenka, se dobijo vstopnice v knjigarni K. Goričarja, vdove.

c— **Miklavževo obdarovanje za vse štiri celjske narodne šole** bo priredila državna krajevna zaščita dece in mladine prihodnji četrtek ob 14. v mestni telovadnici. Vso akcijo za nabiranje prispevkov je vodila predsednica ga. Ela Kalanova in nabrala prav lepo vsoto v denarju in blagu. Za danes izreka odbor presrčno zahvalo vsem darovalcem, zlasti pa ge. predsednici Kalanovi. Naj bo njej in vsem dobrotnikom v plačilo 5. december, ko se bodo naši najrevnejši vračali veselih obrazov, da so se tudi njim izpolnile sanje o sv. Miklavžu, ki jih je obdaroval s toplo obleko in čevlji. Na trgovski šoli bo priredilo združenje »Korotan« jutri ob 14.30 Miklavževo obdaritev.

c— **Pač na mestu!** V okviru prosvetnih večerov katoliškega prosvetnega društva v Celju je bilo te dni predavanje o slovenskem misijonu v Bengaliji. Slovensko glasilo JRZ z obiskom Celjanov na tem važnem prosvetnem večeru ni zadovoljno, pač pa dostavlja, da so posamezniki po odhodu predavatelja darovali za bengalski misijon v Indiji lepe darove. Ako želi še kdo kaj prispevati, naj izroči denar g. profesorju drž. realne gimnazije P. Kovačiču. V času največje bede, ko gladuje in prezeba toliko brezposelnih rodbin in revne dece, je tako »delo« slovenske prosvete v Celju — pač na mestu!

Če hočeš vesel, čvrst in zadovoljen biti, moraš vedno NAŠ ČAJ — piti!

Zvočni kino Ideal
Danes ob 4., 7. in 9.15
premiera velefilma
ROD ROTHSCHILDOV
pokaže nam
kaj zmore sloga, ljubezen in delo.
Vstopnina 4.50, 6.50 in 10 Din
V nedeljo ob 11. matineja

e— **»Naša volja«, glasilo jugoslovenske mladine,** ki ga izdaja Narodno obrambna tiskovna zadruga v Ljubljani, ne da več miru nekemu »očetu«, čigar sin baje obiskuje celjsko gimnazijo. Dijaki se sedaj vprašujejo, ali je ta oče tisti gospod profesor, ki v Celju pobira prispevke za bengalski misijon, ali je ta skrbni oče nemara oni gospod, ki tako rad kliče k sebi mladino srednjih šol na »cukerčke«, cigarete in čašo vina, kar vse gotovo ni znano višjim šolskim oblastem. Temu neznanemu junaku in skrbnemu očetu celjske mladine povemo še v pomirjenje njegove nenasičene gorečnosti, da vzdržuje v celju akademska starešinska organizacija »Sloga« svoj društveni lokal z leposlovno in znanstveno knjižnico in z jugoslovenskimi časopisi, ki jih dobiva od upravništev listov brezplačno ali po znižani ceni. Ta društveni lokal v nekdanjih prostorih Narodne čitalnice v Celju služi tudi kot zavetišče za one revne slovenske študente, katerim starši ne morejo v Celju plačevati stanovanja in prehrane ter se morajo po končanem pouku voziti domov. Skrbni oče mladine nam naj verjame, da je bolj vzgojno in bolj človeško, če ta mladina čaka na odhode vlakov v dostojnem društvenem prostoru, kakor pa da bi se klatila po cestah ali celo gostilnah. Je že tako, da vsi študentje ne morejo še k šolskim sestram ali pa v opatijo, jih je preveč v celjski gimnaziji in na meščanskih šolah, politika JRZ pa še tudi ni pognala vseh korenin med zdravo mladino. Pa bo že sčasoma tudi v tem pogledu nastopilo pravo pomirjenje, red in zakonitost, da bo skrbni oče lahko počival v miru.

Zapeka, lenivost črevesja
SO VZROK MNOGIM BOLEZNIM. 2—3
ARTIN-DRAŽEJE
dr. Wandera vzete zvečer omogočajo drugo jutro hitro izpraznenje.
Dobivajo se v vseh lekarnah
v škatljicah po 12 dražej Din 8.—
in v vrečicah po 2 draženi Din 1.50
Ogl. reg. pod S. br. 22115/33.

c— **Kino Union.** Danes ob 16.30 in 20.30 opereta »Senzacija v Londonu« in zvočni tednik.

Iz Maribora

a— *Praznik uedinjenja v Mariboru* se bo, kkor običajno, proslavil zelo slovesno. V soboto zvečer bo v Narodnem gledališču velika sokolskaa kademija, naslednjega dne dopoldne v Narodnem domu sokolska zaprisega. Dopoldne ob 9. služba božja v pravoslavni in starokatoliški cerkveni občini, ob 10. v stolnici. Popoldne sokolska akademija v Narodnem gledališču.

a— *Literarni večer v dvorani kina Apolo,* ki ga je v sredo zvečer organiziral in priredil feministični odsek mariborskega Slovenskega ženskega društva ob sodelovanju Zveze mladih intelektualcev, je v vsakem oziru lepo uspel. Dvorana je bila nabito polna, pa tudi izvedba programa je bila predmet občega priznanja. Večer je bil v znamenju mirovne ideje, katero sta naglašali in podčrtavali tako gdč. Jela Levstikova, ki je zvečer otvorila, kakor tudi profesorica Ostrovškova. Sledile so recitacije, odnosno deklamacije. Dipl. fil. g. Dolar je recitiral Cankarjevega »Gospoda Stopnika,« prof. Novak J. Grudnov »Naskok« in ob zaključku »Nabrežinske kamnolomce,« gdč. Godinova »Zupančičeve« »Razgovore« ter Cankarjevo novelo »Otroci in stariši.« Mala Vera Jemčeva pa je deklamirala S. Sardenkovo »Siroto.«

a— *T. Primožič in K. Grilec se vneto pripravljata za berlinsko olimpijado,* kjer bosta zastopala mariborsko Sokolstvo. Z odlomki iz svojih poljubno sestavljenih prostorih vaj bosta nastopila jutri zvečer v gledališču.

a— *60 revnih mater obdarjenih.* Agilno mariborsko Slovensko žensko društvo je s prispevki, ki so se nabrali ob štetju pokopališčnih obiskovalcev na dan vseh svetnikov, kupilo večjo množino pletenih jopc in drugih toplih oblačil ter obdarovalo z njimi 60 siromašnih ter pomoči potrebnih mariborskih mater.

a— *Furijanova zadeva je likvidirana.* Upravnik mariborskega Narodnega gledališča je spet sprejel v službo pri gledališču gledališkega igralca M. Furijana, ki je, kakor znano bil odpuščen, ker je 3. novembra izostal od predstave »Tartuffa.«

a— *50.000 dinarjev škode* trpi posestnik Franc Strošnik iz Bresternice št. 89 pri Mariboru. Ogenj mu je uničil hlev, skedenj, stiskalnico in gospodarsko poslopje. Na pomoč so prihiteli mariborski in kamniški gasilci. Gašenje je bilo silno otežkočeno, ker je goreče poslopje daleč od vode na hribu. Gasili so le z ročno brizgalko in se je posrečilo, da so rešili stanovanjsko hišo. Škoda se ceni na preko 50.000 dinarjev in je ogenj nastal očividno radi neprevidnosti.

a— *Tatovi* so se pojavili na podstrešju Franca Grilca na Vrhu in mu odnesli vso zalogo obleke, perila, deželnih pridelkov in dugih predmetov. Škoda znaša okoli 2000 dinarjev.

a— *Z mazaštvom je zakrivila smrt.* Pred mariborskem okrožnim sodiščem je sedela na zatožni klopi 67-letna dninarica Marjeta Vilčnik iz Vitomarcev, ker se je pečala z mazaškimi in babiškimi posli. Januarja letos je pomagala 35-letni posestnici Tereziji Hrga v Vitomarcih pri porodu. Radi nedovoljnega znanja in očividno radi nedovoljne snage so nastale komplikacije, ki so povzročile smrt posestnice. Radi tega se je morala Marjeta Vilčnikova pred okrožnim sodiščem zagovarjati in je bila obsojena na 3 mesece strogega zapora in 2 letno izgubo častnih državljanskih pravic.

a— *Zanimiva razkritja.* V zadnjih mesecih so prihajale v Maribor velike pošiljatve raznih življenskih potrebščin, kakor krompirja itd. Te količine življenskih potrebščin so prevzemali nekoncesionirani trgujoči in prodajali raznim konzumentom. Tudi se je izkazalo, da niso za te pošiljatve plačevali nikakšnih tovornin, zlorabljajoč pri tem neke železniške ugodnosti. Mariborska policija preiskuje sedaj mariborske kleti, da bi izsledila, kje se nahajajo zaloge teh potrebščin.

a— *Obešenec na jablani pred hišo.* Včeraj zjutraj so našli obešenega na jablani pred hišo 33-letnega viničarja Ivana Petka iz Voska pri Sv. Marjeti ob Pesnici. Vzrok samoumora ni znan, pač pa je Petek od časa do časa zbujal vtis, da se mu omračuje um. Lani je bil zažgal Liningerjev hlev istotam ter je bil radi tega tudi obsojen pred mariborskim malim kazenskim senatom.

a— *Gorelo je* pri posestniku Francu Strmšku pri Slovenski Bistrici. Škoda je precejšnja.

a— *Šipe so razbili na šoli* pri Sv. Duhu na Stari gori v Perlekiji. Fantje so se tik pred šolo spopadli, metali so kamenje in razbili šipe. Orožniki so jih nekaj polovili, zaslišali ter ovadili mariborskemu državnemu tožilstvu.

Z Jesenic

s— **Seja jeseniškega občinskega odbora** v četrtek je bila izredno obiskana. Občinski odbornik g. dr. Janko Vovk je stavil nujen predlog o dopolnitvi krajevnih odborov gospodinjske in meščanske šole, občinski odbornik g. dr. Štempihar pa nujne predloge socialnega in upravnega značaja. Vsem predlogom je bila priznana nujnost in so bili vsi razen enega soglasno sprejeti. Izvolil se je nov krajevni odbor strokovne nadaljevalne šole na Jesenicah, ki je sestavljen takole: predsednik dr. Janko Vovk; zdravnik g. dr. Kogoj; člani: gg. Filip Lazar, Leon Pibrovec, Andrej Čufar mlajši, Jože Čop in Jože Kaltenekar; namestnika: gg. Jože Sablatnik in Anton Petač. Eno mesto v odboru je rezervirano za zastopnika KD. Ker so med letom izstopili iz občinske uprave, odnosno odbora gg. Ivan Gogala, Peter Šitar, Miha Čop in Janko Mežnarič, odšla z Jesenic pa gg. Jože Polajnar in Anton Peršič, so se morala dopolniti z novimi močmi mesta v raznih odsekih, ki služijo kot pomožni organi občinski upravi. Tako sta bila socialnemu oddelku prideljena gg. Jože Kožar in Andrej Globočnik, vodovodnemu g. Filip Lazar, finančnemu g. Klavora, personalnemu gg. Kožar in Boštar, cestnopolicijskemu g. Vinko Janša, kmetijskemu odboru pa g. Globočnik. V krajevni odbor narodne šole je prišel g. Janša, v odbor meščanske šole gg. Kožar in Janša, v odbor gospodinjske šole pa g. Sušnik.

Iz Ptuja

j— **Gospodarska razstava Haloz in Slovenskih goric,** ki je letos tako dobro uspela, se bo vršila tudi drugo leto. Oddano je že 150 m² razstavnega prostora. Drugo leto bo pred Društvenim domom tudi veselični prostor.

j— **Kino** bo predvajal v soboto ob 20. in nedeljo ob pol 19. in pol 21. film »Osebna tajnica se bo poročila«. Predigra Foxov tednik in kulturni film.

Iz življenja na deželi

GORENJI LOGATEC. Dne 17. t. m. so nam nudili marljivi igralci in igralke lepo podano burko »Maksl« ob polni dvorani Sokolskega doma. To je že druga igra v tem mesecu. Po igri se je razvila prisrčna zabava. Na praznik uedinjenja se bodo po sv. maši zbrale vse tukajšnje korporacije in društva z osnovno šolo vred v Sokolskem domu, da dostojno proslavimo ta zgodovinski praznik. V četrtek 5. decembra pa bomo imeli v Sokolskem domu miklavževanje.

VOJNIK. Meščanska šola proslavi 1. december z razvitjem prapora pomladka JS. Med drugim bo na sporedu zanimivo skioptično predavanje g. Viktorja Pirnata iz Ljubljane o življenju na jugoslovenskem morju in njegovi obali. Proslave, ki bo ob 14.30 v posojilnični dvorani, se udeležijo tudi krajevna in okoliške osnovne šole. Prijatelji mladine, pridite!

Vremensko poročilo

29. novembra.

Ljubljana 7. 767.7, -1.6, 83, NE1, 10, —, —; Ljubljana 14. 765.0, -1.4, 86, NE1, 10, —, —; Maribor 7. 765.4, -1.0, 80, SW2, 0, —, —; Zagreb 7. 767.4, -1.0, 90, 0, 10, —, —; Beograd 7. 766.2, -2.0, 90, NW2, 10, —, —; Sarajevo 7. 766.2, 0.0, 80, 0, 10, —, —; Skoplje 7. 762.3, 3.0, 90, E2, 10, —, —; Kumbor 7. 759.0, 11.0, 50, NNE4, 10, —, —; Split 7. 759.4, 9.0, 40, NE5, 4, —, —; Rab 7. 762.1, 10.0, 30, NE5, 6, —, —; Rog. Slatina 7. —, -3.0, 97, S2, 10, —, —.

Temperature: Ljubljana 1.4, -2.2; Maribor 4.0, -1.0; Zagreb 0.0, -2.0; Beograd 6.0, -3.0; Sarajevo 7.0, -1.0; Skoplje 6.0, 2.0; Kumbor —, 10.0; Split 12.0, 7.0; Rab —, 6.0; Rog. Slatina 2.0, -3.0.

Gospodarstvo

Rezultati letošnje sadne kampanje

Maribor, ob koncu novembra.

Danes imamo že približen pregled letošnje sadne kampanje in moremo tudi že iz njenega poteka izvajati gotove dedukcije in ugotovitve, vsaj v kolikor gre za sadno letino in sadno trgovino v dravski banovini Levji del sadne trgovine in zlasti skoro ves izvoz iz Slovenije se je vršil pod okriljem Udruženja sadnih eksporterjev v Mariboru, ki je letos — kolikor je to bilo v njegovih močeh vse tudi odvisno od »višjih sil« — svojo nalogo vestno in nasproti producentom po možnosti kulantno Spomladanske nade glede sadne letine se sicer niso v polnem obsegu izpolnile, vendar pa je ta po kakovosti vsekakor nadkrilila i lansko i predlansko letino. Tako smo lahko že v početku sadne kampanje ugotovili, da bo za izvoz na razpolago okrog 2000 vagonov namiznih jabolk in okrog 1000 vagonov jabolk za prešo. Glede na dejstvo, da je bila letos sadna letina skoro v vseh drugih evropskih državah razmeroma slaba, je bilo upravičeno upanje, da bo mogoče naše sadje na inozemskih tržiščih zlahka vnovčiti. Zlasti smo letos zopet polagali največje nade na Nemčijo, ki je poleg ČSR naš največji konsument in kjer moremo doseči tudi najvišje cene.

Povpraševanje po našem blagu je bilo takoj v začetku kampanje, precej živahno. Toda — kakor že lani — tako so se tudi letos le prekmalu, in skoro še v večji meri kakor lani, začele pojavljati težkoče pri izvozu, zlasti zaradi plačilnega prometa z Nemčijo, ki nam je na povsem kulanten način dovolila uvoz 1600 vagonov namiznih jabolk in 1000 vagonov jabolk za prešo. Kliringški plačilni predpisi so že takoj v začetku kampanje močno ovirali izvoz. Dajanje avanzov na terjatve v Nemčiji se je od strani naše Narodne banke vršilo zelo počasi, v zadnjem času pa je sploh ustavljeno. Ali je to nerazumevanje naših gospodarskih potreb, o tem ne bomo razmotrivali. Požrtvovalnosti naših izvoznikov in dobrohotnemu razumevanju položaja od strani producentov gre hvala, da kljub vsem težavam, ki jih je morala letos premagati naša sadna trgovina, bilanca dosedanje sadne kampanje še kolikor toliko zadovoljiva in da so tudi naši sadjarji-producenti kolikor toliko zadovoljni glede cen, ki so se gibale za rana jabolka med 1.50 do 2 Din, za poznejše vrste pa med 2 do 3.40 Din, seveda po vrsti in kvaliteti, za prvovrstno blago celo še višje.

Do konca novembra smo izvozili jabolk iz dravske banovine — v kolikor so pač podatki na razpolago —: v Nemčijo 550 vagonov v Češkoslovaško 680, v Avstrijo 100, v Francijo 35 in Italijo 15 vagonov, skupaj torej 1380 vagonov namesto predvidenih 3000. Kakih 60 vagonov je še predvidenih za izvoz. Ogromna večina jabolk je bila izvožena v razsutem stanju, ter se je izkazalo, da se inozemski uvozniki ne ogrevajo za takozvano »pakovano« blago zaradi visoke carine. Lani je bil skoro ves izvoz jabolk v Nemčijo dovoljen samo v pakovanem stanju proti uvozni carini 7 mark za 100 kg. Letos je bila dosežena v Nemčiji franko meja cena od 2.50 do 3.80 Din, po kakovosti in sortah: na Češkoslovaškem komaj Din 1.80 do 2.80 Din, v Italiji približno enako. V Francijo so šle samo kanadke in je bila dosežena cena 3.40 do 3.90 Din franko meja, kmet pa je dobil za blago okrog 3 Din. Nemčija nam je do 24. sept. dovolila uvoz 600 vagonov jabolk z uvozno carino 4.50 mark. Ker smo imeli v dravski banovini letos 80% vsega sadnega pridelka v državi, bi bili mogli na ta račun izvoziti najmanj 450 vagonov. Radi že omenjenih težav s kliringškimi plačili pa te množine nismo mogli izvoziti, zlasti ker je — kakor že omenjeno — sedaj Narodna banka sploh ustavila dejanje avansov. Naša sadna trgovina je v pravilnem razumevanju položaja poskusila čim več blaga prodati in je mnogo vagonov prodala na domačem trgu, zlasti v Ljubljani, Zagrebu, Sušaku, Dalmaciji in Vojvodini.

Za bodočo sadno kampanjo bi v interesu našega gospodarstva želeli troje: da bi dobra volja naših izvoznikov ne popustila; da bi producenti-sadjarji in trgovci-izvozniki korakali roko v roki v borbi za izboljšanje in procvit naše sadne trgovine; in končno, da bi merodajni, zlasti naša Narodna banka, kazali še več razumevanja za naš sadni izvoz, ki je interes mnogih deset in desettisočev naših sadjarjev in vse države.

V. S.

Uvoz premoga naraščа

Za potrebe nekaterih obratov v naši državi (zlasti plinarn in težke industrije) smo od nekdaj primorani uvažati črni premog iz inozemstva, ker doma nimamo dovolj črnega promega. Uvoz premoga pa vedno znatno presega neizogibne potrebe teh obratov. To tem huje občutimo v sedanjem času, ko je produkcija domačih premogovnikov tako občutno nazadovala in je na tisoče rudarjev brez posla. Naravno bi bilo pričakovati, da se v interesu domačih premogovnikiv in rudarskega delavstva omeji uvoz inozemskega premoga, v resnici pa nam kaže uvozna statistika, da ta uvoz stalno narašča. V prvih devetih mesecih zadnjih treh let se je naš uvoz premoga gibal takole:

	v vagonih	v mil. Din
jan.-sept. 1932	20.283	62.9
jan.-sept. 1934	24.894	76.1
jan.-sept. 1935	29.934	87.5

Gornje številke nam kažejo, da se je naš uvoz premoga v zadnjih dveh letih povečal po količini za eno tretjino in da smo letos uvozili iz inozemstva že malo manj nego 30.000 vagonov premoga. S povečanim uvozom je narasla tudi vrednost in smo letos v prvih devetih mesecih za uvoženi premog dali že 87.5 milijona Din. Uvoz premoga pa zavzema zlasti v zadnjem času vedno večji obseg. Tako smo letos v oktobru uvozili 4512 vagonov premoga v vrednosti 14 milijonov Din, dočim je lani v istem mesecu znašal uvoz premoga le 1794 vagonov v vrednosti 5.2 milijona Din. Gornje številke naj bi dale merodajnim krogom povod za razmišljanje o ukrepih, da se ta uvoz v interesu domačih premogovnikov zmanjša, zlasti pa, da se onemogoči uvoz inozemskega premoga povsod tam, kjer brez večjih težkoč lahko uporabljamo domači premog.

Dotok zlata in deviz pri Narodni banki

Dotok zlata in deviz pri Narodni banki

Poslednji izkaz naše Narodne banke od 22. novembra zaznamuje zopet znatnejši dotok zlata in deviz, in sicer v višini 18.2 milijona Din. Predvsem so se povečale devize izven podlage, in sicer za 15.4 na 282.3 milijona Din, dočim je zlata in deviznа podlaga narasla za 2.9 na 1445.7 milijona Din. Zlato v tresorih Narodne banke se je povečalo za 7.3 na 1307.6 milijona Din, dočim se je zlato, deponirano v inozemstvu, zmanjšalo za 3.9 na 108.2 milijona Din, devize pa so se povečale le za 0.4 na 29.6 milijona Din.

Zaloga kovanega denarja v niklu in srebru v blagajnah Narodne banke je ponovno precej narasla, in sicer za 23.6 na 310.4 milijona Din, kar kaže, da se je obtok kovanega denarja znova skrčil, in sicer v celoti na 890 milijonov Din. Menična posojila so v tretji četrtini novembra nazadovala za 1.5 na 1544.6 milijona Din, lombardna posojila pa za 0.2 na 265.6 milijona Din.

Obtok bankovcev se je v razdobju od zadnjega izkaza zmanjšal za 71.5 na 4752.4 milijona Din, medtem ko je istočasno skupna vsota obveznosti na pokaz narasla za 81.5 na 1493.4 milijona Din (predvsem zaradi povečanja privatnih žirovnih naložb za 51.2 na 800.6 milijona). Tudi obveznosti z rokom (obtok blagajniških bonov) so se povečale za 20.0 na 202.6 milijona Din.

Vrednost zlata in devizne podlage z vračunano premijo znaša sedaj 1857.7 milijona Din in kritje v zlatu in devizah 29.74% (prejšnji teden 29.74). Kritje v samem zlatu v tresorih Narodne banke pa znaša 26.90% (26.79).

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Trgovina z novim vinom

Ptuj, 26. novembra.

Položaj na vinskem trgu se tudi v tekočem tednu ni nič izboljšal, po nekaterih vinskih okoliših se je celo poslabšal. V splošnem se opaža naraščanje stagnacije v vinski trgovini. Večji vinski trgovci se omejujejo v splošnem le na priložnostne nakupe večjih partij, gostilničarji pa si krijejo sproti svoje potrebe za en mesec do največ dva meseca. Pomanjkanje denarja slaba kupna moč konsumtov ne dopuščajo nabave večjih zalog. Celotni promet ni prekoračil v tem tednu 500 hl, kar je v primeri z velikimi zalogami zelo malo. Vsa ta količina je bila po večini prodana le iz boljših vinogradov, medtem ko so šla vina iz slabših vinogradov le malo v promet. Iz dosedanjega poteka vinskih kupčij iz letošnje trgatve se da sklepati, da so doslej sorazmerno še najbolje odrezali oni vinogradniki, ki so prodali mošt od preše. Producenti se na tihem tolažijo, da bo vinska kupčija morda oživela pred božičnimi prazniki in da bo postalo povpraševanje živahnejše. Da bi se jim te nade le izpolnile, kajti potreba po denarju je velika.

Zaradi slabega povpraševanja in velikih ponudb kažejo vinske cene lahno tendenco navzdol. Šibkejša vina se ponujajo od 2 Din nazdol, dobra od 2.50 do 2.75, prav dobra od 3 do 3.25, kvalitetna pa kakor doslej od 4 do 5 Din navzgor.

Gospodarske vesti

= **Prepoved uvoza italijanskih bankovcev po 500 in 1000 lir v Italijo.** Kakor znano je italijanska vlada do 26. t. m. odredila rok za uvoz italijanskih bankovcev po 500 in 1000 lir, katerih izvoz iz Italije je že dalj časa prepovedan. Sedaj je italijanska vlada po preteku tega roka prepovedala tudi uvoz teh bankovcev in bo prestopke te prepovedi kaznovala z zaplembo denarja poleg kazni po deviznih predpisih.

= **Vprašanje preselitve subotiške železniške direkcije še vedno ni definitivno rešeno.** Po vesteh iz Novega Sada je verjetno, da bodo železniško direkcijo iz Subotice navzlic prizadevanju, da se tam obdrži, preselili v Beograd. Naša državna uprava namerava kot nadomestilo prenesti v Suboticо neko drugo državno ustanovo, ki ne bo zaostajala po številu nameščenega osobja.

= **Stanje kliringov.** Po poročilu Narodne banke je bila izplačana na nemškem kliringu kot zadnja aviza št. 8.805, po italijanskem pa št. 75.825.

= **Povečanje blagovnega prometa v Splitu.** Tudi v letošnjem letu se je nadaljevalo naraščanje izvoznega in uvoznega prometa preko naših pomorskih luk. Po uradni statistiki smo v prvih treh četrtletjih letošnjega leta uvozili iz inozemstva preko Splita in Vranjic po morju 1,239.000 kv. raznega blaga nasproti 829.000 kv. v istem razdobju prejšnjega leta, tako da znaša povečanje 410.000 kvintalov ali skoro 50%. Tudi izvoz blaga preko splitske in vraniške luke se je letos povečal na 5,610.000 kv. nasproti 5,359.000 kv. v istem razdobju lanskega leta, tako da znaša povečanje 251.000 kvintalov ali 5%.

Borze

28. novembra.

Na ljubljanski borzi so tečaji deviz ostali danes skoro nespremenjeni. V privatnem kliringu notirajo avstrijski šilingi 8.70—8.80, angleški funti pa 252.20—253.80. V zagrebškem privatnem kliringu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8.75, v angleških funtih po 253, v grških bonih po 30.75 in španskih pezetah po 6.3950. Nemške kompezacijske marke (klirinške nakaznice) so le še za malenkost popustile in je bil v Ljubljani zabeležen tečaj 14.7250—14.9250, v Zagrebu pa je bil promet po 14.84.

Na zagrebškem efektnem tržišču je tendenca v vojni škodi nadalje mirna in je bil zabeležen tečaj 355.—357 brez prometa (v Beogradu so bili zaključki po 356.50). Tudi v ostalih vrednotah ni bilo prometa.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2977.12—2991.72, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 643.03—748.10, Curih 1421.01—1428.08, London 216.77—218.83, Newyork 4364.33—4400.64, Pariz 289.60—291.03, Praga 181.78—182.89, Trst 353.87—356.96.

Curih. Beograd 7.02, Pariz 20.38, London 15.2850, Newyork 309.625, Bruselj 52.3375, Madrid 42.24, Amsterdam 209.50, Berlin 124.50, Dunaj 56.90, Stockholm 78.80, Oslo 76.75, Kobenhavn 68.20, Praga 12.80, Varšava 58.20, Atene 2.90, Bukarešta 2.50.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 355.50—357, 7% invest. 78 bl., 4% agrarne 45 den., 6% begluške 60—61, 6% dalmatinske agrarne 59—59.75, 7% Blair 69.50—70.50, 8% Blair 78—79.50; delnice: PAB 232—235, Narodna banka 6200 den., Trboveljska 110 bl., Sečerana Osijek 140 bl.

Beograd. Vojna škoda 356.50—357 (356.50), za dec. 355.50—357 (356.50), 7% invest. 78.50 bl., 4% agrarne 45.75—46.25, 7% stabiliz. 80 bl (79.50), 6% begluške 63.75—64, 6% dalmatinske agrarne 60.50—61 (60.75), 7% Blair 70—71 (71), Narodna banka 6350—6600, PAB 223.50—235.

ZAPEKE

neredno vrenje v debelem črevesu, slaba prebava, glavobol zaradi zagatenja — prenehajo naglo z uporabo naravne

FRANZ-JOSEFOVE

grenčice

ena čaša na prazen želodec.

Ogl. reg. S. br. 15483/35

Blagovna tržišča

ŽITO

+ **Chicago**, 28. novembra. Začetni tečaji: **Pšenica:** za dec. 95.75, za maj 99.75.

+ **Ljubljanska borza** (28. t. m.) Tendenca za žito mirna. Nudijo se (vse franco vagon nakladalna postaja): **pšenica:** baška 79/80 kg. in banatska 78 kg po 162 — 164; **koruza:** baška po 104 — 106, banatska po 102 — 104, nova, času primerno suha, po 89 — 100, nova času primerno suha 96 — 97.50; **oves:** slavonski 132.50 — 137.50; **moka:** baška in banatska »0g« po 265 — 275 »2« po 245 — 255 »5« po 225 — 230; **otrobi:** baški po 110 — 115; **krompir:** beli štajerski po 62 — 66.

Novosadska blagovna borza (27. t. m.). Tendenca čvrsta **Pšenica: baška 161—166**, ladja Tisa ali Begej 174—176, sremska in slavonska 162—166, banatska 162—166; **Oves:** baški, sremski, slavonski 130—132.50; **Ječmen:** baški in sremski 64 kg 132.50—137.50; **Koruza:** baška in sremska 101—103, banatska 101—102. **Moka:** baška in banatska »0g« in »0gg« 237.50—262.50 »2« 217.50—242.50, »5« 197.50—222.50 »6« 177.50—202.50, »7« 142.50—162.50, »8« 107.50—112.50. **Fižol:** baški in sremski 240—250. **Otrobi:** baški in sremski 82—85, baški 83—85.

ŽOMBAŽ.

+ **Liverpool**, 27. novembra. Tendenca komaj stalna. Zaključni tečaji: za dec. 6.44 (prejšnji dan 6.48), za maj 6.33 (6.37).

+ **Newyork**, 27. novembra. Tendenca stalna. Zaključni tečaji: za dec. 11.86 (11.82), za maj 11.51 (11.50).

Za 1 DINAR Glavobol?

Aspirin-tableta, pa preneha bolečina. Kot zaščito pred ponaredbami nosi vsaka tableta Aspirina učinjen Bayerjev križ.

BAYER

ASPIRIN

Oglas je registr. pod S. Br. 1122 od 19./VIII. 1935

Sokolstvo

Seja zbora župnih prosvetarjev

V nedeljo 24. t. m. so zborovali v zborovalni dvorani Saveza SKJ prosvetarji vseh naših žup pod predsedstvom II. nam. staroste Saveza SKJ brata Djure Paunkovića. Zborovanje sokolskih prosvetnih delavcev, ki so na njem sodelovali tudi referenti SPO in od strani savezne uprave še dr. Dragić in Djura Brzakvić, je trajalo ves dan in sicer dopoldne od devete do pol ene in popoldne od dveh do pol sedme.

Na seji so podali posamezni delegati iz žup o stanju Sokolstva v njihovem področju s posebnim ozirom na razmere v našem javnem življenju, ki neposredno zanimajo in tangirajo tudi Sokolstvo. Posebno so bratje poudarjali duhovno stanje sokolskih edinic v posameznih krajih v zvezi z vsemi pojavi, ki tudi sokolstvo ne more mimo njih. Na temelju jasne slike, ki se je pokazala po izčrpnih poročilih prosvetarjev, so bili storjeni sklepi glede pravca prosvetnega dela v bližnji bodočnosti, zlasti v pogledu poglobitve tega dela in v pogledu nevtraliziranja nekaterih škodljivih pojavov. Po končanih referatih sta podala koncizna poročila in reasumeje br. Paunković in dr. Belajčić, predsednik SPO. Br. Paunković je prisotnim prikazal predvsem delo Savezne uprave v smereh in stvareh, ki so o njih razpravljali župni prosvetarji, brat dr. Belajčić pa je resimiral stanje Sokolstva in iznesel precizne poglede na potrebe bodočega dela.

Enodušno je zbor z aklamacijo odobril tudi dosedanje delo predsednika SPO br. dr. Belajčića, ki ga je pozval, da nadaljuje z delom po začrtani poti naprej. Vsi sklepi zbora prosvetarjev bodo predloženi tudi skorajšnji seji izvršnega odbora Saveza SKJ.

ČSO in olimpijc

O tem, da se bo udeležila vzorna vrsta članov in članic češkoslovaškega Sokolstva olimpijskih tekem, je odločitev padla že zdavna. Je pa še drugo vprašanje, ki ga je potrebno rešiti na prihodnji seji Vibora ČOS. Gre namreč za udeležbo češkoslovaških Sokolov v večjem številu na olimpijadah v Berlinu. Dalje se suče vprašanje tudi o tem, ali bi ne bilo potrebno, tamkaj tudi javno nastopiti s precejšnjim številom telovadcev in telovadk ter na svojstven način pokazati vso lepoto in vsestranost sokolske telesne vzgoje. O vseh teh vprašanjih so se posvetovali v nedeljo v Pragi predstavniki glavnih organizacijskih zložk ČOS, t. j. predsedništvo, člani moškega in ženskega načelništva, prosvetnega odbora itd. Sejo je vodil starosta br. dr. Bukovski, nakar so govorili v skrbno pripravljenih referatih za in proti nameravani udeležbi bratje L. Jandasek iz Brna, podstarosta dr. Slavik, načelnik dr. Klinger ter prof. dr. K. Vajkner. Razgovor je prinesel mnogo novih misli, je razbistril marsikateri pojm ter je pojasnil vso zadevo z raznih stališč: telesnovzgojnega, gospodarskega, nacionalnega, državnega, političnega. Namen seje seve ni bil, da bi bila prinesla že kakršnokoli odločitev, temveč se je hotelo samo v razgovoru v širšem krogu utrditi glavne poglede na vso zadevo. Odločal bo, kakor smo že omenili, odbor ČOS, ki se bo sestal k jesenskemu zasedanju dne 14. in 15. decembra v Pragi. Vsekakor bo velika in odgovorna ta odločitev.

Proslava 1. decembra. Ljubljanska sokolska društva proslave 1. decembra praznik uedinjenja interno z zaobljubo novega članstva, prevedbo dece v naraščaj in naraščaja v članstvo, in sicer v naslednjem času: Ljubljanski Sokol ob pol 11. v Narodnem domu, Sokol I ob pol 11. na Taboru, Sokol II ob pol 12. v telovadnici I. državne realne gimnazije, Sokol III ob 11. v svoji telovadnici ob Tyrševi cesti, Sokol IV ob 11. v šolski telovadnici na Prulah, Sokol Ljubljana—Moste ob pol 11. v kinu, Sokol Ljubljana—Šiška ob pol 11. v svojem domu, Sokol Ljubljana—Štepanja vas ob 18. v svojem domu, Sokol Ljubljana—Vič ob 11. v svojem domu, Sokol Ljubljana—Zg. Šiška ob pol 11. v risalnici Narodne šole. Skupno proslavo za ljubljanska sokolska društva priredi župa 30. t. m. ob 20. v telovadnici Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. Vabimo članstvo in prijatelje Sokola. Obleka civilna z znakom. Posebnih vabil društva ne bodo razpošiljala.

Sokolska župa Ljubljana priredi svečano proslavo uedinjenja v soboto ob 20. v telovadnici Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu. Spored: Sokolska koračnica, Sokolski pozdrav, slavnostni govor staroste br. dr. Pipenbaherja, potpuri sokolskih pesmi od Švajgarja: Zovi, samo zovi, recitacija Ganglove pesmi: Prvi december, dalje Hacejeva pesem Čuvajte Jugoslavijo!, nakar bo prečitana savezna spomenica ter kot zaključna točka sokolska himna Hej Slovani. Sodelovala bosta godba Sokola I, ki jo bo vodil br. Pokovec, ter sokolski pevski zbor pod vodstvom br. Juvanca. Vstop je seve prost ter naj se udeleže proslave vsa br. ljubljanska sokolska društva.

Sokol I vabi vse svoje pripadnike k proslavi državnega in sokolskega praznika, ki bo v nedeljo ob pol 11. v veliki dvorani na Taboru. Na dnevnem redu so nagovor, recitacije, prevedba dece v naraščaj in naraščaja v članstvo ter zaobljuba novih članov in članic, naraščaja in dece. Sodeluje društvena godba. Vsi društveni pripadniki se obenem vabijo k proslavi uedinjenja, ki jo priredi sokolska župa v soboto ob 20. v telovadnici v Narodnem domu. Udeležba obakrat v civilu z znakom. Uprava.

Sokolsko društvo Ljubljana-Šiška naznanja svojemu članstvu, da bo 1. decembra ob 11. uri v dvorani Sokolskega doma slavnostna proslava uedinjenja. Istočasno bo tudi zaprisega novega članstva.

Sokol v Št. Lovrencu na Dolenjskem je uprizoril v nedeljo uspelo burko »Makselj«. Igra je bila kljub slabemu vremenu dobro obiskana, kar dokazuje, da vlada med ljudstvom živo zanimanje za igre. Vztrajnost in požrtvovalnost šentlovrenških Sokolov zaslužita vse priznanje. Igralci so se morali vaditi v svojih vlogah v pičlo odmerjenem času zvečer po končanem delu. Kljub temu so vloge dobro naštudirali. Med njimi je nekaj za domače razmere kar izvrstnih igralcev. Šentlovrenčani se že več let udejstvujejo na svojem odru. Odločilni činitelji pri župi v Novem mestu bi jim morali posvetiti malo več pažnje in jim nuditi vsaj moralno izpodbudo in pomoč.

Razne drobne vesti iz Sokolstva. V Jagodini, v območju kragujevaške župe, so otvorili ob prvem zboru sokolskih čet Sokolski dom, ki je stal 320.000 Din. Ob tej priliki so bile tam tudi tekme med četami v prostih vajah ter je nastopilo 13 članskih ter 4 ženske vrste in tudi 4 vrste naraščaja, kar je za začetek prav lepo število. Pripominjamo, da so člani čet že tekmovali v novo predpisanih telovadnih oblekah. Župa Celje namerava v prihodnjem letu prirediti spet svoj župni zlet v Celju v velikem obsegu. V ta namen je že razpisala natečaj za zletne proste vaje. Župa Tuzla je priredila tudi svoj župni prednjaški tečaj, ki se ga je udeležilo 10 članov in 5 članic iz društev. Tečaj sta vodila zvezna prednjaka br. Ban in s. Banova. V župi Varaždin se je vršil konec oktobra velik sestanek vseh društvenih starešin, načelnikov in prosvetarjev, ki je v enodnevnem delovnem sestanku razmotrival položaj v župi ter je s primernimi sklepi pokrenil še živahnejše delovanje posameznih edinic v župi. Stanje sokolstva v varaždinski župi je pa sicer trdno kljub raznim težkočam, ki so se bile začele porajati. Vsa društva in čete vzdržujejo polno delo in so se gotovo prezgodaj veselili oni, ki so mislili, da je mogoče prišel čas za oviranje sokolskega dela posebno na deželi. Beograjski radio je pričel spet prenašati sokolska predavanja. Prvi je govoril 7. t. m. zvezni načelnik br. dr. Pihler, nato 14. t. m. br. Adolf Štefan ter 21. t. m. br. dr. Djordje Paunković. Prihodnje predavanje bo imel 28. novembra br. inž. Kosta Petrović iz Subotice o temi »Jugoslovenski narodni park v Beogradu«. Opozarjamo vse poslušalce radia, da so sokolska radijska predavanja v okviru nacionalne ure in sicer vsak četrtek od 19.30 do 20. Kdaj bo pričel s slovenskimi sokolskimi predavanji tudi ljubljanski radio, bomo še javili.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

Belega premoga je dovolj!

Samo izkoriščen je pri nas premalo

Ljubljana, 29. novembra.

Pod okriljem Prirodoslovnega društva se je snoči v predavalnici mineraloškega instituta na univerzi vršilo predavanje o vodni energiji, ki jo nazivajo tudi beli premog in katere problem je zlasti aktualen za dravsko banovino, ki ima mnogo vodne sile še neizrabljene. Naloga naše univerze je v glavnem gospodarski dvig domovine kar v znatni meri zavisi od izkoriščanja tega prirodnega zaklada. Za dosego tega smotra je treba univerzi hidrotehničnega laboratorija, za katerega se že dolgo poteguje. Ta investicija se bo rentirala v največji meri, zato je dolžnost odločujočih činiteljev, da se hidrotehnični zavod čimprej zgradi. Univ. prof. dr. inž. Alojz Král je v zanimivem predavanju podal naslednje misli:

Čudovito je večno kroženje vode. Izhlapevanje morij in jezer se vrši neprestano. Hlapi se spajajo v kaplje, ki padejo na zemljo in tu se spet združijo v reke, jezera in morja. Večji del vode, ki ustvarja pogoje za živalsko in rastlinsko življenje, se giblje v kapilarnem stanju ter povzroča občutne izpremembe na površini zemlje. Življenje žive vode je pester del naše prirode. Človek se je že v davnih časih zavedal važnosti vode, mnogokrat je trepetal pred njo, a spet ga je privlačila s svojo vsestransko uporabnostjo. Malajec, ki v svojem primitivnem čolnu vesla in ribari, se prav nič ne razlikuje od modernega človeka, ki plove s parnikom — oba uporabljata isti princip. Nil, Evfrat, Tigris so že v starem veku namakali rodovitne pokrajine. Vodna kolesa za mline naših prednikov se od sedanjih nič ne razlikujejo. Na mesto primitivnih koles so stopile turbine, ki so pripomogle do epohalnega podviga človeške civilizacije in sedanjega gospodarskega stanja.

Voda je zelo nestalna, včasih je je preveč, drugič je primanjkuje. Prav tu se odpira težak problem za nje tehnično izkoriščanje. Predavatelj je pokazal diagrame vodnega stanja naših rek, ki ga merijo postaje v Mariboru, Litiji, na Vrhniki. Z njih pomočjo se dobro razbere poletna depresija in zimski maksimum vodnega stanja. Pri nas, kjer se spajata alpski in kraški svet, opazujemo razne rečne sisteme. Gladina Ljubljanice pada v poletju, pozimi je pa enakomerna zaradi kraških podzemskih jam, ki vodo zadržujejo, da takrat počasi odteka. Planinske reke imajo svoj maksimum ob taljenju snega, druge reke nimajo stalnih porastov in padcev vodne množine.

Ob formulah so poslušalci spoznali, kako se računa kinetična energija vode. Padec reke in množina njene vode sta komponenti sile, ki naj jo izkoristimo. Pri gradnji elektrarn moramo upoštevati poplavno nevarnost zatvornic in jezov. Gornji tok reke ima navadno strm padec in majhno množino vode. Tu uporabljamo vode v curku, ki se v turbinah izrabi do skrajnosti. Primer tega sistema je pri nas Završnica, ki ima velik padec. Voda se zbira v jezeru, odtod enakomerno teče po dovodnih ceveh do vodostana, nakar strmo pada proti turbini. Pri taki elektrarni so stroški za stroje primeroma majhni, zato so pa tem dražje zgradbe jezov in dovodnih cevi. Dolnji tek rek s počasnim tekom in veliko vodno količino zahteva drugačno zgradbo elektraren. Tako ima Fala pri Mariboru zajezeno Dravo, ki dobi s tem padec 14 metrov. To je primer nizkotlačne naprave, ki zahteva mnogo strojnega obrata.

Vodno stanje se mnogo izpreminja, nanj vplivajo deževja in nalivi. Za preračunavanje povprečne rečne energije v kilovate se vzame vodna gladina, ki je mogoča stalno vsaj 6 mesecev na leto. Drugače elektrarna ni rentabilna, ker je treba velikih strojev, ki bi se uporabljali le po nekaj mesecev. Vprašanje zase tvori konzum elektrike, ki je včasih večji kakor kapaciteta elektrarne. V mestih se pozimi v večernih urah porabi največ toka. Tu so možne različne rešitve: skupno omrežje elektrarn in rezervne kalorične centrale. Diagram mesta z manjšo industrijo, kakršno je Ljubljana, ima zelo velike dnevne razlike v porabi toka. Mesto s težko industrijo pa imajo precej izenačene krivulje dnevne porabe toka.

Najbolj je razvito izkoriščanje vodne energije v Švici. Skioptične slike so predočile njene najvažnejše naprave. Največja elektrarna proizvaja letno 170 milijonov kilovatov (Ljubljana porabi samo 5 milijonov). Švicarske elektrarne so v medsebojni zvezi in oddajajo elektriko železnicam, ki so skoraj vse elektrificirane. V tej gorati državi so tudi edinstvene elektrarne, ki izrabljajo rečni padec z višino do 827 m, od česar znaša čista izraba padca 808 m. V modernih državah se posveča izrabi vodnih sil največja pozornost. To pa tudi po pravici zaslužijo, saj sta dobro gmotno stanje prebivalstva in moč države odvisna od ekonomične izrabe prirodnih zakladov. — Predavatelja so poslušalci nagradili s prisrčnim aplavzom.

Zahrbtna pokrajina Ogaden

Rdeči laterit, ki se v suhem vremenu drobi v prah, v deževju pa pretvarja pokrajino v blatno jezero — Usodepolne donge

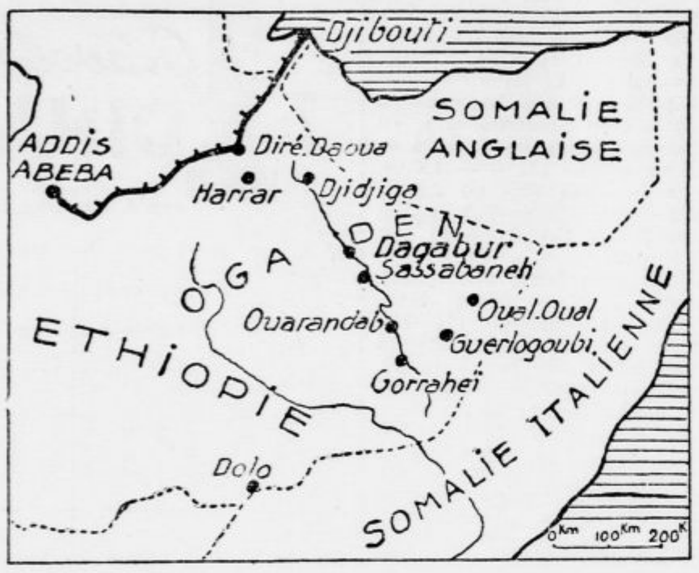

Zemljevid ogadenske pokrajine, iz katere so se v zadnjih dneh umaknile čete generala Grazianija, ki je hotel zavzeti Harar in Džidžigo, Italijani so že zapustili Dagabur in Sasabaneh ter so na svojem umiku že dosegli Ual-Ua'

Označba Ogaden je veljala prvotno za neko število nomadizirajočih somalskih rodov v deželi, ki se še danes imenuje s tem imenom in ki so jo prej nazivali Haud. Točneje povedano, izraz Haud je veljal prav za prav za tisti predel dežele, kjer se velikanski gozdovi trnjevih rastlin in džungle menjavajo s širnimi ravninami brez vode in stepami, na katerih zrase trava do poldrug meter visoko. V novejšem času pa razumemo pod Ogadenom splošno tudi abesinske predele ob rekah Fafan, Uebi Šebeli in Džubi. Pozornost vsega sveta se obrača sedaj na ta kos zemlje, kjer se odigravajo krvavi in za nadaljno usodo italijanske ekspedicije v Abesiniji nemara odločilni dogodki.

Ko so se dogajala velika gibanja v zemeljski skorji, ki so ustvarili abesinsko visoko planoto, so se tvorili v smeri proti vzhodu in jugovzhodu zemeljski valovi, nastali so gorski pomoli okrog Hararja in še dalje proti vzhodu rahlo valovite ravnine Britske Somalije ter proti jugu isto takšne ogadenske ravnine. Zemeljski valovi so potovali dalje skozi Italijansko Somalijo do Indskega oceana. Tako vidimo na vzhodu abesinske visoke planote povsod širno, valovito krajino z malo dolinami in nepomembnimi rekami v severnem delu, dočim se pretakajo skozi južnejši del te pokrajine tri večje reke, prej omenjeni Fafan, Uebi Šebeli in Džuba.

V večjem delu Ogadena — sicer pa tudi v Britski Somaliji — sestavlja tla rdeč laterit, ki se v suhem vremenu drobi v prah. Tropska deževja pa spreminjajo vso deželo v eno samo blatno jezero, v katerem more tovorna živina le s težavo prodirati dalje, dočim je vsak vozovni promet izključen. Globina te lateritske plasti narašča od 30 m v Britski Somaliji do 90 in celo 120 m v jugovzhodnem delu. Potovalcu se postavljajo po robu nenadejani kompleksi trnjevega grmovja, tako zvane donge, ki se razprostirajo često sto in več kilometrov daleč. Za konjenico, tanke in motorna vozila pomenijo donge nepremagljivo oviro, če jih ne vodijo skozi domači vodniki po poteh, ki jih dobro poznajo pač domačini. Teh poti si ne smemo predstavljati po načinu naših cest, temveč so to le gazi, ki so jih začrtale skozi divjino neštete generacije nomadskih rodov in njihovih čred. Kdor je kdaj hodil skozi takšno ozemlje, se z grozo spominja težav in naporov, ki jih je moral prebiti, da je prišel spet na zgrešeno pravo pot. Poleg tega ti grozi povsod smrt zavoljo žeje. Vodnjaki so tudi po sto km daleč narazen, a glede teh je znan somalski rek: »Kdor je gospodar vodnjakov, je gospodar dežele.« Ta rek velja že od pamtiveka in bo veljal tako, dolgo, dokler dežele pač ne bodo bolje raziskali in ustvarili v njej znosnejših pogojev za življenje.

Dolini Džube in Eubija Šebelija sta v velikem nasprotstvu z ozemljem, kakor smo ga tu opisali. Počasi teko vode teh dveh rek, iz njih se dvigajo veliki, močvirnati in s trnjem pokriti otoki. Na obeh straneh glavne reke se razprostirajo neprodirni gozdovi trnjevih dreves 30 in več milj daleč v deželo. Divjačine je tu mnogo, toda dežela je obenem okužena od strupenih žuželk, moskitov in kloščev. Klošči so sicer velika nadlega tudi v stepnem delu Ogadena. Izkušen potnik se jih boji kakor vraga. Samo za malo časa sedeš v travo in že lahko poberes z obleke, rok in nog na tucate krvi žejnih živali, ki se skušajo zariti v meso. Če so že v njem, tedaj jih odstraniš le z največjo muko, bolestne rane in izguba krvi ti napravijo iz nadaljnje poti trpljenje, ki se mu more primerjati samo še trpljenje zavoljo pomanjkanja vode.

Takšna je tedaj dežela, skozi katero so Italijani upali v naglem pohodu prodreti do Hararja in dalje do Adis Abebe. Zadnji dogodki na tej fronti kažejo, da se jim je ta zavratna dežela strašno maščevala.

Fizika v zadnjih letih

Pozitron in nevtron — Težki vodik — Radionatrij

V nekem predavanju je znani raziskovalec prof. dr. Hans Thirring govoril o najvažnejših fizikalnih odkritjih zadnjih let.

Posebno plodovita so bila leta 1932 do 1934, ki so z raziskavami na Curiejevem radijevem zavodu v Parizu, v laboratoriju lorda Rutherforda v Cambridgeu in Pasadeni v Kaliforniji, pa tudi drugod odkrili takorekoč nove temelje atomski fiziki. Poleg dveh novih temeljnih kamnov materije (pozitrona in nevtrona), so odkriti težki vodik z atomsko težo 2 in veliko število novih prvinskih sprememb, ki jih spremlja razpadanje atomov. Pokazalo se je, da je veliko število novih prvin radioaktivno, in sicer tako, da ima večina znanih lahkih prvin radioaktivne izotope, to je enačice z istimi kemičnimi lastnostmi, toda z različnimi atomskimi težami.

Tako so odkrili radioaktivni kisik, silicij, natrij i. t. d. Največ znanstvene koristi so imeli z radionatrijem, ki nastane z bombardiranjem kristalov kamene soli z atomskimi jedri težkega vodika. Pri tem uporabljajo električen tok z napetostjo 2 milijona voltov. Dalje so eksperimentalno dokazali, da se svetloba lahko spreminja v snov. Žarki gama zelo kratkih valov so se spreminjali v dvojice pozitron—elektron. Einstein je že pred tridesetimi leti na podlagi relativnostne teorije sklepal, da sta si materija in energija ekvivalentni. To trditev so sedaj tudi eksperimentalno dokazali. Nova odkritja so kakor svoječasna odkritja Röntgenovih in radijevih žarkov sposobna, da otvorijo vsej fiziki nov vek.

Prebivalci gorate Abesinije

Vojščaki črnega cesarja iz goratih predelov v slikovitih nošah in z orožjem, ki so ga vajeni izza mladih let

Domovina je v stiski!

Italijanska vlada je zaradi sankcijskega pritiska pozvala prebivalstvo, naj jo podpres tem, da ji izroči vse zlato, s katerim razpolaga. Ljudje so se temu seveda odzvali in prinašajo vsak dan pristojni oblasti zlate predmete. Njih izročanje nam prikazuje ta slika na rekvizicijskem uradu v Milanu

Svatbeno potovanje v „zeleni pekel“

80 letnik v divjini ob Amaconki

Iz Ria de Janeira poročajo, da se je tam zaključilo poročno potovanje, kakršnih ni bilo dosti. Ugledni, že 79-letni londonski zdravnik, sir William Arbuthnot Lane, ki se je pred nedavnim poročil, je prebil s svojo ženo medene tedne ob reki Amaconki. Ni pa hotel obiskati samo krajev, ki jih tod obiskujejo evropski turisti, temveč je delal tudi dolge in naporne izlete v brazilske pragozde.

Nevarnosti teh potovanj v divjino, ki še ni raziskana, so bile velike, toda zdravnik je prodiral globoko vanjo in je često za dalj časa izginil. S svojo energijo pa je iz zelenega pekla prihajal vedno zdrav nazaj in te dni se iz Ria vrne domov. Časnikarjem je izjavil, da so bili nevarni dnevi v brazilski džungli sijajni. Žena, ki ga je povsod spremljala, je dokazala, da mu je zelo vdana. Sir Lane meni, da bo njegov zakon zelo srečen, a ob prihodnji priliki bo svoje potovanje v neznano tropsko Brazilijo ponovil.

MNOGI NE VEDO...

da izvira ime mesta Mehike od imena azteškega vojnega boga Meksitlija,

da dosega abesinski osat često višino 5 do 6 m in sestavlja cele gozdove — ki seveda niso preveč vabljivi,

da je svetovni delovni uspeh industrijskih delavcev pri dobri razsvetljavi za 10 do 25 odstotkov večji nego pri slabi razsvetljavi,

da je delovni uspeh industrijskih delavcev pri dobri razsvetljavi za 10 do 35 odstotkov večji nego pri slabi razsvetljavi,

Sprejem grškega kralja v Atenah

Atensko prebivalstvo je sprejelo kralja Jurija II. na moč slavnostno in prisrčno. Vladarju so se ob tej priliki poklonile tudi vse polkovne zastave

Strup v cigaretah

Atentat na življenje ameriškega saksofonista

Znani ameriški virtuoz na saksofon Raiph Roosenstren bi bil te dni skoraj postal žrtev pretkano izvedenega morilnega poskusa.

Roosenstren je ljubljenec neštevilnih mladih Američank, ki ga poslušajo po radiu in vsak dan prejema darila, ki mu jih pošiljajo njegove oboževalke. Te dni je bila med darili tudi skrinjica z najfinejšimi cigaretami. Slučajno mu je ta skrinjica pri odpiranju padla na tla in ko je pobiral razbresene cigarete, mu je iz ene zadišalo nekam sumljivo čudno. Obvestil je policijo in detektivi so ugotovili, da so bile v ustnikih nekaterih cigaret majhne cevke iz zelo tenkega stekla. V cevkah pa so ugotovili koncentrirano prusko kislino. Če bi umetnik vzel ustnik takšne cigarete med zobe, bi se cevka nedvomno strla in preden bi se zavedel, bi bil že zastrupljen s strupom, ki učinkuje v nekoliko sekundah.

Seveda je policija uvedla takojšnjo preiskavo in je stvar, ki je sicer dovolj zamotana, pojasnila v kratkem času.

Skrinjici s cigaretami je bila priložena vizitka z imenom mlade dame iz zelo bogate newyorške hiše. Pri tej so izvedeli, da ona sploh ni poslala saksofonistu tega darila, pač pa si je takšne vizitke kratko prej naročila v tej in tej tiskarni. V tiskarni so spet zvedeli, da si je bil vodja dotičnega oddelka obdržal nekoliko vizitk za vzorec, eno pa je izročil nekemu Silversohnu, ki občuje mnogo v zamorski četrti Harlemu. Tam se pozna tudi z mlado, zelo lepo zamorko, ki je sicer skoraj popolnoma enaka belim dekletom in jo imenujejo »črno princeso«. S to »princeso« je imel Roosenstern še pred nedavnim razmerje. Videti je bilo, da se bo z njo poročil. Toda s tem bi si uničil svojo kariero, kajti znano je, kako sodi ameriška bela javnost o takšnih mešanih zakonih med belim in črnim. Zaroka se je torej v zadnjem trenutku razdrla, a potem je zamorka skovala vso to stvar z zastrupljenimi cigaretami, da bi se Roosensternu za nezvestobo maščevala, pri čemer je hotela vsak sum proti sebi odvrniti z vizitko, ki si jo je znala priskrbeti od Silvesohna. Slučaj je njeno nakano preprečil, njo pa spravil v zapor.

Rusi in vodka

Pred vojno je bila vodka, kakor znano, prava ruska narodna pijača. To ostro pijačo so tudi zelo izvažali v inostranstvo. Ko so boljševiki obvladali Rusijo, so vodko najprvo strogo prepovedali, kakor alkoholne pijače sploh. Toda prebivalstvo se vodki ni hotelo odpovedati, nastale so neštevilne tajne žganjekuhe. Počasi je začela vlada pitje alkohola dovoljevati in vodko celo v lastni režiji izdelovati. Toda po novih receptih. Ta vladna vodka daleč zaostaja za nekdanjo pijačo in posledica je bila ta, da je ljudstvo polagoma izgubilo veselje do nje. Tudi v inostranstvo je ne izvažajo več, ker jo je začelo to samo fabricirati.

Rekord „Explorera“

Balon kapitana Stevensa je po uradni ugotovitvi dosegel pri svojem rekordnem poletu v stratosfero 23.400 m višine. Ameriške oblasti so dale to dejstvo protokolirati, da ne bi ga kdo skušal ovreči.

Čebele v bolnišnici

Na vrt mestne bolnišnice v Kapskem mestu je priletel roj čebel. Še preden so ga učenci čebelarji polovili, so živali vdrle v bolniške sobe. Presenečeno vpitje in mahanje pacientov je čebele še bolj razburilo in so opikale mnogo bolnikov ter strežnikov. Dva bolnika sta zavoljo pikov umrla.

Vizitke iz svile

V Parizu bodo v bližnjih dneh otvorili razstavo japonskih slik na svili. Razstava bo obsegala dela največjih japonskih mojstrov v tem področju. Pravijo, da so te slike na svili srečen prehod med japonsko umetnostjo in umetnostjo modernih surrealistov. Razstavili pa ne bodo samo svilenih slik, temveč tudi druge umetnine v tem materialu.

Razstavni odbor meni, da bo občinstvo zelo zadovoljno n. pr. z vizitnicami na svili z bralnimi znaki iz svile in podobnimi dražestnimi deli. Posebna atrakcija obeta postati ljubavno pismo na svili. Verjetno je, da bo dala ta razstava tudi modi dosti pobude in da se bodo kmalu tudi v Evropi uveljavile poobne vizitke, pisma in bralni znaki. Prireditelji so celo vabila za razstavo dali izdelati na svili.

ANEKDOTA

Francoski kralj Henrik IV. je bil pogumen vojak in moder vladar, toda napram nežnemu spolu je kazal vse slabosti svojega časa. Imel je kup ljubavnic in je bil na svoje uspehe v tem področju ponosen.

Po bitki pri Joryju je vprašal španskega parlamentarca, da-li ima njegov kralj Filip II. tudi kaj ljubezenskih razmerij. Španec je odgovoril, da jih kralj pač ima, a da jih pred javnostjo skriva. »To je tista reč«, je odgovoril Henrik, »so možje, ki imajo tako malo dobrih lastnosti, da si ne upajo kazati svojih napak«.

VSAK DAN ENA

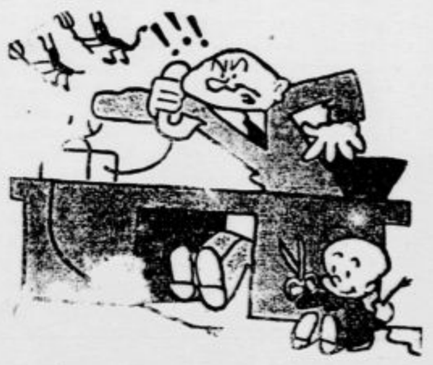

»Sto hudičev, ali že spet ne dobim zveze?«
(»Vart Hemc)

Kulturni pregled

Umetnik in kritik

Med umetnikom in kritikom obstoji naraven antagonizem: ta resnica se je rodila ob istem času kakor kritika. Odnos med obema je tem znosnejši, čim večje je na obeh straneh razumevanje za relativnost meril in sodb. Ta zavest je nujna podlaga sleherne avtokritike, in čeprav je ta dragocena lastnost, je tudi zaverovanost vase pomembna pogonska sila. Kritika prikazujejo kot zajedalca umetnosti, toda kritika ustvarja ozračje, v katerem se šele pokaže prava vrednost umetnosti; razmerje med kritikom in umetnikom torej ni parazitstvo, marveč simbioza. In čeprav se izpopolnjujeta, se vendar ne marata. Vzrok je tam, kjer je Nietzsche postavil svoje »menschliches, allzumenschliches«.

Temu staremu vprašanju je dal te dni aktualen poudarek značilni spor med slikarjem in kiparjem Francetom Kraljem in umetnostnim kritikom A. Gabrom. Fr. Kralj je na kritikov stvarni, neosebni članek o nedavni razstavi v Jakopičevem paviljonu odgovoril s pretnjo, da si bo pred sodiščem iskal zadoščenja, ker vidi v kritikovih opazkah o razstavi »učinkovito odvračanje naročnikov in prikrajševanje pridobitnih virov.«

To je tisto, kar nas zanima: ne oseba obeh nasprotnikov, ne umetniška in moralna stran same polemike. Spor je eden tistih drobnih konfliktov, ki se tako pogosto sproščajo v našem kulturnem življenju in ki so sami po sebi značilni predvsem za psihologijo slovenskega kulturnega okolja; toda skozi spor lahko vidimo več in globje. Ti spori so kakor mehurji, ki napno vodno površino, preden izpuhte; prihajajo do nečesa gnilega in trhlega. In da je tega dokaj pri nas, ne dvomi nihče, kdor pozna gospodstvo jeze in drugih strasti, o katerem dobro piše revija »Misel in delo«.

Skozi mehurčasto napetost spora, ki nas zanima, lahko dogledamo obrise mnogo večjega in pomembnejšega konflikta naše dobe. Gre za svobodo kritike, prav za prav več: za svobodo prepričanja, nemara sploh za svobodo, ki jo današnje zbegano človeštvo tako malodušno omejuje. V našem kulturnem zračju je čuta za pravo svobodo čedalje manj, dasi je beseda »svoboda« vsem na jeziku. Prav zaradi tega je treba zapisati nekaj besed na rob omenjenemu slučajnemu sporu.

Ne gre za to, ali ima prav kritik ali umetnik, ko se prepirata zaradi umetnostne vrednosti del. Gre za kulturno širši problem: ali sme kritik javno priobčiti svoje osebno nežaljivo mnenje, ki ni popolnoma ugodno za umetnika, ne da bi zaradi tega prišel pred sodišče pod obtožbo, da odvrača naročnike in prikrajšuje pridobitne vire?

O mejah kritike v zvezi z veljavnim tiskovnim zakonom imamo že judikaturo, ki je dokaj ugodna za svobodo kritike. Toda v kulturi ni prva instanca sodišče, marveč kulturna zavest in vest. Samo preko nje je treba reševati spore te vrste. Kajti gre za najosnovnejše načelne pogoje kulturnega življenja. Vzemite kulturno svobodo kritike, pa ste ji vzeli dve tretjini pljuč, s katerimi diha in tako obnavlja svoje neprestano življenje.

Stališče Fr. Kralja bi bilo do neke mere pravilno, če bi šlo za obrtne ali kakšne druge proizvode, ki jim lahko javna graja odvrača naročnike in jemlje izdelovalcem pridobitne vire. Ni mogoče misliti, da bi France Kralj v trenutku, ko se bori za priznanje svojega umetniškega slovesa, zavestno uvrščal svoje stvaritve v nižjo kategorijo vrednot. Umetnostni proizvodi pa imajo višji pomen in vrednost prav zaradi tega, ker jih ne ocenjujemo in ne merimo samo z merkantilnega stališča naročnikov in v zvezi s pridobitnimi viri, čeprav je ob sebi umljivo, da ima umetnik tudi take interese. Važno je, da ti interesi sploh ne odločajo o njihovi umetnostni in kulturni pomembnosti.

Za presojanje te njihove nadvrednosti t. j. cene, ki presega vsoto materialnih dobrin, kakor so v slehernem umotvoru, je poklicana kritika. Naj si je ta instanca še tako nezanesljiva glede objektivne vrednosti svojih sodb in še toliko podvržna človeškim slabostim in zmotam, je vendarle edina kulturna zakonita instanca. Kdor ustvarja proizvode, ki hočejo veljati za umetnostne, jo mora priznati s podobno neizogibnostjo, kakor priznavamo v pravnih zadevah zakonitost sodišč, četudi se morda ne strinjamo z njih ureditvijo in zakoni. Izjema bi bila samo tam, kjer se kritika izprevrže v osebno bandistvo t. j. tam kjer ni več kritika.

Zaradi tega je popolnoma napačno, če umetnik brani svoj umetnost kako drugače, kakor s kulturnimi sredstvi. Obstoji neki red, neka hierarhija vrednot, ki jo je treba spoštovati. Noben paragraf na svetu ne more določiti umetnostne vrednote. Umetnostni proizvodi niso po svojem nastanku, namenu in socialnem učinku samo tržno blago, marveč izraz avtonomne potrebe po stvarjenju uživanju umetnostnih vrednot.

Če v kulturnem življenju dosledno uveljavimo stališče Fr. Kralja, izgine iz njega svoboda. Po merkantilnem merilu ni mogoče pisati prave kritike, a kritika je celo tedaj, ko ni najboljša, najnaravnejša zaveznica umetnosti in pristen izraz kulturne potrebe. Kritika mora biti prav tako svobodna, kakor bodi svobodna umetnost: udarite to, pa zaboli ono. Umljivo je, da vsaka kritika ni kritika, ni pa tako lahko določiti meje. V konkretnem kriteriju pa bo vsak objektiven čitatelj priznal, da kritik Fr. Kralja ni prekoračil okvira dostojnosti in moralnega nivoja takih kritik.

Skratka: obravnavani primer kaže, kako malo se v naši sredini eden izmed umetnikov (a njegov primer ni osamljen) zaveda usodnostne vezanosti svobodne umetnosti in svobodne kritike. V širšem smislu je ta mali konflikt značilen za našo sredino, v kateri očitno zamira smisel za pravo svobodo (ki je obenem omejitev in odgovornost). Zahtevo po svobodni, a prav zat odgovorni kritiki je treba poudariti iznova. Prav tako se moramo upreti škodljivemu estetskemu ali miselnemu dogmatizmu in »edino zveličavnosti«, pa naj prihaja pod katerikoli barvo. Gospodstvo nestrpnosti, jeze in strasti mora poginiti, za strupom, ki ga samo proizvaja in ki povzroča kljub previsoki ideološke napadalnosti kulturno neplodnost.

Na mesto paragrafov o odvračanju naročnikov in prikrajševanju pridobitnih virov ima pravi umetnik kulturnejše in trajnejše maščevanje nad morebitnimi zmotami svojih kritikov: demantira jih s svojim delom. Vse drugo je priznanje onedoglosti in začetek umetniškega samomora.

—o.

Krst nove slovenske operete v Mariboru

Najprej je bila radijska opereta, ki se je izvajala v studiu ljubljanske radifonske postaje. To je bil zametek. Iz tega zasnutka, ter na osnovi J. Fr. Knafličeve veseloigre »Kmečki teater« in ob tehtnem sodelovanju drugih tvorcev je dozorela nova slovenska opereta »Majda«. V nedeljo 24. tm. smo jo v mariborskem gledališču krstili. Krst je potekel brez motnje ali podobnega, iz česar je mogoče sklepati, da se bo »novorojenček«, kakor ga je označil upravnik dr. Brenčič, prav izdatno uveljavil.

Glasbeni avtor prof. Marijan Kozina, ravnatelj glasbene šole Glasbene Matice v Mariboru, je prelil v part tople akorde neke glasbe, kjer se združuje prijetna ariozna melodioznost s solidno jazzno zamislijo. Tako je ustvaril Kozina nekakšno novo obliko sodobne operete, kjer se vzlic precejšnji odmaknjenosti od tradicionalne operetne muzike upoštevajo činitelji blagodoneče melodike ter se hkrati dajejo partnernu zasnutku rahli jazzni poudarki. Tako je vznikla opereta veselo zanosne, tople in prijetne glasbe, ki ne predstavlja niti najmanj kakšnih poiskusov reševanja kompliciranejših glasbenih problemov, ki sodijo v druge skladbe, nikakor pa ne v operetne. Nič ni zaradi tega čudnega, ako je ta glasba popolnoma prodrla ter toplo prevzela občinstvo, ki ga je bilo v gledališču toliko, kakor zlepa še ne doslej. Avtor je to poskočno, razigrano glasbo tudi sam temeljito tolmačil z dirigentskega pulta, čvrsto držeč v svojih vajetih soliste, zbor in orkester, ki jih je uskladil v ubrano pojočo in svirajočo enoto.

Libreto ima v novinarju J. Fr. Knafliču svojega vsebinskega tvorca. Stvar ima precej operetnih značilnosti: izdatnejša, prvotno nameravana korektura ne bi bila napak. V središču te libretne zgodbe je »zgodovinska« drama, ki jo hoče vprizoriti v letoviškem kraju neki gledališki »direktor«, ki jo je sam podložil s celo kopico na raznih straneh »izposojenih« opernih melodij, sam zrežiral in sam inscenirat ter priredil. Višek je v drugem dejanju, ki predstavlja v muzikalnem oziru nekakšen quodlibet. Sporedno s tem pa se motamo in razpletajo ljubavne niti treh parčkov in sicer županove Majde in Nandeta, Špelce in Žaneta ter »romantične dame« in »direktorja«. Združitev teh treh parčkov tvori spodoben zaključek te operetne dogodbe.

Tretji tvorec te predstave je režiser Ferdo Delak, ki je v tem svojstvu gostoval. V stilu libretnega besedila in Kozinove glasbe je Delak zgnetel vse odrske elemente v obliko nekakšne operetne groteske odnosno groteskne operete, ki jo je hkrati močno približal revijski opereti. Nedeljska krstna predstava je pokazala, da se je zelo potrudil in da razpolaga z bogatim inventarjem režijskih sredstev. V tej odrski organizaciji razvija in forsira neko živahno dinamiko, dajo prednost revijski operetni razporedbi, operira z dekorno in scenično simboliko, pri čemer mu je pomagal scenografski sodelovec L. Ravnikar. Od scene do scene, prizora do prizora se je vršila menjava simbolnih slik na zastoru v ozadju, ki se v skladu s potekom dejanja spušča in zopet dviga. Na tem ozadju se simbolno zrcali v groteskih zaporednih podobah razvitek te zgodbe. Groteskni element prevladuje predvsem v drugem dejanju, odkoder prihajajo ostri persiflažni in parodijski izstrelki, ki se zapičujejo v tarčo šablonske, okostenele in smešno otrple operne režije.

V stilnem in sistemnem skladu z vsem tem pa je sodelovanje tudi ostalih sodelavcev, predvsem akademičnega slikarja Ljubivoja Ravnikarja, ki je odlično opremil vse scenične činitelje in pripomočke. Svoj delež je doprinesel tudi Mirko Jelačin, ki se je prav častno uveljavil kot operetni poet. Naš kreograf A. Harastović pa je temeljito izvežbal balet v skladu s celotno uprizoritveno zasnovo, to je v revijskem in revijsko groteskem stilu. Z nedeljskim nastopom se je naš mariborski balet etabliral v najboljši in najuspenejši formi.

Krstna predstava je potekla v znaku dveh opažanj. V prvi vrsti si čutil na vsak zvok in korak, da je bilo vse na delu z neko posebno ljubeznijo in prizadevnostjo, da dobi ta reč čim lepše lice. Sporedno s to okolnostjo pa je stopila v ospredje nekakšna živa zraščenost odra, orkestra na eni ter gledališkega občinstva na drugi strani, ki je z napeto pozornostjo sledilo predstavi. Ta volja do uspeha ni prešinjala le vodilnih tvorcev uprizoritve, marveč je prehajala na vse sodelujoče od vodilnih igralcev in solistov pa do zadnjega člana baletnega, pevskega in orkestralnega zbora. Vsem tem sodelujočim pa so šli s svetlim zgledom naprej naši vodilni operetni igralci in igralke.

Majda naše primadone Pavle Udovičeve je stala pred nami kot pristno, polnokrvno slovensko dekle v tem letoviškem kraju, kjer pripravlja »gospod direktor« svoj »kmečki teater«. V blesku in milini svojega zvonkega soprana je blagozvočno in nekako igraje izpevala najvišje lege. Majda je v bogatem prerezu njenih dragocenih dosedanjih stvaritev najuspelejša primadonska podoba, ki jo je postavila na mariborskem odru in ki je takšne vrste, da bi jo brez sence pretiravanja priznali na vsakem odru tokraj in onkraj meja. Njen sloves izborne operetne igralke, je zadobil v »Majdi« najsijajnejši adut. Vsa je skipela in se razživela ob samospevu »Nikdar si želela nisem« v drugem dejanju ter ob glavnem šlagerskem dvospevu »Mlada ljubezen vsa žari« (drugo dejanje). Sancin! V takšnem zamahu igre in petja ga še nismo videli. Tudi Sancin je s svojim Nandetom napravil velik skok v svojem odrskem oblikovanju ter je znova potrdil mnenje, da so predvsem fantovske nature njegovi junaki, kakor so kreacije preprostih deklet domena P. Udovičeve. V persiflažnem vložku II. dejanje se je Sancin razen tega [illegible] se je razvnel njegov tenor ob poedinih samospevih (Majda, ti moja sreča vsa« in »Noč temna mi miru ne da«) ter dvospevih »Zakaj samo odklanjaš me« in »Mlada ljubezen vsa žari«. Starčeva in Gorišek sta se razodela in odkrila kot sila uporabna igralca, plesalca, pa tudi pevca (»Slavni moj direktor«). Starčeve romantična dama je bila briljantna operetna figura, njej ob strani Gorinškov »gospod direktor«. Kakor živo srebro sta se razživela naše subrete E. Barbičeve pastirica Špelca in Harastovićev Žanek. Plesala sta, igrala, pela in skakala, da se je kar videlo, kako ta jazzni ritem razvnema in poživlja noge. Zunanje primerno reprezentativen P. Kovičev letoviški župan, ki se je s samospevom v prvem dejanju prav dobro uvedel. Neizrečena smešnost je odlikovala Košičevega šepavega možica. Zakrajškova pa je s svojo »staro ženo« ustvarila sijajno prigodno podobo, ki je navzlic pičli odmeri vloge bila odrska pomembna in markantna. Vseskozi kavalirske poteze so označevale Gromovega časnikarja dr. Janka Rešetarja, hišnega prijatelja županovih. V celotnem zboru nastopajočih so tudi predstavitelji ostalih manj vodilnih vlog izpolnili svoje dolžnosti in vsak po svoje prispevali k stoodstotnemu uspehu. V vrsti teh nahajamo I. novinarja Košute, II. novinarja F. Blaža, novinarko S. Gorinškove, filmskega operaterja S. Starca, fotografa E. Verdonika ter spremljevalko romantične dame D. Savinove.

Kozinova »Majda« je solidna in svetla postavka na obzorju naše odrske tvornosti. Nedvomno pojde, sodeč po mariborskem zmagoslavnem uspehu, tudi na druge odre. Ali naj se še ukvarjamo z vprašanjem, so li primernejše za uprizoritev na naših odrih dobre domače reči ali pa naj rajši uvažamo slabe tuje operetne brozgarije? Položaj je popolnoma jasen. Z »Majdo« pa bo tudi upravnik dr. Brenčič zadovoljen.

—c.

S tako lahkoto

in hitrostjo doseči tako belo perilo je mogoče samo z

RIVIERA terpentinovim milom

ki je izdelano na podlagi olivnega olja.

ŠPORT

Sportna proslava uedinjenja

V nedeljo se bo vršil po ljubljanskih ulicah VIII. Tek Uedinjenja

Naši sportniki bodo tudi letos proslavili državno in nacionalno Uedinjenje s tradicionalno in priljubljeno prireditev »Tek Uedinjenja« po Ljubljani in preko ljubljanskega gradu. Tekmovanje, ki je vsako leto vzbujalo toliko zanimanja in krasnih borbenih faz, obeta tudi letos nuditi prvovrsten sportni užitek, kajti na startu se bodo zbrali najboljši jugoslovenski tekači na dolge proge. Javljena je udeležba iz Zagreba, Varaždina, Maribora, Celja, Litije, Jesenic, Kranja, Novega mesta itd. Ljubljana bo, razume se, polnoštevilno zbrana po svojih najboljših močeh iz klubov Ilirije, Korotana, Sloge in Primorja.

Dravska banovina, ki ima v naši državi vodstvo v tekih na dolge proge, bo poslala na start gros tekmovalcev, ki jih bosta vodila večkratna državna prvaka rekorderja in balkanska prvaka Ilirijan Bručan in Primorjaš Kreve, največja in večna rivala na dolgi progi. Na krajši progi stopi v borbo Primorjaš Srakar Fr., danes najboljši jugoslovenski tekač na 1500 m. V kolikor bi utegnili drugi atleti ogrožati favorite na dolgi in kratki progi, bo nam pokazalo samo tekmovanje v nedeljo. Start 1. decembra ob 11.30 pred Narodnim Domom, cilj istotam.

Ob 16.30 se vrši v veliki dvorani hotela Metropol na Masarykovi c. svečana razdelitev nagrad zmagovalcem, na katero je vabljena vsa sportna javnost.

Zanimivo predavanje o lahkoatletskem sportu. Pred svojim odhodom v Gradec bo lahkoatletski sportni učitelj g. Oto Klein imel v soboto 30. t. m. zanimivo predavanje o »Uporabi modernih metod treninga v lahkoatletskem sportu«. Predavanje se vrši ob 20. v dvorani hotela Metropol na Masarykovi cesti. Vabljeni vsi lahkoatleti ljubljanskih klubov, vsi njihovi simpatizerji, kakor tudi vsi oni, ki se zanimajo za lahkoatletski sport. Vstop prost.

Odbor lahkoatletskih saveznih sodnikov JLAS. Za »Tek Uedinjenja« 1. decembra ob 11.30 dopoldne s startom in ciljem pred Narodnim Domom se določa naslednja jurija: vrhovni sodnik Slamič, voditelj tekmovanja Sancin S., starter Luin Mirko, sodniki na cilju geom. Černe, Pevalek, Luin Mirko, časomerilci Gorjanc, Slamič, Kermavner, Černe, Pevalek, Kos, zapisnikar Cek, zdravnik g. dr. Bonač- poročevalec za tisk Kermavner, tehn. vodja sodnikov in rediteljske službe Windisch. Sodniki na progi 1. vogal Kralja Petra—Miklošičeva c. Grünfeld, Michel, Sketelj Janko, 2. vogal Komenskega—Resljeva Gnidovec, Štok, 3. na ovinkih—Grad Vidic, Štok, 4. vogal Vozna pot na Grad—Karlovška cesta Stepišnik, Gostiša, 5. vogal Privoz—Na Prulah Potokar, 6. vogal Krakovski nasip—Cojzova Bradač, Cerar Vl, Vončina Miro, 7. vogal Št. Jakoba trg—Trubarjeva Cimperman, dr. Omladič, 8. vogal Kongresni trg—Selenburgova dr. Alujević, dr. Dougan, dr. Puc Boris, 9. vogal pred pošto Grünfeld, Windisch, 10. vogal Vodnikov trg—Študentovska Polajnar, Košir; glavni kontrolni reditelji na progah 1. vogal Tyrševa—Tavčerjeva: gg. Breskvar, Žgur, 2. vogal Kolodvorska—Tavčerjeva—Komenskea Stropnik, Požar, 3. vogal Kopitarjeva—Krekov trg Sikošek, Tuma Ostoj, 4. vogal Vodnikov trg—Študentovska Weibl, Jež Stanko, 5. Grad—vozna pot na Grad Kržan, Trampuž Boris, 6. vogal Karlovska c.—Privoz Sondag, Kariž, 7. vogal Na Prulah—most preko Ljubljanice Trtnik, Erbežnik, 8. vogal most preko Ljubljanice—Trnovski pristan Kalan in Tršar, 8. vogal Cojzova—Emonska Saunig, Putinja, 10. vogal Vegova—Kongresni trg, dr. Kuhelj, Križ, 11. vogal Marijin trg—most preko Ljubljanice Hvale, Franke, 12. vogal Stritarjeva—Mestni trg Camernik, mag. pharm. Piccoli Jurij, 13. vogal Stari trg—Št. Jakoba trg Koch, Sturm Zvonko, razdelitev startnik številk tekmovalcem Raič Dušan, sprejemni odbor zastopnikov oblasti na startu načelnik Sancin dr. Birsa in Goslar, reditelji pred pošto Jurkas, Starec, Buljević, Stepančić in Serše, reditelji na Aleksandrovi cesti Raič M., Janowsky, Slamina, Slapar Boleslav, Sancin Modest, Ravnihar Jože, Pogelšek, Grohar, Malič, Sodnik. Vsi atleti Primorja, ki ne startajo, se morajo staviti na razpolago juriji kot reditelji in se javiti ob 10.30 trenerju g. Kleinu v Areni Narodnega doma. Sestanek sodniškega in rediteljskega zbora je ob 10.30 v Areni Narodnega doma. Po tekmovanju imajo vsi sodniki na progi in glavni kontrolni reditelji pismeni referat juriji (vodstvu) v damski sobi kavarne Emona. Vsi udeleženci so ob 16.30 vabljeni na svečano razdelitev nagrad zmagovalcem v dvorani hotela Metropol na Masarykovi cesti.

Službeno iz s. o. LNP. Delegirata se k tekmam 1. XII. 1935 na igrišču Slovana ob 13. Grafika — Svoboda Sondag, na istem igrišču ob 14.30. Slovan — Mars Černe. Zadnja predavanja pred izpiti za sodniške kandidate bodo v soboto 30. t. m. in v torek 3. decembra, obakrat ob 19.30 pri Slamiču. Prihodnja seja s. o. bo v torek 3. decembra ob 18.15 v pisarni LNP. Na to sejo se vabijo gg. Kralj, Jugovec in Fain ter poslednjikrat Pevalek v svrho zaslišenja.

LZSP (službeno). Seja upravnega odbora danes ob 20. v damski sobi kavarne Emona. Prosimo točno in polnoštevilno. Na 6. redni seji upravnega odbora 22. novembra je bil sprejet v članstvo JZSS SK Planina v Ljubljani.

J. A. S. O. Jutri ekskurzija na Rožco (nad Jesenicami). Pozivamo vse tovariše, da se te prve ekskurzije v letošnji sezoni polnoštevilno udeleže. Odhod z vlakom ob 12. zbirališče na glavnem kolodvoru točno pol ure pred odhodom vlaka. Povratek v nedeljo zvečer. Ekskurzijo vodi tov. Prezelj.

ASK Primorje (lahkoatletska sekcija) (Službeno). Opozarja se celokupno članstvo na sportno predavanje, ki ga bo imel pred odhodom v Gradec sportni učitelj g. Oto Klein o »Uporabi modernih metod treninga v lahkoatletskem sportu«. Predavanje se vrši v soboto 30. t. m. ob 20. v dvorani hotela Metropol na Masarykovi cesti. Pridite polnoštevilno in pripeljite seboj svoje znance. Vsi atleti, ki ne nastopijo na »Teku Uedinjenja«, se imajo obvezno staviti na razpolago sodniškemu zboru v svrho vzdrževanja reda na progi za časa tekmovanja in se morajo javiti ob 10.30 g. Kleinu v Areni Narodnega Doma. Vsi nastopajoči imajo prinesti seboj dres, hlačke, tekmovalne čevlje brez žebljev oziroma copate in trening dres in biti v slačilnici, v Areni Narodnega Doma, najpozneje ob 10.30. Istotam je slačilnica za vse sodelujoče. Pri »Teku Uedinjenja« nastopijo: Kreve, Srakar Ivan, Franc in Drago, Krpan, Perc, Goršek, Pogačnik Jože, Ogrin, Žorga Aleš, Skušek Czurda, Kranjec, Hlebec, Markelj, Ambrožič, Djinovski, Vahtar Marjan, Baloh, Renčelj, Bezlaj, naredniki Grad, Miklavčič in Bulatović. Atleti, ki nameravajo startati in niso tukaj pozvani, naj se pri treningu dopoldne ali popoldne javijo trenerju g. Kleinu.

Plavalni tečaj v zimskem kopališču SK Ilirije. Kakor vsako leto, se tudi letos vrši priljubljen večerni plavalni tečaj, združen z gimnastiko. Ker je še nekaj mest prostih vabimo interesente, da nas obiščejo v zimskem kopališču. Tečaj je vsak ponedeljek in petek ob 20.

SK Ilirija (smučarska sekcija). Drevi je ob 19.45 v telovadnici na Liceju gimnastični trening. Sekcijsko vodstvo opozarja vse aktivne člane, da redno posečajo te treninge, ker bodo sicer črtani iz sekcijskega članstva in se jim bo odvzela klubska oprema. Po današnjem treningu je plenarni članski sestanek, ki je z ozirom na bližnjo sezono jako važen. Sestanek se vrši v telovadnici. (Hazenska sekcija. Jutrišnji gimnastični trening v telovadnici odpade, prihodnji trening se vrši v sredo 4. XII. ob 18.30.

SK Slavija. Danes ob 19.30, v klubskih prostorih važen članski sestanek celokupnega moštva. Na sestanku bosta predavala gg. Lukežič in Vrhovnik.

SK Olimp (Celje). Pozivajo se vsi člani, da se drevi udeleže sestanka v klubovi sobi, ki je strogo obvezen. Obenem se vsi člani opozarjajo, da se udeležujejo redno in točno treningov.

SK Svoboda. Danes ob 19. članski sestanek. Ob 20. seja odbora. Na sejo se pozivata Jančigar I. in II.

SK Jugoslavija (lahkoatletska sekcija) v Celju poziva vse celjsko članstvo, ki je določeno za »Tek uedinjenja«, da se udeleži sestanka danes ob 19. v Domu. Obenem se obveščajo vsi zunanji člani: Bec, Piki Jože, Grebenc in Matko ter Knez, da so določeni za udeležbo. Prosimo jih, da se odzovejo, ter jih obveščamo, da se odpeljemo iz Celja v nedeljo 1. decembra z vlakom malo pred sedmo zjutraj. S seboj naj vzemo copate, ne sprintarce, ter črne hlačke. Kosilo dobimo v Ljubljani. Kupijo naj nedeljske karte do Ljubljane.

Naše gledališče

Repertoar Narodnega gledališča v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Petek 29. novembra: ob 15. Kralj Edip. Dijaška predstava. Izven. Globoko znižane cene od 5 do 14 Din.
Sobota 30.: Vesela božja pot. Izven.
Nedelja 1.: Ob 15. Bratomor na Metavi. Izven. Znižane cene od 20 Din navzdol.
Ponedeljek 2.: Otroci. A.
Torek 3.: Zaprto (Gostovanje v Celju: Otroci).

Opozarjamo vse na popoldansko dijaško predstavo, ki se začne točno ob 15. Pred začetkom žaloigre bo govoril o Edipu dramaturg g. Josip Vidmar.

OPERA

Začetek ob 20.

Petek 29.: Zaprto.
Sobota 30.: Sveti Anton, vseh zaljubljenih patron. Izven. Globoko znižane cene od 24 Din navzdol.
Nedelja 1. decembra: Ob 15. Aida. Izven.
Ponedeljek 2.: Baletni večer Maksa Kürbosa. Izven. Znižane cene.

Opera »Kraljičin ljubljenec«, katere premiera bo prihodnji torek v naši operi, je smel poizkus, oživiti v modernem duhu staro preizkušeno klasično obliko opere. Zavestno je odstopil od oblike prekomponirane opere v wagnerjanskem smislu ter se vrnil v prvotno obliko opere z zaključnimi točkami, recitativi oziroma dialogi, ki jih vežejo v celoto. Tako doživimo s tem delom obnovitev arij, duetov, ansamblov itd., toda vse izpolnjeno s sodobnim glasbenim izražanjem. Smatramo, da se je ta poizkus zelo posrečil, da je realen in tudi uspešen. Marsikateri sodobni skladatelj je že poizkusil uvesti v opero klasične oblike. Navadno je uporabljal oblike simfonične in absolutne glasbe, ter se s tem oddaljil od opernega sloga. Wagner—Regeny pa hoče ustvarjati pristno operno glasbo, nikakih kompliciranih oblik, vse naj bo enostavno in glavno mu je, da zadene dramatični ton. Njegova melodika je plemenita in močno izrazna. V harmonijah pa je zmerom moderen.

V nedeljo 1. decembra se poje v operi ob 15. velika Verdijeva opera »Aida«. To nedeljo je v operi samo popoldanska predstava zaradi proslave praznika uedinjenja, ki ga priredi zvečer Združenje jugoslovenskih novinarjev na Taboru.

Baletni večer v operi. Kürbos Maks, odličen učenec klasične baletne šole gospe Jelene Poljakove v Beogradu, priredi dne 2. decembra v naši operi svoj prvi baletni večer skupno z dvema učenkama iste šole gdčno Iro Vasiljevo in Ado Proskurhikovo.

Šentjakobsko gledališče

Nedelja 1. decembra: Legionarji, popoldanska predstava.

»Legionarje« Govekarjevo ljudsko igro s petjem na splošna željo v Šentjakobskem gledališču v nedeljo 1. decembra 1935 ob 15.15, kot popoldansko predstavo. Pri predstavi sodeluje ves ansambel odra. V glavnih vlogah nastopijo: Bučarjeva, Černičeva, Wrischer-Petrovčičeva, Hanžič, Lavrič in Karus. Kdor se hoče od srca nasmejati vsem prigodam prostovoljca krojača Ježa, ki ga izvrstno podaja gospod Lavrič, naj poseti predstavo. Predprodaja vstopnic v nedeljo od 10. do 12., ter eno uro pred predstavo.

Mariborsko gledališče

Petek 29.: Zaprto.
Sobota 30.: ob 20. Sokolska akademija.
Nedelja 1. decembra: ob 15. Sokolska akademija. Ob 20. Poljska kri. Znižane cene.

Spominjajte se CMD

Zane Grey: 9

Teksaški jezdec

»Ob čem pa mislite živeti, kadar vam zmanjka denarja? Tu ni takega dela, da bi ga mogel spodoben mlad človek opravljati. Z Mehičani živine pasti ne morete. Blandovi ljudje bi zunaj streljali na vas. Kaj nameravate, dečko moj?«

»Sam Bog si ga vedi,« je obupno odvrnil Duane. »S svojim denarjem mislim izhajati, dokler bom mogel — potem pa poginiti od gladu.«

»Siromak sem, toda od lakote vas ne bo konec, dokler imam sam kaj za zobe.«

Spet je Duane ostrmel. Prav to človeškost, dobrotljivost in ustrežljivost je bil opazil že pri Stevensu. Duanova bivša sodba o izobčencih ni računala s temi lastnostmi. Zanj kakor za ves ostali svet so bili samo razuzdanci in grešniki brez vsake odrešilne črte. »Zelo sem vam hvaležen, Euchre,« je odvrnil Duane. »A z vami skupaj živeti seveda ne morem, ne da bi plačeval svoj delež.«

»To uredi, kakor te je volja, fant,« je veselo rekel Euchre. »Zdaj zakuri, jaz pa poskrbim za jed. Peči znam dobro. Buck, v tem me nihče ne poseka. Pokusil boš moj kruh.«

»Odkod dobivate živila?« je vprašal Buck, misleč na nedostopno lego doline.

»Marsikaj pride iz Mehike, ostalo pa po vodi. Pot po reki je najhitrejša. Do prihodnjega mesta je več ko pet sto angleških milj. Bland ima ‚moze', mehiške ladjarje. Časih dobi tudi kaj iz krajev niže ob reki. Vidite, Bland proda tisoč repov živine na Kubo. Te črede je treba s čolni splaviti po reki do ladje«.

»In odkod prihaja živina, ki jo plavi?« je vprašal Duane.

»Meni nič mar«, je kratko odvrnil Euchre. »Pa tudi ne vem. Živino za Blanda sem že gonil, toda čez Rim Rock me še ni poslal«.

Misel, da se vendar že oglaša v njem neko zanimanje, je Duanu kar dobro dela. Mikalo ga je, da bi zvedel kaj več o Blandu in njegovi tolpi, hkratu je bil pa vesel, da je imel o čem premišljevati. Bilo mu je, kakor da bi uhajal muki, ki mu je glodala srce. Hotel jo je pozabiti. In res jo je kmalu pozabil; veselil se je tega, da je smel pomagati pri pripravljanju obeda, in obeda samega. Euchre je pomil kuhalno in namizno posodo, jo razobesil in razpostavil, kamor je bilo treba, del klobuk na glavo in se obrnil proti vratom.

»Pojdite z menoj ali pa ostanite tu, kakor hočete«, je rekel Duanu.

»Ostanem«, je tiho dejal Duane.

Starec je zapustil hišo in veselo žvižgaje odšel. Duane se je oziral po kaki knjigi, po časniku ali vobče po kakem branju. Toda vse, kar je mogel tiskanega najti, je bilo nekaj besed na škatlicah za naboje in kratek oglas na papirnati vrečici za tobak. Očividno ni bilo nikjer nobenega posla zanj. Spočit je bil, ležati mu ni bilo več treba. Jel se je izprehajati po izbi in hoditi iz kota v kot. In ko je tako korakal, je premišljeval o svoji nesreči.

V tem se je zdajci zdrznil in poskočil. Kar ponevedoma je bil izdrl samokres iz toka. Stal je z mrzlim, bleščečim se orožjem v roki in prepaden strmel nanj. Kako se je bilo zgodilo, da ga je bil izdrl? Čeprav je z naporom obračal misli nazaj, vendar ni mogel najti ničesar, kar bi mu bilo pojasnilo ta gib.

Opažal je le, kako ga je nekaj čudno gnalo, da bi grabil za orožje. Nemara zato, ker se je bil dolgo vadil naglega izdiranja samokresa. Morda tudi zaradi tesne in neogibne zveze, ki je obstajala med tem orožjem in njem samim. Želja, da bi živel, je strastno gorela v njem! Če bi bil pa v istem nesrečnem položaju kakor pravkar, le s to razliko, da ga ne bi bil nihče želel spraviti v ječo ali mu vzeti življenja, tedaj bi koprnenje po življenju in prostosti ne bilo toli vsemogočno v njem. Saj življenje nikakor ni bilo svetlo in vabljivo. Obup nad tem, da bi se še kdaj vrnil v domači kraj, ga je že obhajal. Toda opustiti boj kakor medlosrčen strahopetec, si dati natakniti lisice in dovoliti, da te zapro, pobegniti pred pijanim, bahavim cowboyem ali dati živinskemu obmejnemu razbojniku, da te ustreli in napravi v kopito svojega samokresa novo zarezo — to je bilo Duanu nemogoče, ker je bil bojevniške nravi. V tej uri sta imela pravico do njega samo usoda in duh, ki mu je bil prirojen. Zato je moral biti samokres živ del njegovega bitja. In tako je iznova pričel vajo, ki jo je že dolgo zanemarjal: hitro izdiranje orožja. To je bil zdaj resen opravek, ki je odločal o življenju in smrti. Streljati mu ni bilo treba, zakaj nezmotno merjenje je bilo naravni dar, in na svoje oko se je zanesel. A tega, da v stotinki sekunde izdereš samokres in ga iztegneš predse — tega se je bilo treba vaditi, in Buck je sklenil, da doseže v tej spretnosti najvišjo mero tega, kar človek zmore. Ustavljal se je, hodil po sobi sem ter tja, sedal, legal, zavzemal najrazličnejše položaje in poizkušal, kako bi v vsakem izmed njih izdrl samokres. Vadil se je, dokler se ni razgrel in utrudil in ga ni pekla koža na dlani. Sklenil je, da bo vsak dan ponavljal te vaje. To bo vsaj nekaj, kar mu bo pomagalo ubijati neskončne ure. Pozneje je krenil v hladno senco topolovega gozdiča. Z mesta, kjer je stal, je imel razgled po velikem delu doline. Čutil je, da bi se v drugačnih okolnostih radoval tako prečudnolepega kraja. Očividno je bila tu prava naselbina izobčencev. Videl je mnogo Mehičanov, ki so bili seveda Blandovi pajdaši. Tudi velikanske, sirovo stesane tovorne čolne je videl, ki so bili zasidrani ob bregu vode. Rio Grande se je valil v daljavi med visokimi skalnimi stenami. Vrv, ki je visela na sredi globoko nizdol, je bila razpeta čez široko rumeno reko, in star splav, ki so ga očividno rabili za brod, je bil privezan na onem bregu.

Dolina je bila pribežališče, da si tolpa izobčencev, ki je delala na veliko, ni mogla želeti boljšega. Zasledovanja po kršnih stezah čez Rim Rock se ji ni bilo bati. Odprti konec doline je bilo moči braniti proti veliko močnejšemu sovražniku, če bi prišel po reki. Prehod v Mehiko je bil lahek in hiter. Duanu je bilo samo to uganka, kako je mogel Bland spravljati živino po reki navzdol, in vpraševal se je, ali ta živinski ropar res s čolni odvaža nakradeno blago.

Duane je moral precej časa sanjariti na griču, zakaj ko se je vrnil h koči, je Euchre že šaril okoli ognja.

»Veseli me videti, da nisi več tako bled kakor prej«, mu je rekel v pozdrav. »Stopi noter, jed bo takoj na mizi. Nekaj je vendarle tolažilnega v tem taboru«.

»Kaj neki?« je vprašal Duane.

»Krasnega, sočnega govejega mesa dobiš, kolikor ga hočeš. In ne stane te skoraj nič«.

»Plačujem ga samo s težavnimi pohodi, s streljanjem, s slabo vestjo in časih celo z življenjem. Ali ni to nič?«

»O slabi vesti nič ne vem. Moja me ni še nikoli skelela. In kar se tiče človeških življenj, so v Teksasu po ceni«.

»Kdo je Bland?« je vprašal Duane in hitro premenil razgovor; »kaj veste o njem?«

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo službo. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopisi in ženitve se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na šifre ne prilagajte znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.- v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vposlati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana štev. 11.842, sicer se zaračuna k zgoraj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelek „Jutra", Ljubljana.

Kam pa, kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Halo!

Gostilna Bončar, Sv. Petra cesta 41. Od danes naprej vsaki petek sveža, dobro pripravljena polenovka.

26006-18

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Domača industrija železnine

sprejme uradnika potnika za Slovenijo in Medjimurje. Ponudbe, ki pridejo v poštev samo iz železninarske stroke, naj se pošljejo na Propaganda d. d. Beograd, Poštanski pret. 409 pod šifrom »Gvoždjar 450«.

25962-1

Damski frizer

ki je vešč trajne, železne in vodne ondulacije, obenem tudi za moško stroko, dobi službo. Rudolf Wrabič, Stožice pri Ljubljani 150. 25985-1

Hlapec

dobi službo takoj. Plača po dogovoru. Kernec Ivan, D. M. v Polju.

25979-1

Damsko frizerko

pomočnico, dobro moč, sprejme takoj salon Polanc, Kopitarjeva ul. 1.

25993-1

Brivskega pomočnika

dobrega delavca, sprejmem takoj. Konopa Ivan, Logatec.

25992-1

Krojaškega pomočnika

dobro izurjenega, za velika dela, sprejme takoj Medvešek Anton, Trbovlje.

25974-1

Pošteno dekle

vajeno vsega dela in šivanja, iščem k dvem osebam. Žagar, Šalendrova ulica 4, pritl.

25981-1

Službe išče

Vsaka beseda 50 par; davek Din, za dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 12 Din.

Dama

srednje starosti, išče službo kot bolniška strežnica. V tem oziru strokovno naobražena. Ali pa gre kot gospodinja k samostojnemu gospodu, tudi kot postrežnica. Ponudbe pod šifro »Gospodinjim« na ogl. odd. Jutra.

26005-2

Krojaški pomočnik

prvovrsten, dober, gre delat na dom. Langeršek Matevž, Riharjeva ul. 3, Mirje.

25968-3

Zaslužek

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Vsako prepisovanje

na stroj prevzamem na dom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25967-3

Pouk

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Mlada gospodična

želi spoznati gospodično mlajših let, katera bi popolnoma obvladala nemščino, v svrho sprehodov, izletov za konverzacijo. Plača po dogovoru. Ponudbe s sliko na ogl. odd. Jutra pod »Udobnost«.

25938-4

Prodam

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hubertus

nepremočljiv, moški in damski 260.- Din, streški s kapuco 165.- Din, trenchcoath, impregniran, samo 420.- Din, pumparce od Din 48.- naprej, dobite pri PRESKERJU Sv. Petra cesta 14. 31a

Stavbeno parcelo

v izmeri 550 kv. m, oddaljeno ca 300 m od postajališča D. M. v Polju, ležečo ca. 30 m od ceste D. M. v Polju - Sneberje. Podrobnejši podatki: Erjavčeva 28.

25994-6

Pridelki

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Jabolčnika

prima 15 hl, proda Anton Bibič Dečanaselo pri Brežicah.

25973-33

Kapital

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

HRANILNE KNJIŽICE

kupite ali prodaste in **DOLGOVE** pri denarnih zavodih poravnate najugodneje edino potom **BANČNO KOM. ZAVODA** Maribor. Strokovno, solidno in vestno posredovanje. Za odgovor Din 3.— znamk.

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hišo

z gostilniško koncesijo, prodam ali dam v najem. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25980-

Stanovanje odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dvosob. stanovanje

oddam takoj v Novih Jaršah ob Šmartinski cesti, nasproti trgovine Presetnik.

25991-31

Trisobno stanovanje

udobno, oddam takoj ali pozneje. Murnova 6, vis a vis cerkve Šiška.

25990-31

Dijaške sobe

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

2 dijaka

sprejmem na stanovanje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25003-33

Sobo odda

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Opremljeno sobo

s uporabo kopalnice, poleg sodnije, oddam s 1. decembrom. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25986-33

Sobo

v centru, oddam takoj, event. z vso oskrbo. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25998-33

Sobo

separirano, sončno, zračno, oddam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25994-33

Opremljeno sobo

s posebnim vhodom, oddam. Resljeva c. 29/I, levo.

26004-33

Prostore v centru

mesta, primerne za pisarno ali podobno, oddam takoj. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

25983-33

Opremljene sobe

poseben vhod, svetle, zračne, s 1 ali 2 posteljama, Din 100—250, ali s celodnevno prehrano Din 450—600, blizu tramvaja, oddam. Sp. Šiška, Černetova 31.

25977-33

Sobe išče

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za šifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Prazno sobico

s posebnim vhodom ter štedilnikom, v okolici od Sv. Petra do Marijinega trga, iščem takoj. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod »Čista sobica«.

25992-33a

Informacije

V oglasnem oddelku »Jutra« naj dvignejo:

Agilen, Baneka, Blizu Ljubljane, Čedna Do 200, Delo, Din 50.000, Duševni humor, Eksistenca, Ferentz 33, Fiksum in provizija, Gospodična, Gostilna 1935, Gotovost, Harmonija, Hitra, Kompresor, Konverzacije, Krojaštvo, Komando 3 Lepi zaslužek, Ljubljana-Šiška, Lepotično grmičevje, Moj možek, Malo jamstvo, Meta, Miljon, Nepokvarjenost, Nasvidenje, Navedba cene, Organizacija, Pozicija, Priporočam, Profesor, Pisarna, Prihodnost zasigurana, Poštena, Peč, Resen kupec, Silvester Sončna, Sreča z roko v roko, Samostojna, Stalna služba 222, Samo ljubezen, Tekstilna, Takoj ali pozneje, Vdova, Uradnik, Velik zaslužek, Vorkriegskarakter, Zanesljiva, Zanesljivo, Zdravo, 2773.

Razno

Beseda 1 Din, davek 3 Din, 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

RUM

v kvaliteti »Cuba«, »Tea«, »Antille«, »Havanna«, »Kingston« »Citron«, »Orange«, »Jamaica« Na debelo in drobno pri **„ALKO"** Gosposvetska c. 13 Dvorišče Kolizeja.

Telefon 2059

Suha drva, premog, karbopakete dobite pri **I. POGAČNIK** Bohoričeva ul. št. 5

Mlajši in starejši MOŠKI

često bolujejo na **SPOLNI SLABOSTI** (impotenci), izmučenosti, seksualni razdraženosti in nesigurnosti, duševni depresiji in oslabelih živcih.

Uporabite organski preparat **VIRILINE TS** ki deluje ojačeno.

škatla z 20 tabletami Din 70.-; s 40 tabletami 110.- Din; s 100 tabletami 238.- Din. Dobiva se v lekarnah. Po poštnem povzetju pa diskretno razpošilja lekarna S. Mitelbach, Zagreb, Jelačičev trg 2a. — Proizvod farmacijeke tovarne dr. Richard Weise, Berlin.

Ogl. reg. pod S. br. 29610/1935.

100 uspehov v „JUTRU" na en oglas

RADIO

Petek 29. novembra.

Ljubljana 12: Klavirske solistične točke na ploščah. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Strauss-Fall-Lehar (Radio orkester). — 14: Vreme, borza. — 18: Ženska ura: Ko se dekle moži (Angela Vodetova). — 18.20: Venček angleških vojaških popevk na ploščah. — 18.40: Delavska predavanje: Trgovski sotrudniki (g. A. Sitar). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Kulturni mesečni pregled (iz Beograda). — 20: Nastop malih harmonikarjev. Vodi g. prof. Pavel Rančigaj. — 21: Ura francoske glasbe. Ga. Zlata Gjungjenac in Radio orkester. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Za ples in kratek čas (Radio jazz).

Sobota 30. novembra.

Ljubljana 9: Šolska ura: Proslava narodnega praznika (I. dekliška narodna šola v Ljubljani). — 12: Plošče. — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. — 13.15: Plošče. — 14: Vreme, borza. — 18: Na delopust — vsi dobre volje (radio orkester). — 18.40: Pereča zunanjepolitična vprašanja (dr. A. Kuhar). — 19: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Od Plitvičkih jezer do Manastirja Gomirja (iz Beograda). — 20: Poglejmo na gorenjsko stran! (Od Kranja do Kranjske gore). Sodelujejo: člani rad. dram. družine, kmečki trio, fantovski kvartet in citraški trio »Vesne«. — 22: Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15: Vesel večer radio orkestra.

Beograd 16: Vojaška godba. — 20: Opereta »Poljska kri«. — 23: Plesna muzika. — **Zagreb** 12.10: Plošče. — 16.15: Fantazije in operetna glasba. — 20: Koncertni večer. — 22.15: Ples. - **Praga** 19.15: V slovaških zidanicah. — 19.55: Iz klasičnih in modernih operet. — 21.05: Jugoslovenske narodne pesmi. - 21.20: Igra. — 22.15: Plošče. — 22.30: Orkester. — **Varšava** 20: Lahka godba orkestra. — 21.30: Humor. — 22: Lahka in plesna glasba. — **Dunaj** 12: Orkester. — 15.15: Zbor mandolin. — 16.40: Opera »Carmen« na ploščah. — 20.15: Kabaretni večer. — 22.10: Arije in pesmi. — 23.05: Jazz. — **Berlin** 19: Zabaven program. — 20.10: Prenos operete. — 22.30: Lahka in plesna muzika. — **München** 20.10: Monakovski večer. — 22.20: Komorni koncert. — 23: Plesni orkester. — **Stuttgart** 19: Prenos iz Berlina. — 20.10: Flotowljeva opera »Marta«. — 22.30: Plesni orkester. —

Za pisarno se išče 6 — 8 sob

v sredini mesta. — Ponudbe pod »Stalni najemnik« na ogl. oddelek »Jutra«.

ZAHVALA

Vsem, ki ste mi v teh težkih urah stali ob strani in mojega dobrega

PAVLA

obsuli s cvetjem in spremili na njegovi zadnji poti — iskrena hvala!

Maša zadušnica bo v ponedeljek, dne 2. decembra v cerkvi Mar. Oz. v Ljubljani.

IVA KOKALJ s hčerko METKO.

G. Th. Rotman:

Kapitan Kozostrelec gre v Ameriko

6

Čof! Kakor blisk iz jasnega mu je priletela raketa na nos. Tako strašanski je bil udar, da je siromak zadenski odskočil in si malone razbil glavo ob leseni lopi. »Bes te plentaj!« je zavpil, ko si je odtrgal raketo od nosu in grozeče pogledal kvišku, »ta vražji Kozostrelec že spet uganja neumnosti!«

TO BO VESELJA, ko bo MIKLAVŽ

obdaril pridne otroke z „Jutrovimi" mladinskimi knjižicami. — Dobi jih v vseh knjigarnah in poslovalnicah „Jutra" po 12 Din.

NA ZALOGI SO SLEDEČE KNJIGE:

Prigode porednega Bobija,
Sinko Debelinko,
Prigode gospoda Kozamurnika,
Janko in Stanko,
Skok, Cmok in Jokica,
Bratec Branko in sestrica Mica,
Sambo in Joko,
Osel gospoda Kozamurnika,
Vrtišmrček in Šilonoska,
Popkins,
Jelarjevi čuvaji.

Urejuje Davorin Ravljen. — Izdaja za konzorcij »Jutra« Adolf Ribnikar. — Za Narodno tiskarno d. d. kot tiskarnarja Franc Jezeršek. — Za inseratni del je odgovoren Alojz Novak. — Vsi v Ljubljani.